

Parlamentul Republicii Moldova

S T E N O G R A M A
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 20 decembrie 2019
S U M A R

1.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație. Nr. 262 din 13.11.2019	8 – 19
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 121 din 3 mai 2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație (<i>art. 2</i>). Nr. 98 din 03.07.2019	19 – 22
3.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 13 al Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni. Pentru lectura a doua comasat cu proiectul de Lege nr. 203 din 19.09.2019, considerat ca proiect de bază. Nr. 125 din 15.07.2019	22 – 24
4.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (<i>art. 8, 13</i>). Pentru lectura a doua comasat cu proiectul de Lege nr. 125 din 15.07.2019. Nr. 203 din 19.09.2019	25 – 29
5.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea	29 – 44

	și completarea articolului 29 din Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006. Nr. 225 din 04.10.2019	
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea nr. 835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului – art. 1, 5, 13 ș.a.; Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții – art. 6, 7; Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală – art. 14, 29, 43; Legea privind descentralizarea administrativă – art. 4; ș.a.</i>). Nr. 261 din 12.11.2019	44 – 49 80
7.	Reexaminarea Legii nr. 260 din 23 noiembrie 2018 privind securitatea aeronautică. (<i>Referitor la proiectul de Lege nr. 216 din 25.06.2018.</i>) Nr. 238 din 28.02.2019	49 – 51
8.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947/1996 (<i>art. 3, 5, 8¹ ș.a.</i>). Nr. 298 din 05.12.2019	51 – 69
9.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice (<i>art. 2, 7</i>). Nr. 271 din 22.11.2019	70 – 72
10.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli – art. 3, 17, 20 ș.a.; Legea privind administrația publică locală – art. 14</i>). Nr. 255 din 08.11.2019	72 – 77
11.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016 (<i>pe tot parcursul legii; plus clauza de armonizare; art. 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11, 12 ș.a.</i>). Nr. 269 din 20.11.2019	77 – 80

12.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situație de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Nr. 314 din 18.12.2019	80 – 94
13.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Codul de procedură penală – art. 58, 166, 265, 313, 332 ș.a.; Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat – art. 6, 19, 20 ș.a.</i>). Nr. 285 din 28.11.2019	94 – 100
14.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi (<i>Eduard MOROȘAN</i>). Nr. 292 din 03.12.2019	100 – 105
15.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 80/2019 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului (<i>art. 1</i>). Nr. 309 din 13.12.2019	105 – 107
16.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament (<i>Alexandru BOTNARI</i>). Nr. 318 din 18.12.2019	107 – 108
17.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament. Nr. 321 din 19.12.2019	108 – 110
18.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 47/2019 privind componența nominală a delegației Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a X-a la Adunarea Parlamentară a Consiliului European. Nr. 322 din 20.12.2019	110 – 114

19.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 71/2019 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale. Nr. 323 din 20.12.2019	114 – 116
20.	Dezbaterea proiectului de Hotărâre privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 48/2019 pentru constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale. În urma dezbatelor, nu a fost luată nici o decizie. Nr. 317 din 18.12.2019	116 – 126
21.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la încheierea sesiunii a doua ordinare din anul 2019. Nr. 316 din 18.12.2019	126
22.	DECLARAȚII Declarația domnului deputat Octavian Țîcu.	126 – 129
23.	ALOCUȚIUNI Alocuțiunea domnului deputat Petru Jordan – Frațiunea parlamentară a „Partidului ȘOR”. Alocuțiunea domnului deputat Alexandru Slusari – Frațiunea parlamentară „ACUM Platforma DA”. Alocuțiunea domnului deputat Igor Grosu – Frațiunea parlamentară „Partidul Acțiune și Solidaritate, Blocul ACUM”. Alocuțiunea domnului deputat Dumitru Diacov – Frațiunea parlamentară a Partidului Democrat din Moldova. Alocuțiunea domnului deputat Vlad Batrîncea – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova.	130 – 131 131 – 134 135 – 137 137 – 139 139 – 143

	Alocuțiunea doamnei Președinte al Parlamentului Republicii Moldova Zinaida Greceanîi.	143 – 146
24.	<i>Încheierea lucrărilor sesiunii de toamnă. (Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se interpretează Imnul de Stat al Republicii Moldova de către artiștii Capelei Corale Academice „Doina”.)</i>	146

Ședința începe la ora 10.07.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Alexandru Slusari, Vlad Batrîncea și doamna Monica Babuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi deputați,

Bună dimineața.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Rog Secretariatul să anunțe prezența.

Doamna Evelina Bubuioac – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președintă a Parlamentului,

Stimați deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la începutul ședinței de astăzi, din 99 de deputați, si-au înregistrat prezența 84. Nu și-au înregistrat prezența: Șor Ilan, Vartanean Gaik – deplasare, Sîrbu Serghei – deplasare, Munteanu Igor – deplasare, Popșoi Mihail – deplasare, Andronachi Vladimir – cerere, Botnari Alexandru – cerere, Para Gheorghii – cerere, Candu Andrian – cerere, Glavan Ruxanda – cerere, Padnevici Corneliu – concediu medical, Cebotari Vladimir – cerere, Jolnaci Alexandru – cerere, Ulanov Denis și Graur Eleonora.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Avem cvorum, putem să începem ședința. Înainte de toate, rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Înainte de toate... de a trece la ordinea de zi, ca de obicei, câteva anunțuri. 20 decembrie este Ziua Internațională a Solidarității Umane. Este o zi pentru a sărbători unitatea și diversitatea și pentru a reaminti guvernelor să-și respecte angajamentele lor față de acordurile internaționale, pentru a sensibiliza publicul cu privire la importanța solidarității, pentru a încuraja dezbaterea privind modalitățile de promovare a solidarității în vederea realizării obiectivelor de dezvoltare durabilă, inclusiv eradicarea sărăciei și, de asemenea, este o zi de acțiuni pentru a încuraja noi inițiative de eradicare a sărăciei.

Pe data de 22 decembrie este Ziua energeticianului. Această zi este dedicată tuturor celor angajați în sistemul energetic care prin profesionalism și, sper, prin devotament, garantează funcționarea eficientă a sistemului energetic național și asigurarea siguranței eficienței energetice. Le dorim succese, bunăstare și perseverență în activitatea pe care o desfășoară.

Stimați colegi,

Acestea au fost anunțurile.

Zile de naștere parcă nu avem astăzi. Dacă am uitat pe cineva, vă rog să vă ridicați în picioare să vă felicităm. Dar parcă Secretariatul nu a uitat de nimeni.

Stimați colegi,

Aceasta este ordinea... ce am vrut să vă spun. Noi avem o ordine de zi, care am aprobat-o ieri în ședința în plen. Astăzi dimineață s-a convocat Biroul permanent al Parlamentului și Biroul permanent mai vine cu câteva propuneri care să le propunem în ordinea de zi. La propunerea Biroului permanent, eu uzez de dreptul meu de Președinte al Parlamentului și vă propun să aprobăm ordinea de zi cu următoarele proiecte.

Primul proiect, care a fost acceptat și de Biroul permanent, este proiectul, inițiativa nr. 225 din 4 octombrie 2019, care este inițiativa unor deputați. Este raportul comisiei și a venit cu propunerea Comisia economie, buget și finanțe pentru a fi inclusă în ordinea de zi. Cu privire la asigurări. Nu știu, comisia, dacă vreți să faceți careva comentarii, dar Biroul permanent vine să fie inclus acest proiect în ordinea de zi. Deputații îl au la mână.

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți.

Al doilea proiect este, de asemenea, vine din partea Biroului permanent, inițiativa... un proiect de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului privind componența nominală a delegației parlamentare la Adunarea Parlamentară a Consiliului European, proiectul nr. 322. De asemenea, a fost discutat la ședința Biroului. Nr. 322 din 7 noiembrie 2019.

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi, rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți.

Al treilea proiect de hotărâre este proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale. Proiectul nr. 323 din 7 noiembrie 2019.

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Proiectul este inclus.

Și un alt proiect, este un proiect de hotărâre, care a venit din partea Comisiei juridice, privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Un mandat de deputat care aparține Blocului electoral „ACUM”.

Cine este pentru a fi inclus acest proiect în ordinea de zi, rog să votați.

Practic, unanim.

Este inclus în ordinea de zi.

În acest mod, stimați colegi, ordinea de zi de bază a fost votată deja în Parlament și aceste...

Este ceva? Nu?

Stimați colegi,

În acest mod au fost incluse suplimentar la acea ordine de zi, care am votat-o deja ieri, încă 4 subiecte. Le-am votat fiecare separat.

Ordinea de zi este aprobată.

Acum, înainte de a începe examinarea subiectelor care le-am votat deja și sunt în ordinea de zi, eu vreau să vă atrag atenția, Secretariatul a observat acest lucru că ieri a fost votat proiectul Hotărârii nr. 308 din 12 decembrie 2019, dar nu a fost stipulată expres, pentru stenogramă, o frază, de fapt.

Domnule Jizdan,

Vă rog, dumneavoastră ca raportor din partea Comisiei, să menționați pentru stenogramă acest lucru.

Domnul Alexandru Jizdan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Bună dimineața.

Cu adevărat, ieri a fost o scăpare, noi nu am introdus în acest proiect, în această Hotărâre deja nr. 308 data de când ea intră în vigoare. De aceea

eu rog ca să fie... pentru stenogramă să concretizez că această hotărâre urmează a intra în vigoare de la 1 ianuarie 2020.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Aceasta a fost doar pentru stipulare în stenogramă.

Stimați colegi,

Începem examinarea ordinii de zi.

Primul proiect din ordinea de zi este proiectul nr. 262 din 13 noiembrie 2019.

Din partea Guvernului – Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Doamna ministru Dumbrăveanu,

Vă rog la tribună.

Doamna Viorica Dumbrăveanu – *ministru al sănătății, muncii și protecției sociale:*

Stimată doamnă Președinte,

Onorat Plen,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație.

Vreau să menționez că proiectul prevede extinderea dreptului la alocație lunară de stat pentru persoanele victime reabilitate ale represiunilor politice, excluzând condiționalitatea beneficierii de pensii pentru limita de vârstă sau alocație socială, inclusiv condiționalitatea beneficierii de aceste prestații sociale pe teritoriul Republicii Moldova, adică din sistemul de asigurări sau de asistență socială.

Prezenta lege urmează a intra în vigoare de la 1 ianuarie 2020.

Și menționăm că, în baza cifrelor estimative, numărul persoanelor victime reabilitate ale represiunilor politice este de circa 9580, iar acest proiect de lege, în cazul aprobării, va avea impact asupra la 2000 de beneficiari de alocații lunare de stat.

Costurile sunt planificate în Legea bugetului de stat, care a fost votată ieri în lectură finală.

Reieșind din scopul acestui proiect de lege, în contextul asigurării echității sociale și unor măsuri suplimentare de protecție socială pentru victimele reabilitate ale represiunilor politice, rog susținerea acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamna ministru.

Aveți întrebare.

Doamna Gherman Doina.

Doamna Doina Gherman:

Vă mulțumesc, doamnă Președintă.

Stimată doamnă ministă,

Vreau să vă întreb: dacă planificați careva proiecte care ar prevedea cheltuieli pentru asistența, pentru protecția victimelor violenței domestice? Pentru că în 2018 noi avem peste 11000 de cazuri de raportări oficiale de abuzuri față de femei și fete. Și cunoaștem că 6 din 10 femei au trecut printr-o formă de violență pe parcursul vieții.

Mai mult ca atât, nu au trecut nici două săptămâni de când dumneavoastră, în plenul Parlamentului, în fața tuturor oamenilor de bună-credință ați declarat că, până la finele anului curent, noi vom reuși să ratificăm Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței domestice și a violenței față de femei și fete. Deci, noi suntem astăzi în ultima zi a anului curent când noi am fi putut face acest lucru.

Vă rugăm, vă îndemnăm să ne explicați: de ce nu s-a întâmplat sau ce s-a întâmplat și în ce condiții, totuși, a fost exclus de pe ordinea de zi proiectul cu privire la aprobarea Convenției de la Istanbul?

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, doamna ministru,

Puteți să răspundeți, dar nu știu dacă tocmai ține de subiectul care este pus în discuție.

Vă rog, doamnă ministru.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc mult.

Stimată doamnă deputat,

Vreau să menționez, din start, că, într-adevăr, voința Guvernului Chicu a fost de a aproba în cadrul ședinței de Guvern acel proiect de Lege pentru ratificarea Convenției de la Istanbul și, de fapt, acest obiectiv rămâne a fi prioritar pentru noi. Dar, cu regret, pe tot răstimpul anului 2019 nu a fost întreprinsă nici o măsură în contextul ratificării acestei convenții.

Deci, noi am inițiat procesul de elaborare a acestui proiect și pe parcursul definitivării proiectului au fost expuse, inclusiv și de anumiți

parteneri sociali, mai multe rezerve la această convenție. Deci pentru că convenția prevede la anumite articole posibilitatea includerii rezervelor pe o perioadă de 5 ani de zile. Și reieșind din faptul că urmează să analizăm fiecare rezervă, impactul, deci aceasta și a condiționat amânarea aprobării în ședința Guvernului a proiectului hotărârii care prevedea aprobarea proiectului de Lege cu privire la ratificarea Convenției de la Istanbul. Vă asigurăm de maximă transparență și de acea intenție pe care o avem în continuare în contextul promovării proiectului de lege.

Dacă m-ați întrebat concret: ce o să întreprindem? Vreau să vă zic că, chiar de săptămâna viitoare, Guvernul va aproba un serviciu nou, care este adresat pentru copii, victime și martori ai infracțiunilor, în special infracțiuni sexuale. Și vom institui, cu suportul partenerilor sociali, un serviciu anume pentru copiii care sunt victime ale acestor infracțiuni și un șir de alte acțiuni, pentru că ieri a fost aprobat proiectul Legii bugetului de stat, este vorba de susținabilitatea financiară a Serviciului de asistență telefonică pentru victimele violenței, centrele maternale care sunt subvenționate de la bugetul de stat, chiar dacă ele sunt prestatori, și autoritățile publice locale, și organizațiile neguvernamentale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă Gherman,

La acest subiect care este în discuții nemijlocit aveți întrebări?

O precizare, vă rog, la acest subiect care este pus în discuție.

Doamna Doina Gherman:

Da, o precizare la ce a spus doamna ministră. Înțelegem că s-a amânat ratificarea, între timp în fiecare zi 30 de femei sună la Poliție și raportează abuzuri în familie. Deci noi în fiecare zi vom număra aceste cazuri și vom vedea până unde vom ajunge.

La mulți ani vă dorim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu...

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați.

Vă rog să vă calmați.

Fiindcă, într-adevăr, precedentul Guvern n-a întreprins nici o acțiune ca convenția respectivă să ajungă în Parlament. Nu, precedentul Guvern nu a semnat. Precedentul Guvern nu a întreprins nici o acțiune ca aceasta să treacă prin Guvern și să ajungă în Parlament.

Mulțumesc, stimați colegi, pentru înțelegere.

Următoarea întrebare – domnul Țîcu.

Domnul Octavian Țîcu:

Bună ziua.

Doamnă ministru,

E salutabilă inițiativa. Această memorie, indiferent de culoarea politică care o au cei care iau asemenea decizii, trebuie susținută.

Eu am o întrebare, mai exact două întrebări care puteți să le răspundeți odată. Dumneavoastră ați invocat cifra de 9000 de oameni care sunt victime ale represiunilor politice, eu din câte știu numai pe deportări sunt mult mai mulți. Și vreau să știu exact: la ce vă referiți atunci când vorbiți despre victimele represiunilor politice, la care categorii și care este incidența deci sub care intră aceste categorii? Și dacă copiii, spre exemplu, ai victimelor represiunilor, în special a deportărilor, care, așa cum știm, conform legislației, beneficiază, sunt incluși în această categorie?

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc mult.

Stimate domn deputat,

În cazul respectiv vorbim expres de Legea nr. 1225/1992 și nu este vorba în cazul respectiv doar de deportări, vorbim de victimele reabilitate deci ale represiunilor politice. În temeiul acestei legi, procedura de reabilitare se realizează fie de către Procuratură, fie de către Ministerul Afacerilor Interne, fie în baza unei hotărâri a instanței de judecată care este rămasă definitivă. Totodată, noi vorbim de victimele reabilitate ale represiunilor politice din perioada anilor 1917 – anii 1990. Deci aceste persoane, în temeiul legii speciale la care am făcut referire, sunt beneficiari de alocații lunare de stat.

În contextul celei de a doua întrebări, vreau să vă mulțumesc, suntem într-un proces de analiză. Actualmente, legea nu reglementează expres dreptul la anumite măsuri, inclusiv de protecție socială pentru copiii acestor persoane, inclusiv în mod special, mai bine-zis este vorba despre copiii care au suferit și ei ca și părinții în rezultatul unor represiuni politice, deportărilor care au fost. Și vreau să vă zic una din priorități este să analizăm și să vedem cum asigurăm și pentru această categorie de persoane măsuri corespunzătoare de protecție socială.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, doamnă ministru.

Aveți a doua? Nu aveți a doua întrebare.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Vovc Liviu.

Domnul Liviu Vovc:

Mulțumesc.

Doamna ministru,

Este o întrebare mai tehnică. Mă uit la nota informativă „Fundamentarea economico-financiară”, unde spune că potrivit informației prezentate de Casa Națională a Asigurărilor Sociale. În același timp, citesc avizul Casei Naționale de Asigurări Sociale care spune: „Cu referire la fundamentarea economico-financiară informăm că estimarea costului proiectului, precum și expunerea asupra calculului din nota informativă la proiect nu este posibilă”.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Exact.

Domnul Liviu Vovc:

Cum atunci a fost posibil să fie în nota informativă?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc.

Deci Casa Națională a prezentat doar cifrele persoanelor care actualmente sunt beneficiari de pensii și alocații. Noi am zis că excludem prin acest proiect condiționalitatea ca persoanele să beneficieze de alocație lunară de stat în condițiile în care sunt beneficiari de pensii sau de alocații. Deci, în primul rând, ei trebuie să fie pensionari sau persoane cu dizabilități. Asta era o primă condiționalitate. A doua condiționalitate, că ei trebuiau să fie beneficiari de pensii și de alocații în sistemul de asigurări sau de asistență socială din Republica Moldova.

Adică, chiar dacă ei au fost reabilitați în baza la cele trei acte care am menționat, eliberate de trei autorități, dar sunt beneficiari de pensii peste hotarele Republicii Moldova, deci în cazul respectiv ei nu se încadrau în dreptul de a beneficia de alocație lunară de stat și inclusiv dacă nu erau cu statut de pensionar sau de persoană cu dizabilități. Deci noi am estimat costurile acestui proiect reieșind din acele hotărâri, cum am menționat, decizia autorităților responsabile de reabilitare. Și cifra este de circa 2000 de persoane care se vor încadra suplimentar. Dar Casa ne poate prezenta doar cifrele cu referire la pensionari și persoane cu dizabilități care actualmente sunt în sistem.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamna ministru.

Aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Bună dimineața.

Doamnă ministru,

Puteți să ne comunicați, pur și simplu, câți oameni vor beneficia de aceste facilități? Și cât consumăm adițional din bugetul de stat?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc.

Deci actualmente, am menționat, este vorba, numărul total, deci cu cele încă 2000 de persoane, va fi de 9580 de persoane. Adică, plus, la numărul actual de beneficiari, vor mai fi încă circa 2000 de persoane.

Cheltuielile suplimentare pentru a acoperi această categorie de persoane care se vor încadra în sistemul alocațiilor lunare de stat este vorba despre circa 12 milioane de lei anual, inclusiv cu acele costuri de distribuire.

Domnul Dumitru Alaiba:

Da...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Da, domnule Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Doar ca să... să subliniez, noi ieri am avut doar 2 amendamente: reducerea proiectului... reducerea bugetului Președenției cu 7 milioane, reducerea proiectului... bugetului Consiliului Concurenței cu alte 5 milioane, putem să dublăm beneficiile pentru acești oameni, așa ca un apropo.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pe parcurs la sigur doamna ministru, sunt sigură că o să găsiți posibilități să le dublați sau să le triplați, sau, nu știu, să le majorați cu 50 la sută.

Vă rog, doamna ministru.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Eu am menționat deja la întrebarea domnului Țicu, în contextul... noi vrem să extindem anumite măsuri de protecție socială și una din priorități reprezintă în cazul dat copiii persoanelor care au fost represate politic, inclusiv vrem să venim cu anumite măsuri de protecție socială pentru ei, dar

trebuie să ne clarificăm deja cu determinarea acestui statut. Deci vom analiza și vom veni și cu alte măsuri.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare vine din partea domnului...

Mai aveți alte întrebări?

Nu.

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă ministru,

Eu mă uit la fundamentarea economică financiară și mă uit la cifrele care sunt aici indicate și, totodată, văd cifra (*răgușeală în glas*)... cer scuze, cifra de 9580, dar văd și perioada 1917–1990. Dacă vorbim de represiuni pentru Republica Moldova, este vorba de anul 1940–1990, este perioada sub dominația sovietică, iar 1917–1940 este pentru stânga Nistrului, este vorba de Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească, unde noi cunoaștem că au trecut prin câteva valuri de represiuni. Spuneți-mi, va rog, aici vă referiți și la persoanele care în acea perioadă s-au aflat în stânga Nistrului sau care a fost logica termenului pe care l-ați indicat dumneavoastră?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Domnule Carp,

Vreau să vă zic că dumneavoastră vă referiți la obiectul de reglementare al unei alte legi, deci este vorba de Legea nr. 1225 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, pe care astăzi nu o discutăm, pentru că noi discutăm doar Legea nr. 121 și iată această lege determină concret procedura de reabilitare și cine este supus reabilitării.

Noi am reieșit din cifrele existente acum, câte decizii sunt ale celor 3 autorități la care am făcut referire, câte persoane au beneficiat de această reabilitare, inclusiv vreau să mai menționez încă un moment, de unde noi ne-am bazat pe aceste cifre. Deci, anual, din Fondul de susținere a populației, noi acordăm ajutor material victimelor reabilite ale represiunilor politice și acolo nu există condiționalitatea pentru acordarea ajutorului material, ceea ce ține de pensia de unde este beneficiar de această pensie. Persoana, dacă domiciliază pe teritoriul Republicii Moldova, poate beneficia de acest ajutor material. Și iată de acolo avem cifra exactă pe care o estimăm de fapt că va fi de 2000 de persoane. Sigur că cifra se poate mări, aveți dreptate, persoanele se pot adresa și în instanța de judecată pe parcursul anului, și la Procuratură, și la organele afacerilor interne, și pot beneficia de această

reabilitare. Dacă va trebui, vom veni și cu precizările de rigoare la Legea bugetului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnule Carp,

Aveți o precizare?

Da, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

O precizare.

Eu anume m-am referit la perioadă, eu sunt sigur că numărul persoanelor este mult mai mare, dacă o să încercăm să-i identificăm și pe cei care au dispărut fără urmă, o să ajungem cifra practic, cred că, cel puțin la 30–40% din suplimentarul ceea ce este aici. Dar este nevoie de un act de verificare a tuturor arhivelor, o bună parte din ele fiind duse în '90, '91 la Tiraspol și din păcate n-o să avem acces la ele, ca să știm exact câte persoane au fost victime ale acestor represiuni.

Ceea ce pot să spun este salutar faptul că, prin acest proiect de lege, de fapt, se recunoaște că în Republica Moldova, pe teritoriul Republicii Moldova, regimul comunist a represat politic oamenii.

Și doi, eu cred că e timpul ca Guvernul din Republica Moldova să se gândească cu adevărat la ridicarea unui monument în memoria victimelor represiunilor comuniste.

Mersi mult!

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Doamnă ministru,

Eu cred că asta a fost mai mult un comentariu-declarație.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Perciun.

Domnul Dan Perciun:

Doamnă ministru,

Bună ziua!

Eu vroiam, pur și simplu, încă o dată să concretizăm cine sunt potențialii beneficiari. Deci o să extindeți numărul de beneficiari și la cei care nu sunt pensionari și persoane cu dizabilități, cum este la moment...?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Exact, dar au act de reabilitare...

Domnul Dan Perciun:

Este un criteriu ca ei să se afle pe teritoriul Republicii Moldova sau nu neapărat?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Domicilierea este o condiție în cazul respectiv.

Da, pe teritoriul Republicii Moldova.

Domnul Dan Perciun:

Ok. Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, doamnă ministru.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Da, mulțumesc.

Госпожа министр, все проекты социальные, которые приходят в Парламент, я думаю никто не может не поддержать, потому что все, что связано для людей, это плюс, это хорошо. Мы рады вас часто видеть в Парламенте, прошлого мы не видели... Вопрос понятен, предмет тоже понятен.

Госпожа Председатель, с учетом того, что довольно четко и понятно ясно был изложен предмет субъекта, предмет вопроса, и с учетом того, что вопросы перешли в русло, которое не является предметом данного законопроекта, разрешите предложить статью 108, прекратить прения и идти дальше. У нас сегодня еще 5, 6 проектов социального характера, которые нужно принять и граждане ждут от нас не заявлений, а практических шагов.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule Odnostalco.

Îmi permiteți să nu supun votului 108, fiindcă avem aici apăsător doar un singur... o să... la un singur deputat. Domnului Grosu îi oferim posibilitatea să acorde acele două întrebări și după aceea, 108.

Da, mulțumesc.

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

E mai mult o întrebare care vine să limpezească pentru beneficiari ce se va întâmpla. Noi vom susține acest proiect de lege, dar noi, și deputații, și ministerialii, avem handicapul ăsta, noi când începem a folosi niște terminologii, corecte de fapt, legislative, nu mai înțelege nimeni cine și de ce o să beneficieze. Rugămintea mea este puteți într-un limbaj așa...

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Simplu?

Domnul Igor Grosu:

... simplu, al unui pensionar sau al unui, nu știu, potențial beneficiar, de ce o să beneficieze el, așa, în lei, sute. Un tip de așa de beneficiar – va beneficia de atâtea sute, unul – de atâtea mii, iată așa. E posibil?

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

E posibil...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Domnule deputat,

În cazul dat vorbim de o alocație în cuantum de 500 de lei lunar de care vor beneficia persoanele supuse represiunilor politice și reabilite, prin intermediul Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale, deci operatorul de plată determină fiecare persoană în parte, fie că este vorba de Poșta Moldovei, fie că este vorba de un anumit operator de plată care poate fi o Bancă Comercială, deci fiecare își alege modalitatea de plată.

În cazul dat, pentru că Casa Națională de Asigurări Sociale nu are în evidență persoanele date, va trebui ca să vină cu o cerere către Casele Teritoriale de Asigurări Sociale, pentru a-și stabili dreptul la alocația respectivă, indiferent de faptul cum am menționat, beneficiază de pensie de peste hotare, are statut de pensionar sau persoană cu dizabilitate. Este suficient să aibă doar acest statut de victimă reabilitată a represiunilor politice.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Aveți și a doua întrebare domnul Grosu? Nu?

(Domnul Grosu vorbește cu microfonul deconectat.)

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Cu drag.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamnă ministru.

Vă rog să luați loc, întrebări mai multe nu sunt.

Rog Comisia protecție socială, sănătate și familie, la tribună, doamna Bacalu.

Doamna Elena Bacalu:

Mulțumesc mult.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului și reieșind din competențele și atribuțiile sale funcționale, comunică următoarele.

Proiectul de lege prenotat are drept scop extinderea categoriei de beneficiari din rândul victimelor reabilitare ale represiunilor politice din perioada anilor 1917–1990 care vor beneficia de alocații lunare de stat prin excluderea condiționalității, indiferent de faptul dacă sunt sau nu beneficiari de pensii ori alocații de stat, astfel fiindu-le asigurate condiții egale și echitabile tuturor.

Totodată, proiectul prevede implementarea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, nr. 30 din 6 iunie 2019.

Urmare a dezbaterilor din cadrul ședinței, Comisia, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință (7 voturi „pentru”), propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Lege nr. 262 din 13 noiembrie 2019 în prima și a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi deputați,

Începem procedura de vot.

Vă rog să nu vă distrați.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în primă lectură proiectul nr. 262 din 13 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Practic, unanim.

Acum, stimați colegi, comisia a propus să fie votat și în a doua lectură.

De acord?

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 262 din 13 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 32.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 32.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Cu 80 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua și finală.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul pentru lectura a doua nr. 98 din 3 iulie 2019.

Vă rog, comisia.

Doamnă Bacalu,

La tribună.

Doamna Elena Bacalu:

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede majorarea alocației lunare de stat stabilită persoanelor participante la acțiunile de luptă din Afganistan și pe teritoriul altor state și participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova.

Urmare dezbaterii proiectului de lege în prima lectură și în ședința plenară din 6 decembrie 2019, Guvernul a examinat repetat propunerea de majorare a alocației lunare de stat pentru categoriile de persoane specificate la articolul 2 alineatul (1), punctele 7) și 8) din Legea nr. 121/2001 și comunică despre menținerea avizului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2019, prin care se propune majorarea etapizată a alocației lunare de stat pentru categoriile menționate mai sus, astfel încât la prima etapă aceasta urmează să fie majorată de la 100 de lei la 300 de lei.

Pornind de la cele menționate și ținând cont de avizele comisiilor permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, Centrului Național Anticorupție, precum și avizul Guvernului, Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul majorității membrilor prezenți la ședință, propune proiectul de Lege nr. 98 din 3 iulie 2019 spre examinare și adoptare în a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Este o întrebare.

Mi se pare că ați avut un amendament.

Domnule Jizdan,

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Vreau doar o precizare, doamna președinte Bacalu. Noi, inițial am propus să fie majorarea acestei indemnizații de la 100 la 500 de lei. Totuși, reieșind din posibilitățile Guvernului, am venit cu 300 de lei. Spuneți, vă rog, va fi mărită suma în 2021, așa cum am propus noi sau nu?

Doamna Elena Bacalu:

În conformitate cu avizul care este prezentat de către Guvernul Republicii Moldova și ceea ce am menționat și în raportul comisiei, va fi etapizat și pentru anul 2021, se propune majorarea încă cu 200 de lei.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnule Jizdan,

Mai aveți?

Da, vă rog, domnule Jizdan.

Domnul Alexandru Jizdan:

Eu, totuși, aș veni cu o propunere, doamnă Bacalu. Reieșind din faptul că această sumă nu s-a mărit zeci de ani de zile, și cunosc revolta veteranilor de război din cauza lipsei de atenție atât din partea Legislativului, cât și a Executivului, poate de examinat în viitor indexarea anuală a acestei indemnizații după o formulă oarecare sau luăm ca exemplu inflația în economia Republicii Moldova. Cred că ar satisface veteranii de război.

Mulțumesc.

Doamna Elena Bacalu:

Domnule deputat,

Este o propunere binevenită și firesc că merită să fie..., să se ție cont de ea.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Alte întrebări n-avem.

Stimați colegi...

Stimați colegi deputați,

Vă rog să reveniți la muncă.

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 98 din 3 iulie 2019 în condițiile raportului propus de către Comisia protecție socială, sănătate și familie.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 33.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

Cu 80 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Următorul proiect de Lege este proiectul nr. 125. Inițiativa unui deputat.

Domnule Frunze,

Vă rog, la tribună.

Domnul Petru Frunze:

Stimați colegi,

Voi prezenta proiectul nr. 125 din 15.07.2019 care prevede majorarea alocației pentru persoanele vârstnice, ce va constitui 40% din cuantumul pensiei minime pentru limita de vârstă, stabilită anual de Guvern.

Vreau să vă informez că, conform Hotărârii de Guvern nr. 186 din 15.03.2019, a fost stabilit cuantumul pensiei minime de 1079 de lei 33 de bani. Și având în considerație că avem pe teritoriul Republicii Moldova aproape 9000 de persoane vârstnice, care nu beneficiază de pensie pe motiv că nu au stagiul de cotizare de 15 ani, li s-a stabilit 20% pentru a beneficia de o alocație în locul pensiei. Și în situația respectivă avem 9000 de cetățeni ai Republicii Moldova care trăiesc cu 215 lei lunar.

Cred că este simplu să vă imaginați fiecare, într-un stat în care s-au furat miliarde de lei, noi întreținem cetățenii cu 215 lei lunar. Și acestea sunt persoane vârstnice care o parte din ei au muncit pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova, dar, cu părere de rău, le-au fost incendiate actele sau s-au lichidat unitățile unde au fost angajați, sau au activat în alte state în perioada Uniunii Sovietice și nu au putut prezenta la dosarul personal acte care să confirme că au muncit 15 ani și să beneficieze de o pensie.

Și în situația respectivă, propun să fie dublată această alocație de la 20% la 40% și periodic în fiecare an să ajungem măcar la 80% din pensia minimă care este stabilită de Guvern. Fiindcă este imposibil un stat să-și întrețină cetățenii cu 215 lei.

Mai mult ca atât, o mare parte din acești cetățeni nu beneficiază pe perioada rece a anului pe diferite categorii. Și în situația dată, noi cunoaștem, ca să întreții o pisică sau un câine de rasă necesită mai mult de 215 de lei, decât să întreții un cetățean, o persoană în etate.

Și acest fapt trebuie să ne motiveze pe toți ca în timpul apropiat să identifice Guvernul bani ca să majorăm acest cuantum, să fie de cel puțin 80% din pensia minimă.

Propun să susțineți acest proiect de lege.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Întrebări nu aveți.

Rog comisia.

Este?

Da, domnule Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Așa o întrebare destul de simplă: care este viziunea celor care au muncit o viață și au o pensie de 1500–1600 de lei și celor care nu au muncit și au o pensie minimă de 200 de lei, 215...? Aveți o viziune, care este randamentul viziunii?

Nu vă pare că noi dezvoltăm ca lumea să nu muncească, ca să nu achite impozite, ca să ....

Domnul Petru Frunze:

Eu consider că o pensie minimă, care este stabilită de Guvern de 1000 de lei, este sub minimă existență, este o bătaie de joc. Dar noi le oferim 20% din această bătaie de joc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule deputat...

Domnul Mudreac nu mai are întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să luați loc.

Nu aveți alte întrebări.

Stimați colegi,

Vă rog nu intrați în discuții. Noi vrem să aprobăm proiectele ori vrem să facem zarvă din aceasta.

Doamnă Bacalu,

Vă rog, la tribună.

Doamna Elena Bacalu:

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 13 al Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, inițiativa legislativă a deputatului Petru Frunze nr. 125 din 15 iulie 2019 lectura întâi.

Prin prezentul proiect de lege se propune majorarea cuantumului alocației pentru persoanele vârstnice de la 20% până la 40% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă, stabilită anual de către Guvern.

Guvernul, prin avizul său din 12 decembrie curent, a susținut conceptual proiectul, menționând că anterior, prin avizul său din 12 noiembrie curent, a susținut prevederile proiectului nr. 203 din 19.09.2019, care presupune majorarea cuantumului alocației stabilite pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii de la 40% până la 80% din cuantumul pensiei minime pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii stabilită anual de către Guvern, precum și majorarea cuantumului alocației pentru persoanele vârstnice de la 20% până la 50% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă stabilită anual de Guvern.

În conformitate cu prevederile articolului 56 alineatul (3) al Regulamentului Parlamentului, Comisia propune înglobarea proiectului nr. 125 din 15.07.2019 în proiectul nr. 203 din 19.09.2009, dat fiind că cel din urmă este unul mai cuprinzător.

Urmare a votării, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință (8 voturi „pentru”), Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea articolului 13 al Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni în ședință de plen a Parlamentului în lectura întâi și înglobarea lui în proiectul nr. 203 din 19.09.2019 pentru lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim, doamna președinte.

Nu avem întrebări.

Luați loc, vă rog.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în primă lectură proiectul nr. 125 din 15 iulie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților sau mi se pare că chiar unanim au susținut acest proiect.

Următorul proiect este proiectul sub nr. 203 din 19 septembrie 2019.

Prezintă doamna Darovannaia din partea autorilor.

Doamna Alla Darovannaia:

Stimați deputați,

Deci s-a discutat despre proiectul cu care vin în fața dumneavoastră să-l prezint. Doamna Bacalu s-a referit tocmai acum la acest proiect. Deci propun atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 499, dar o să mă refer nu doar la articolul 13, dar și la articolul 8. Prin acest proiect de lege propunem majorarea alocațiilor sociale pentru persoanele cu dizabilități și persoanele vârstnice care nu au confirmat stagiul de cotizare și corespunzător nu pot beneficia de pensii pentru limită de vârstă.

Deci corespunzător, conform legislației în vigoare, persoanele cu dizabilități primesc o alocație socială în mărime de 40% din mărimea minimă a pensiei stabilită pentru această categorie de persoane, iar persoanele vârstnice primesc o alocație de 20% din mărimea pensiei minime pentru limita de vârstă ori aceste categorii de persoane nu au înregistrat stagiul de cotizare de minimum 15 ani pentru a beneficia de o pensie pentru limita de vârstă.

Evident că aceste alocații sociale sunt sub nivelul limitei de existență și de aceea noi propunem majorarea până la 80%, deci dublarea alocațiilor sociale pentru persoanele cu dizabilități, și cu 30%, deci nu cu 20% cum s-a propus anterior, dar cu 30% corespunzător până la 50% a alocației sociale pentru limita de vârstă.

Respectuos solicit susținerea dumneavoastră pentru aceste două proiecte. Așa cum actual alocațiile sociale care sunt achitate persoanelor cu dizabilități constituie doar 215 lei pentru cei care au dizabilități sau atestă dizabilități medii, 302 accentuate și 323 cu dizabilități severe, iar alocația socială pentru limita de vârstă pentru cei care nu au stagiul de cotizare este doar 215 de lei. De aceste alocații o să beneficieze 21 mii de persoane.

Mai mult ca atât, în cadrul bugetar pentru termen mediu pentru anii 2020–2022 au fost estimate și identificate aceste mijloace financiare pentru a majora alocațiile sociale la care m-am referit.

Deci reiterez încă odată, propunem majorarea alocațiilor sociale pentru persoanele cu dizabilități de la 40% la 80% din nivelul minim al pensiei pentru această categorie de persoane și de la 20% la 50% pentru persoanele vârstnice care nu au stagiul de cotizare 15 ani pentru a primi o pensie pentru limita de vârstă.

Solicit susținerea acestui proiect de lege.

Nu este un proiect politic, este un proiect social și trebuie să asigurăm un minim de existență tuturor cetățenilor Republicii Moldova. Gradual, ulterior, vor fi majorate aceste alocații sociale pentru toți cetățenii Republicii Moldova. Deci toți suntem cetățeni ai Republicii Moldova, inclusiv vârstnicii și persoanele cu dizabilități.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă deputat,

Aveți, pare-mi-se, o întrebare.

Doamnă Apostolova,

Vă rog.

Doamna Reghina Apostolova:

Спасибо большое.

Во-первых, отметим, что это социальный проект и Фракция «Партии „Шор”» поддержит его.

Но хотелось бы узнать, каковы были причины увеличения размера пособия только для этой категории получателей?

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Alla Darovannaia:

Deci, gradual o să fie majorate și alte alocații sociale pentru alte categorii. La această etapă, au fost identificate mijloace financiare, cu părere de rău, doar pentru aceste două categorii și de aceea venim pentru anul 2020 pentru aceste două categorii, care deja au și fost votate ieri în proiectul bugetului, în Legea bugetului.

Da, mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamnă deputat.

Doamna Dumbrăveanu, vă rog, a solicitat o precizare ca răspuns pentru doamna Apostolova.

Vă rog.

Vă rog, microfonul doamnei Dumbrăveanu.

Doamna Viorica Dumbrăveanu:

Mulțumesc mult, doamna Președinte.

Stimată doamnă deputat,

Vreau să menționez că în cazul acestor două categorii de persoane, care au fost menționate în inițiativa legislativă înaintată, este vorba încă de o corelare, după cum s-a menționat, deja de 50% și 80% din acea pensie minimă pentru limită de vârstă sau de dizabilitate.

În cazul copiilor cu dizabilități și în cazul persoanelor adulte cu dizabilități din copilărie, deci aici au fost intensificate măsurile de protecție socială și cuantumul alocațiilor sociale a fost corelat cu pensia minimă de dizabilitate, respectiv aici trebuie să consolidăm și să salutăm acest proiect pentru că vine într-o consolidare a acestor alocații sociale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Doamnă deputat, doamnă Darovannaia,

Nu mai aveți alte întrebări.

Vă rog să luați loc.

Doamna Alla Darovannaia:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog Comisia protecție socială, sănătate și familie.

Doamnă Bacalu,

Vă rog.

Doamna Elena Bacalu:

Prin prezentul proiect de lege se propune majorarea cuantumului alocației stabilit pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii și acelei pentru persoanele vârstnice reglementate prin Legea nr. 499/1999.

Astfel, cuantumul asociației stabilite pentru... alocației, mă iertați, stabilite pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii, se propune a fi majorat de la 40% până la 80% din cuantumul pensiei minime pentru persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii, stabilit anual de către Guvern.

Cuantumul pensiei minime de dizabilitate constituie de la 539,67 până la 809,50 lei, în funcție de gradul de dizabilitate.

Cuantumul alocației pentru persoanele vârstnice se propune a fi majorat de la 20% la 50% din cuantumul pensiei minime pentru limita de vârstă, stabilit anual de către Guvern, care constituie în prezent 1079,33 lei.

Guvernul, prin avizul său din 27 noiembrie curent, a susținut proiectul menționând că, în proiectul cadrului bugetar pe termen mediu, pentru anii 2020–2022, pentru realizarea măsurii în cauză, sunt estimate mijloace

financiare respective în sumă de: 79,6 milioane de lei, 83,3 milioane de lei și, respectiv, 87,5 milioane de lei.

Urmare a votării, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință (8 voturi „pentru”), Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, nr. 203 din 19.09.2019, în ședință de plen a Parlamentului, în lectura întâi și a doua.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

După cum a propus comisia, se propune pentru a fi votat acest proiect în prima lectură.

Cine este pentru a fi votat în prima lectură proiectul nr. 203 din 19 septembrie 2019, inițiativă legislativă a unor deputați, vă rog să votați.

Practic, unanim.

Stimați colegi,

Propunerea Comisiei protecție socială, sănătate și familie a fost... noi am votat două proiecte cam similare, dar unul este mai larg, cuprinde și mai mult. De aceea, stimați colegi, **propunerea comisiei a fost de a fi comasat proiectul nr. 125 din 15 iulie 2019 cu proiectul nr. 203 din 19 septembrie 2019, de bază fiind proiectul nr. 203**, fiindcă este mai extins.

Cine este pentru comasarea acestor două proiecte, rog să votați.

Unanim.

Stimați colegi,

Acum propunerea comisiei, de asemenea, pe care a invocat-o doamna Bacalu, este ca să... după comasarea acestor două proiecte, să fie votat proiectul în întregime, de bază fiind proiectul nr. 203 din 19 iulie 2019, în lectura doua.

Așa este?

Cine este pentru a fi votat proiectul nr. 203 din 19 septembrie 2019, comasat cu proiectul nr. 125 din 15 iulie 2019, în lectura a doua, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 24.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 34.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Cu 81 de voturi, proiectul este adoptat în lectura a doua și finală.

Stimați colegi,

Următorul proiect din ordinea de zi, care se propune pentru a fi examinat, este proiectul din supliment sub nr. 225 din 4 octombrie 2019.

Din partea autorilor, domnul Burduja?

Da, vă rog, domnule Burduja.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Spre atenția dumneavoastră se propune proiectul de Lege pentru modificarea articolului 29 din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006.

Prezentul proiect de lege vine să reglementeze aspectele ce vizează procesul de expunere la vânzare a acțiunilor nou emise de către asiguratorii la aplicarea prevederilor de gestiune a acțiunilor suspendate și/sau în cazul instituirii administrării speciale asupra acestora.

Potrivit articolului 29 din Legea cu privire la asigurări, este reglementată procedura de anulare, emitere și vânzare a cotelor de participare deținute de acționarii asiguratorului ce nu întrunesc rigorile cadrului legal. Astfel, conform prevederilor în vigoare, organul executiv al

societății este obligat să modifice prețul acțiunilor expuse spre vânzare, oscilațiile prețului fiind admise în limitele de până la 30 la sută în raport cu prețul stabilit anterior.

Prevederile prenotate au caracter imperativ în particular în privința prețului de expunere la vânzare și diminuarea acestuia pentru fiecare nouă expunere, neoferind societății alternative de reevaluare a prețului sau de expunere pe piață.

Dat fiind faptul că gestiunea acțiunilor suspendate și/sau instituirea procedurii de administrare specială a asiguratorului sunt regimuri care urmăresc scopul revizuirii, resetării procesului de derulare în cadrul asiguratorului, mai cu seamă în materia de guvernanță corporativă, în mod evident apare necesitatea reevaluării și stabilirii unui preț nou de expunere spre vânzare redimensionat în aceleași condiții ca și prețul inițial de expunere. În cazul în care cota depășește 10 la sută, prețul rezultă dintr-o expertiză efectuată de către un evaluator independent în conformitate cu standardele internaționale de evaluare.

În acest context, pentru administrarea corespunzătoare a procesului propriu-zis, se consideră absolut necesară conferirea organelor de conducere ale asiguratorului, implicit administratorului special, a dreptului de expunere la vânzare a acțiunilor nou emise la un preț reevaluat. Într-un caz în care acest preț depășește, presupunem, 10 la sută, ar fi cazul să se expună un evaluator independent, care este prețul de piață, actualizat la momentul când se necesită expunerea acestei acțiuni la vânzare.

Deci este un proiect care vine să apere interesele investitorilor, acționarilor în companiile de asigurări.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Tot?

Domnul Petru Burduja:

Da.

Mulțumesc.

Rugăm să susțineți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Da, asta e important, pentru ce îl prezentați.

Stimați colegi,

Avem întrebări.

Domnule deputat,

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Marian Radu.

Domnul Radu Marian:

Mulțumesc.

Domnule deputat,

Așa o întrebare. Cu cine ați consultat proiectul de lege și care anume entități sau companii au raportat problema dată, și care a fost procesul de consultare?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Noi am invitat în sală, sigur că vă dați foarte bine seama, orice deputat, inclusiv dumneavoastră, când elaborați un proiect de lege, consultați autoritățile respective. În sală îl avem pe președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare, domnul Chițan.

Domnule Chițan,

Dacă puteți să veniți cu niște clarități.

Vă rog, conectați microfonul la tribună.

Microfonul, vă rog, da.

Domnul Valeriu Chițan – *președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare:*

Bună ziua, doamnă Președinte.

Bună ziua, stimați deputați.

Potrivit cutumelor, potrivit regulamentelor, acest proiect a trecut toate procedurile de avizare, de consultare publică, de expertiză juridică. A fost avizat și de către Guvern, a trecut, dacă nu greșesc, toate comisiile parlamentare permanente, a fost examinat cu concursul autorității de supraveghere nonbancare.

Și noi susținem fără rezerve, pentru că este un deficit de norme, de cadru juridic vizavi de această situație și credem că aceasta va completa acest vid regulator, pentru că, în caz de necesitate, compania respectivă, autoritatea de supraveghere, să poată demara acele proceduri care să contribuie ca aceste acțiuni reevaluate să fie reexpuse la vânzare/cumpărare și companiile corespunzătoare să aibă acel venit pe care piața îl poate oferi, competitiv, unul competitiv.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Domnule Marian,

Vă rog, aveți a doua întrebare sau...?

Domnul Radu Marian:

Da, a doua întrebare. Deci vreau să înțeleg: care investitor a căror companii au raportat, în primul rând, problema? Să ne explicați, totuși, originea problemei și concret, care anume investitori, noi venim să...

Domnul Petru Burduja:

Dacă se poate să intervin?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule autor,

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Deci în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe noi am avut o ședință publică, de fapt, cu reprezentanții pieței companiilor de asigurări. Deci au fost relatate mai multe probleme, iată avem și colegii dumneavoastră din fracțiune, unde au fost atinse mai multe subiecte, inclusiv și pe subiectul dat.

Deci ca și în cazul concesiunilor celea nelegale, care le spunem noi, deci pe piața companiilor de asigurare există așa o prevedere legală, prin care în cazul unei administrări speciale a companiei de asigurări, administratorul procedurii de administrare specială este obligat să diminueze prețul cu 30 la sută. Însă, în interesul investitorului, el are interesul de a-și vinde acțiunea la prețul real de piață nu minus 30 la sută. De aceea această normă legală și impune ca compania de asigurare, atunci când este obligată să diminueze prețul, să apeleze la serviciul unui evaluator independent, care să prezinte o viziune clară care este valoare de piață la momentul acțiunii ce este expusă la vânzare. Aceasta este esența acestui...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

O precizare. Vă rog, domnule Marian.

Domnul Radu Marian:

Eu am înțeles esența proiectului de lege. Vroiam să înțeleg cine anume s-a consultat, care anume companii? Dar am înțeles că ați avut un eveniment cu mai multe...

Domnul Petru Burduja:

Nu, este vorba despre piața companiilor de asigurări, deci nu este vorba acum de un caz concret, noi vorbim de piața companiilor de asigurări și interesele investitorilor pe această piață.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumim.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Două întrebări. Prima. Da la ora actuală, eu vreau să înțeleg, în ce constă problema la moment? Se interzice în cadrul procesului de expunere să fie efectuată această evaluare sau care este impedimentul de bază, de ce așa cu urgență și nu cu CNPF-ul, dar un grup de deputați vine cu aceasta, acest amendament?

Domnul Petru Burduja:

Aici am să rog frumos, domnul președinte al CNPF.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, microfonul domnului Chițan.

Domnul Valeriu Chițan:

Vă mulțumesc.

Noi, pe parcursul ultimilor ani de zile, am avut câteva situații când acțiunile nou emise a unor companii au fost depuse la bursa de valori, dar din diferite considerente, circumstanțe nu au fost vândute.

Avem și cazuri și posibil vor fi și pe viitor, când după un răgaz aceste acțiuni fiind retrase de companii, compania înregistrează niște indicatori mai performanți economico-financiari și atunci compania dorește să le reevalueze. Și iată acest segment, această reevaluare astăzi în cadrul legal nu se regăsește.

De aceea noi, la propunerea companiei care dorește să facă lucrul acesta, am venit să completăm această normă. După ce acțiunile, câteva luni sau jumătate de an nu s-au vândut, ele se reevaluează și se reexpun, dar iată anume reevaluarea aceasta nu este astăzi în lege. Și acesta și a fost motivul de ce a apărut această inițiativă.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Slusari,

O precizare sau...?

Domnul Alexandru Slusari:

Așa și n-am înțeles. Eu înțeleg că nu se regăsește, nu poate fi reglementat totul în lege, dar așa și n-am înțeles răspunsul la întrebarea: dacă se interzice această reevaluare?

Și a doua întrebare. N-am citit în nota informativă, așa în fugă totul s-a întâmplat, avizul Guvernului când a fost? Și ce... este pozitiv, neutru, cu modificări, a fost luat în calcul?

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Burduja,

Vă rog.

Ați menționat deja lucru acesta, dar, vă rog, să mai precizați.

Domnul Petru Bruduja:

Deci, domnul vicepreședinte, actualmente în lege, conform articolului 29, se scrie că administratorul procedurii de administrație specială este obligat să diminueze prețul cu 30 la sută. Noi acumă dăm oportunitate administratorului că poate diminua. Adică i se dă și o rezervă că poate apela la un evaluator independent pentru a face această evaluare.

Între timp am primit avizul Guvernului. Avizul Guvernului este pozitiv, dar cu unele referințe la aspecte tehnice ale proiectului de lege.

De asemenea, este și avizul Direcției generale juridice, care, la fel, face referire la unele aspecte a regulilor tehnice legislative, în rest, obiecții la proiectul de lege nu sunt.

Mai mult ca atât, avem și avizul Centrului Național de Anticorupție, care, de asemenea, face referire la unele reguli tehnice a proiectului, însă în esență acest proiect deci nu prezintă... anume aceste modificări nu s-a făcut referire negativă.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnule Chițan,

Vreți să adăugați ceva?

Da, vă rog.

Domnul Valeriu Chițan:

Doar o precizare. Însăși reevaluarea ca atare, ca instrument, nu este prezentă astăzi în lege, doar evaluarea. Dar sunt cazuri deja când trebuie să faci reevaluarea după o oarecare perioadă. Și aceasta e esența, chintesența acestui amendament.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumim.

Domnule Slusari,

Aveți o precizare?

Domnul Alexandru Slusari:

Regret că noi nu am primit la timp toate acestea și n-am citit avizul anticorupție și toate, toate acestea lucruri. Parcă aparent nu văd probleme,

dar pe mine mă îngrijorează că această urgență în două lecturi și autorul nu este CNPF, sunt autorii – deputații, aici este un moment de ezitare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Slusari,

Experiență de acestea că sunt autori deputații noi am mai avut o sumedenie în Parlament, de aceea nu este...

Următoarea întrebare – domnul Alaiba.

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Da. Mersi.

De acord și cu domnul Slusari, este un proiect care pare OK, doar că urgența trebuie să ne pună puțin în gardă.

Eu am o întrebare așa cu mai multe, de mai multe nivele: câte companii, dacă ne puteți comunica și publicului, câte companii se află acum sub administrare specială? Care este cota lor de piață? Și care sunt numele lor? Și cum s-a ajuns la o asemenea situație pe piața de asigurări? Și dacă aceste companii sunt capabile și dacă ele își onorează obligațiile curente față de clienți?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnul Petru Bruduja:

O să rog frumos, domnul Chițan.

Doamna Zinaida Greceanî:

Eu cred că...

Da, domnule autor, domnule Chițan,

Vă rog.

Domnul Valeriu Chițan:

Doar două precizări. Prima. Acest proiect în cunoștință de cauză nu este urgent. Adică, el deja a fost înregistrat cu mult anterior, cu 2–3 luni în urmă.

Doi. La moment avem două companii care sunt administrate de către regulator: una are circa 7 la sută în piață, alta circa 3 la sută. Ambele companii își onorează portofoliul și angajamentele luate față de asiguratorii.

Situația, cum se spune, este sub control. Careva pericole la moment și în timpul apropiat nu sunt. Noi urmărim și facem toate evaluările respective. De aceea consider că e o situație satisfăcătoare.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Alaiba,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Da, și poate o întrebare așa mai frontală: cum o s-o ducă „Moldasig” acum că noul director este cumătru cu domnul Dodon?

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți, să nu ne referim la personalități. Important... (*Rumoare în sală.*) Noi toți avem cumătri. Mâne, poimâne și cu mine puteți să fiți cumătru, mai știți. De aceea, haideți, să nu trecem limita. Eu nu știu cine și cu cine este cumătru și chiar nu urmăresc. Și nu vă recomand nici dumneavoastră să urmăriți cumătriiile.

Da, domnule Chițan,

Vă rog.

Domnul Valeriu Chițan:

...Actualul director este un specialist notoriu, are circa de 25 de ani în sistemul finanțelor publice. Eu sunt acel care îi sunt cumva un fel de, nu cumătru, (*râsete în sală*) mentor și nu numai el.

Pot să vă spun, înainte de sărbători, că eu mă mândresc că în anii 1990 am continuat ceea ce am luat de la predecesori și mă mândresc cu deputați, cu miniștri, cu viceprim-miniștri care au trecut școala Ministerului Finanțelor.

Domnul Coadă este un discipol, în afară că a lucrat în organele de control financiar, a lucrat în organele de anchetă, are 10 ani stagiul în domeniul asigurărilor. N-are nimic cu așa-numit nepotism sau cumătrism. Vă asigur.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Noi departe așa o să ajungem.

Următoarea întrebare – domnul Angel Agache.

Domnul Angel Agache:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Într-adevăr, proiectul are toate avizele atât de la Guvern, cât și de la comisiile parlamentare, dar conform Legii nr. 100 articolul 32 dumneavoastră urma să obțineți avizul Uniunii Asiguratorilor, îl aveți sau nu?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule autor.

Domnul Petru Burduja:

Nu, nu este. Avizul Uniunii Asiguratorilor nu este.

Dar îl rog pe domnule președinte...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Chițan, domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Valeriu Chițan:

Cu marele regret vreau să vă spun că această entitate nu este funcțională și de mulți, mulți ani. Noi încercăm să reanimăm, dar în ultimii șapte ani această entitate, practic, nu există. De iure – da, dar de facto – nu funcționează.

Îmi cer scuze, dar așa s-a creat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Mai aveți a doua întrebare?

Da, domnule Agache,

Vă rog.

Domnul Angel Agache:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

De când intră în vigoare?

Domnul Petru Burduja:

De la momentul publicării în Monitorul Oficial.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi...

Domnule autor,

Alte întrebări nu aveți.

Domnul Golovatiuc mi-a spus că raportul comisiei, de asemenea, îl prezentați dumneavoastră.

Da, vă rog, raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumesc frumos, doamna Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 29 din Legea nr. 407 cu privire la asigurări, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova și raportează următoarele.

Proiectul de lege are drept scop reglementarea aspectelor ce vizează procesul de expunere la vânzare a acțiunilor nou-emise de către asigurători și aplicarea prevederilor de gestiune a acțiunilor suspendate și/sau instituirea administrării speciale asupra lor.

Proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție. Concluzia fiind că deși în proiect nu se atestă factori de corupție care pot genera riscuri de corupție este necesar de completat nota informativă cu argumente concludente vizavi de amendamente propuse prin prisma cadrului normativ pertinent întru excluderea eventualelor deficiențe, vulnerabilități de reglementare în cazul procedurii de anulare, emitere și/sau vânzare a participațiilor deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționarului, care poate avea un impact negativ atât asupra societății, cât și interesul public.

Urmează de menționat că, conform procedurii legislative după înregistrarea proiectului de lege, nota informativă nu poate fi modificată.

Totodată, referitor la cele expuse în avizul Centrului Național Anticorupție trebuie de remarcat că atât pentru sectorul bancar, cât și pentru sectorul asigurării, investitorii trec printr-un filtru de calitate financiară, transparență și onestitate.

Comisia Națională a Pieței Financiare, autoritatea publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebanară, precum și supraveghează respectarea legislației, s-a pronunțat în susținerea amendamentelor respective prin scrisoarea adresată Ministerului Finanțelor din 15.10.2019.

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a propus proiectul de lege spre dezbateri în plenul Parlamentului, Comisia agricultură și industrie alimentară s-a pronunțat pentru examinarea și adoptarea proiectului de lege în plenul Parlamentului, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a prezentat avizul cu unele observații de ordin tehnico-legislative, care vor fi luate în considerație în procesul de redactare a proiectului de lege.

Reieșind din cele relatate, Comisia economie, buget și finanțe a decis să propună plenului Parlamentului examinarea și aprobarea proiectului de Lege cu nr. 225 în prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi deputați...

Domnul vicepreședinte al comisiei,

Întrebări nu aveți.

Vă rog, să luați loc.

Stimați colegi...

Sau vreți să mai menționați ceva? Nu vreți?

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în primă lectură proiectul sub nr. 225 din 4 octombrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți.

Da, domnule Burduja,

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Stimată doamnă Președinte,

Proiectul poate fi aprobat și în lectura a doua, dacă este posibil, deoarece este prezentat și avizul Guvernului, la data de 5 decembrie, pozitiv cu propunerile redacționale.

De asemenea, proiectul a fost redactat și este difuzat deputaților. Toate propunerile de ordin redacțional au fost introduse. Deci pentru stenogramă pot da citire versiunea finală a proiectului de lege, dacă îmi permiteți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Deci, articolul 29 din Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează:

la alineatul (6¹⁰), cuvintele „este obligat” se substituie cu cuvântul „poate”;

articolul se completează cu alineatul (12), cu următorul cuprins:

„În cazul aplicării prevederilor de gestiune a acțiunilor suspendate și/sau al instituirii administrării speciale a asiguratorului (reasiguratorului) până la expirarea termenului de vânzare a acțiunilor nou-emise stabilit la

alineatul (6⁶), inclusiv a termenului de prelungire prevăzut de alineatul (6⁷), prin derogare de la alineatul (6¹⁰), prețul de expunere spre vânzare al acțiunilor asiguratorului (reasiguratorului) se va stabili în condițiile alineatului (6⁸). După stabilirea prețului potrivit prezentului alineat, autoritatea de supraveghere poate dispune prelungirea termenului de vânzare a acțiunilor nou-emise cu perioade a câte cel mult 3 luni de cel mult 3 ori, cu posibilitatea modificării prețului acestora conform alineatului (6¹⁰).”

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule vicepreședinte,

Aveți niște întrebări la ceea ce ați prezentat dumneavoastră.

Domnule Alaiba,

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Da. Mersi.

Eu prima întrebare, cea mai serioasă, n-a fost întâmplătoare, sensul ei a fost să înțelegem urgența. Domnul Chițan a spus clar că nu este nici o urgență, că totul este sub control ș.a.m.d. Proiectul acesta a venit azi-dimineața. Într-adevăr, haideți, poate respectăm puțin transparența, să se mai discute, să-l mai consultăm și noi cu specialiștii ș.a.m.d. și să-l votăm mai conform regulamentelor, cum nouă ne place să spunem.

Dacă nu este o urgență, hai să lăsăm lectura a doua pentru data viitoare. Dacă tot nu-i urgență. Sau dacă e urgență, explicați-ne urgența, explicați-ne că piața se dă peste cap și ...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Burduja,

Vă rog.

Răspunsul, domnule Burduja, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Stimate coleg deputat,

Deci proiectul de lege a fost înregistrat la 4 octombrie 2019. Menționăm că acest proiect de lege a fost trecut prin toate comisiile. El a venit ca idee în cadrul discuțiilor care au fost dezbaterile publice despre piața de asigurări, când a fost prezentată de către domnul președinte. Dar aici eu aș dori, dacă domnul președinte poate să completeze.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Diacov,

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Chițan întâi și pe urmă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Chițan,

Vă rog.

Domnule președinte Chițan,

Vă rog.

Domnul Valeriu Chițan:

Vă mulțumesc.

Vreau să precizez. Eu am avut în vedere că acest proiect nu că nu-i urgent, el n-a venit ieri sau astăzi în Parlament, el are... dacă nu mă greșesc, noi am discutat la comisie vreo două luni în urmă.

Doi. Urgența este numai factorul de timp, pentru că dacă sesiunea... am fi la mijloc de sesiune parlamentară este una. Parlamentul, dacă nu mă greșesc, merge în vacanță, pentru noi o lună-două este prea mult. De aceea este un, ca să mă exprim mai corect, este un proiect de neamânat.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Golovatiuc, domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da, mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat acest proiect la data de 6 noiembrie și, în perioada asta, nu a apărut nici un amendament. Din cauza asta noi îl propunem și pentru lectura a doua. Este avizul Guvernului, sunt avizele comisiilor permanente și eu nu văd probleme în acest sens.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Atunci eu sunt obligată să întreb fiecare fracțiune dacă va susține sau...

Domnule Alaiba,

Ați vrut ceva să mai adăugați?

(Voce nedeslușită din sală.)

Da, vă rog să deconectați microfonul.

Stimați colegi,

Fracțiunea Partidului Socialiștilor,

Vă rog.

Domnule Furculiță.

(Voce nedeslușită din sală.)

Susține.

Domnule Diacov,

Fracțiunea Partidului Democrat.

Domnul Dumitru Diacov:

Ce mai întrebați Fracțiunea Partidului Socialiștilor?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor susține, sigur că.

Noi o să respectăm rugămintea domnului Chițan, cu speranța că domnul Chițan se bazează pe o analiză foarte precisă, fiindcă la noi inițial deputații aveau careva temeri.

Deci Fracțiunea Partidului Democrat va vota în lectura a doua.

Da, mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea Partidului „Șor”,

Vă rog.

Doamna Marina Tauber:

Noi suntem gata să susținem acest proiect de lege în lectura a doua.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Fracțiunea „PAS”.

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă Președinte,

Noi observăm că deja sunt suficiente voturi și neînțelegând urgența lecturii a doua, și multe lucruri se întâmplă în timpul vacanței, interesante, noi o să vă lăsăm să... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Vrem să susținem, dar din principiu nu susținem.

Da, așa?

Domnul Igor Grosu:

Dar așa grabă, dacă macar era de ieri propus.

Doamna Zinaida Greceanî:

Nu este o grabă.

Stimați colegi,

Examinat la 4 noiembrie în comisie, practic în toate comisiile, de toate obiectiile s-a ținut cont, nimeni nu a avut amendamente.

Fracțiunea... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Am înțeles.

Fracțiunea „DA”.

Domnule Slusari,

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Doamnă Președinte,

Nu văd nici o urgență, nu înțeleg de la 4 noiembrie de ce nu a fost introdus ieri în ordinea de zi acest proiect și nu cred că e mare problemă dacă noi în februarie revenim la el și să votăm în a doua lectură.

Nu susținem în a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Să vă spun un lucru?

Că am făcut revizie ce a examinat Comisia economie, buget și finanțe și ce a mai scăpat?

Am făcut și lucru acesta.

Și am văzut că au scăpat să-l pună în ordinea de zi.

De aceea i-am urgentat, dar nu pot permanent pentru toate comisiile să fac lucrul acesta. Acesta și a fost scopul.

Stimați colegi,

Propunerea Comisiei economie, buget și finanțe a fost să votăm acest proiect în a doua lectură.

Cine este pentru a fi votat în a doua lectură proiectul nr. 225 din 4 octombrie 2019, în varianta care a fost dată citire de către vicepreședintele comisiei, domnul Burduja, rog să votați.

Lectura a doua.

Rog, numărătorii, rezultatele.

Da, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 34.

– 25.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 59 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua și finală.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr 261 din 12 noiembrie 2019.

Da, domnule Furculiță, vă rog.

(Voce nedeslușită din sală.)

Nu mă destabilizați, vă rog.

La mine aici e tot scris.

Proiectul nr. 261 se examinează pentru lectura a doua. Din partea Comisiei economie, buget și finanțe prezintă vicepreședintele, domnul Burduja.

Eu de acum mă uitam împrăștiat cui și ce cuvânt să-i ofer.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumim frumos, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Vladimir Bolea, nr. 261 din 12 noiembrie 2019 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și comunică următoarele.

În cadrul examinării, comisia a ținut cont de avizele prezentate de Guvernul Republicii Moldova, coraportul și avizele comisiilor permanente, amendamentele deputaților și avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Rezultatul examinării propunerilor, obiecțiilor și amendamentului înaintat este expus în sinteză și care este parte componentă a prezentului raport.

Modificările susținute de către comisie au drept scop ajustarea proiectului întru clarificarea aspectelor privind procedurile legale de inițiere, elaborare, avizare și aprobare a documentației de urbanism, reglementările ce țin de obținerea actelor permise în construcții, precum și diminuarea numărului de conflicte și construcții neautorizate.

Suplimentar, la proiectul legii comisia a acceptat unele modificări cu caracter redacțional și de tehnică legislativă.

Urmare a examinării proiectului de lege nominalizat, ținând cont de propunerile, obiecțiile și amendamentul înaintat, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr. 261 din 12 noiembrie 2019, conform rezultatelor examinării incluse în sinteza la prezentul raport.

Mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumim.

Domnule vicepreședinte,

Aveți întrebare.

Domnule Bîtca,

Vă rog.

Domnul Vasile Bîtca:

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule vicepreședinte,

Ieri, în plenul Parlamentului, Comisia administrație publică a dat citire coraportului, în care am intervenit și noi la câteva articole la această lege. Și vreau să vă spun că ori s-a omis, ori s-a introdus special în articolul 43, de fapt, la litera o) noi am propus o redacție și citesc cum am propus-o noi, dar la urmă a intervenit o mică schimbare, s-a introdus un cuvânt: „decide, în condițiile legii, elaborarea, finanțarea și aprobarea documentației de urbanism și amenajare a teritoriului a localităților din componența unității administrativ-teritoriale”. Iar în final dumneavoastră ați propus în sinteză: „decide, în condițiile legii, asupra inițierii elaborării, finanțării și aprobării”.

De fapt, inițierea vine clar prevăzută în atribuțiile primarului și președintelui raionului, ca ulterior consiliul local sau municipal, sau raional, să aprobe deja finanțarea și acceptul la aprobarea documentației de urbanism.

De aceea vă rugăm insistent, ca aceste două competențe să nu se contrapună în aceste articole.

Ceea ce ține de atribuțiile primarului și președintelui raionului să rămână inițierea asupra acestor atribuții, iar consiliul să rămână cu aprobarea și finanțarea prin a decide finanțarea documentației de proiect.

Am vorbit cu domnul autor, dumnealui este „pentru” și nu rămâne decât să...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule vicepreședinte,

Vă rog să menționați.

Domnul Petru Burduja:

Dat fiind faptul că și la întrevvedere când a fost dezbătut acest proiect de lege împreună cu reprezentanții Guvernului a participat și domnul autor, de aceea aș ruga dacă se poate dumneavoastră să veniți cu o viziune referitor la această propunere.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Bolea,

Vă rog.

Vladimir Bolea, din partea... ca autor al acestui...

Domnul Vladimir Bolea:

Da.

Sunt de acord și susțin obiecția pe care a avut-o domnul Bîțca. Practic, noi vorbim despre o tipărire greșită a acestui cuvânt în plus față de ce... pentru că are loc o dublare a funcției, consiliul și-a atribuit niște funcții ale Primăriei. Se acceptă și va fi corectată.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

În acest caz, domnule Bîțca,

Vă rog să dați citire, care va fi, cum va suna articolul respectiv, ca să fie în stenogramă și sa-l supun votului în plenul Parlamentului.

Domnul Vasile Bîțca:

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

La care articol și ce?

Domnul Vasile Bîțca:

La articolul 43 se completează cu o nouă literă j²), care va avea următorul conținut: „decide, în condițiile legii, finanțarea și aprobarea documentației de urbanism și amenajare a teritoriului a localităților din componența unității administrativ-teritoriale respective”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnul Vasile Bîțca:

Asta-i una la mână.

Și la articolul 43 litera j²).

Doamna Zinaida Greceanîi:

Câte unul. Haideți să-l supunem votului.

Câte unul.

Domnul Vasile Bîțca:

Da, OK.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cine este pentru a fi aprobat amendamentul propus de domnul Bîțca, care numai ce l-a dat citire, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți sau chiar unanim.

Al doilea amendament, domnule Bîțca, vă rog.

Domnul Vasile Bîțca:

Litera j)², iarăși: „decide, în condițiile legii, asupra... finanțarea și aprobarea documentației de urbanism și amenajarea teritoriului”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cine este și pentru acest amendament enunțat de domnul Bîțca, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Domnul Vasile Bîtca:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, alte întrebări nu sunt.

Domnule vicepreședinte,

Rog să luați loc.

Stimați colegi,

Acuma supun votului...

Stimați colegi,

Vă rog să reveniți la locurile de muncă.

Președinții de fracțiune, vă rog să aveți grijă de deputații în sală, prezența deputaților, fiindcă avem foarte multe proiecte care le votăm în lectura a doua.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua, cu amendamentele care au fost enunțate de către domnul Bîtca și acceptate de către plenul Parlamentului, supun votului în lectura a doua proiectul nr. 261 din 12 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 34.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

Cu 81 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua și finală.

Stimați colegi,

Următorul proiect care se supune dezbaterilor este proiectul nr. 260 din 23 noiembrie 2018, reexaminare.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.

Domnule Jizdan,

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică sesizată în fond a examinat obiecțiile și propunerile înaintate de către Președinția Republicii Moldova în conformitate cu articolul 74 din Regulamentul Parlamentului, asupra Legii privind securitatea aeronautică, adoptată de plenul Parlamentului la 23 noiembrie 2018.

Astfel, Președintele Țării consideră că prin legea în cauză forul legiuitor a denaturat competențele autorităților publice centrale de stat responsabile de asigurarea securității aeronautice în favoarea agenților economici și propune ca controlul de securitate a pasagerilor, a bagajelor acestora, a proviziilor de bord, a vehiculelor, mărfurilor și a trimiterilor poștale să fie efectuată de către Poliția de Frontieră.

Comisia, cu votul majorității membrilor săi, a susținut integral obiecțiile și propunerile Președintelui Țării, iar decizia argumentată a comisiei se conține în sinteză, care, împreună cu legea redactată, este parte integrantă la prezentul raport.

Reieșind din cele enunțate, Comisia solicită plenului Parlamentului susținerea prin vot a deciziei adoptate la comisie asupra obiecțiilor și propunerilor înaintate de către Președintele Republicii Moldova asupra Legii privind securitatea aeronautică.

Rog susținerea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule președinte al comisiei.

Ați auzit raportul comisiei. Comisia a susținut obiecțiile excluse de Președintele Republicii Moldova. Noi trebuie să-l revotăm acest proiect.

Da, domnule Grosu,

Vă rog.

Aveți o întrebare, domnule Jizdan.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Mai mult este o informație. Da, noi o să susținem acest proiect de lege, este foarte important, pentru că securitatea aeronautică trebuie să fie apanajul instituțiilor de stat. Toate tentativele care au fost de a externaliza acest lucru sunt foarte periculoase. De aceea susținerea din partea noastră este.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumim, domnule Grosu.

Domnule președinte,

Nu mai sunt întrebări.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Supun votului reexaminarea proiectului nr. 260... nr. 238 din 28 februarie 2019, care se reexaminează în condițiile raportului Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, care a ținut cont de obiecțiile Președintelui Republicii Moldova.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Cu 82 de voturi, proiectul a fost reexaminat în condițiile propuse de către comisie.

Stimați colegi,

Următorul proiect este proiectul ... Eu vă propun să examinăm până la pauza de masă încă un proiect, **proiectul nr. 298 din 5 decembrie 2019, lectura a doua.**

Raportor – Comisia juridică, numiri și imunități.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da, mulțumesc, doamna Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul la proiectul de Lege pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, înregistrat cu nr. 298 din 5 decembrie 2019 lectura a doua.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege nr. 298 din 5 decembrie 2019 pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947/1996, inițiativa legislativă a Guvernului și comunică următoarele.

Proiectul de lege are drept scop asigurarea unui echilibru proporțional de reprezentare în Consiliul Superior al Magistraturii a judecătorilor din toate nivelurile instanțelor judecătorești și majorarea numărului de membri cu două persoane din rândul profesorilor de drept titulari și unul din rândul judecătorilor, pentru evitarea situațiilor de neîntrunire a cvorumului.

La etapa de pregătire a proiectului de lege pentru dezbaterea în lectura a doua, Comisia juridică a examinat amendamentele deputaților. Deciziile membrilor comisiei asupra amendamentelor se conține în tabela de sinteză, care este parte componentă a prezentului raport.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor, a decis să propună examinarea și adoptarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 298 din 5 decembrie 2019 în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, domnule președinte.

Este lectura a doua se admit doar la acei deputați care au avut amendamente și atunci vreau să întreb...

Stimați colegi,

Eu aici văd trei persoane care... patru deja.

Domnule Dinu Plîngău,

Vă rog.

Domnul Dinu Plîngău:

Doamna Președinte.

Domnul președinte,

Noi cu dumneavoastră ne-am întâlnit în cadrul Comisiei juridice cu domnul Buquicchio, președintele Comisiei de la Veneția, dumnealui ne-a anunțat și pe noi în premieră că domnul ministru, din păcate, nu se află nimeni nici de la minister, nici dumnealui, a trimis spre avizare proiectul respectiv la Comisia din Veneția și a cerut în regim de urgență să fie examinat.

Uimirea lui și uimirea noastră este, de ce, în primul rând, atâta grabă pentru adoptarea acestui proiect în lectura a doua, în condițiile în care am solicitat Comisiei de la Veneția examinarea acestui proiect de lege și venirea cu anumite recomandări? Precizare. Și doua întrebare o să fie.

Doamna Zinaida Greceanî:

A doua întrebare ați avut amendament?

Domnul Dinu Plîngău:

Eu am întrebat: de ce nu așteptăm pentru lectura....

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Înțeleg.

Da, domnul președinte,

Vă rog.

Amendamente constructive.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Da, ca și remarcă. În primul rând, n-ați depus amendament.

În al doilea rând, referitor la această întrebare a dumneavoastră: de ce atâta grabă? Dacă cunoașteți, fiind membru al Comisiei juridice, că, actualmente, în Consiliul Superior al Magistraturii sunt două funcții vacante, urmare a demisiilor de către doi membri din rândul profesorilor titulari de drept.

De asemenea, dacă cunoașteți, și dacă în perioada aceasta ați, bine, urmărit și presa, noi am avut un blocaj în Consiliul Superior al Magistraturii pe parcursul mai mult de o lună de zile, blocaj care s-a simțit. De atâta pentru evitarea acestui blocaj pe viitor, pentru neadmiterea unor situații de criză în Consiliul Superior al Magistraturii s-a venit cu acest proiect.

Eu vreau să vă amintesc că, anterior, Guvernul precedent și Ministerul Justiției a venit cu proiectul nr. 235, dacă nu greșesc, care prevedea fix același lucru și care urma să fie iarăși trecut în procedură legislativă și a existat o oarecare celeritate în acest sens.

Pentru a evita blocajul și pentru a purcede la numirea, da, alegerea noilor membri în CSM acest proiect se examinează. Prima lectură a fost două săptămâni în urmă, astăzi în ultima ședință urmează să fie votat. Și, iarăși, pentru maximă transparență, așa cum iubiți dumneavoastră să spuneți, probabil, Ministerul Justiției a solicitat un aviz de urgență al comisiei de la...(Rumoare în sală.)

Mersi. (Rumoare în sală.)

Ascultați răspunsul dacă vreți să-l ascultați, dacă dați întrebări de dragul datului de întrebărilor...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog foarte succint, nu intrați în detalii. Calificativele să le dea alegătorii.

Domnul Vasile Bolea:

De aia, Comisia de la Veneția urmează să vină cu un aviz. Noi cu dumenavoastră ieri am fost în această ședință. S-au dat unele explicații domnului Buquicchio și doamnei Simona Granata-Menghini, care au spus că la general proiectul acesta este OK și ideea în întregime este OK și nu stârnește careva dubii sau neconcordanță cu poziția Comisiei de la Veneția.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Plîngău,

Vă dau cuvântul, vă ofer doar dacă aveți un amendament concret care nu a fost susținut de către comisie. (Rumoare în sală.) Nu aveți.

Domnul Vasile Bolea:

Nu are.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următorul – domnul Litvinenco.

Aveți amendament?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanî:

Poftiți, domnule Litvinenco.

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu vreau să revin, într-adevăr, la ceea ce a spus colegul Dinu Plîngău. Într-adevăr, domnul Buquicchio mie mi s-a părut că a fost consternat ieri de...

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă rog, amendamentul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

...faptul că... Da, dar deci Guvernul instituie. Comisia de la Venetia face excepție de la regula generală de la adoptarea avizului în ședința plenară din martie, domnul Buquicchio acceptă oferirea unui aviz ad-interim printr-o procedură de urgență până la finele lunii ianuarie, în condițiile în care noi azi vrem să votăm.

Și domnul Buquicchio l-am întrebat pe colegul Bolea: este adevărat că voi mâne vreți să votați proiectul respectiv de lege? Care este atunci logica? Bine. Deci care este logica să ceri aviz în regim de urgență...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Litvinenco...

Domnul Sergiu Litvinenco:

... în condițiile în care...

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă rog, formulați amendamentul ca să-l supun votului, că nu o să vă ajungă timp.

Vă rog. (*Rumoare în sală.*) Da, vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Da, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci eu am avut vreo 8 amendamente. Vreau să le justific pe fiecare. Nici unul nu a fost luat în considerație în fond.

Domnul Vasile Bolea:

Ei, hadeți, nu exagerați că vreo două-trei au fost acceptate de către comisie.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci conceptual sigur că este aceeași modificare...

Domnul Vasile Bolea:

Nu induceți lumea în eroare.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... proiect de modificare la Legea CSM-lui, dar spui că acest proiect este similar cu cel care a fost promovat anterior de Guvernul Sandu, înseamnă că să nu citești proiectul respectiv și să nu citești proiectul dat. Așa.

Deci prima modificare vizează cine organizează și desfășoară concursul pentru membrii CSM-ului aleși din rândul profesorilor titulari? Chiar și domnul Buquicchio ieri a menționat că este bine ca procesul să fie unul participativ, astfel încât majoritatea parlamentară să nu numească oameni exclusiv afiliați sau, bine, care au susținerea politică a acestor persoane.

Și, respectiv, propunerea mea este concursul respectiv, organizarea, desfășurarea concursului, stabilirea regulilor să fie delegată unei comisii de experți componența căreia ar fi aprobată, de exemplu, de către Biroul permanent, în care să fie incluși exclusiv oameni care nu au nici o treabă cu partidele politice, delegați de către fracțiunile parlamentare. Aceasta este propunerea pentru a asigura că între cei patru membri ai CSM-ului nu sunt doi delegați de PSRM și doi delegați de PD. Acesta este amendamentul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Novac,

Vă rog, să aveți răbdare. (*Rumoare în sală.*)

Domnul președinte,

Vă rog, să vă expuneți asupra amendamentului sau să-l supun votului. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Dacă noi facem gălăgie, azi nu finalizăm ședința. Dar eu văd că nu aveți răbdare. Și, vă rog, nimeni azi nu pleacă acasă până nu finalizăm toată ordinea de zi. Vă rog președinții de fracțiuni să aveți grijă. Nu vă faceți pentru ziua de azi alte planuri.

Domnul Vasile Bolea:

Deci, doamna Președinte,

Acest amendament nu a fost susținut de către comisie, sunt mai multe raționamente. În primul rând, în ceea ce ține de respectarea legislației în vigoare. Or, vreau să vă amintesc că, conform Regulamentului Parlamentului, Biroul permanent este organ de administrare a treburilor Parlamentului și nu este un organ care poate să instituie comisii speciale, această prerogativă poate fi atribuită plenului Parlamentului.

Or, vreau să vă spun că, pe parcursul a cel puțin 20 de ani de zile, concursul privind alegerea membrilor CSM-ului din partea profesorilor titulari de drept o făcea de fiecare dată Comisia juridică, numiri și imunități ca și comisie specializată. În acest sens, vreau să vă aduc la cunoștință că în această comisie sunt reprezentate toate fracțiunile din Parlament și este o comisie care are reprezentativitatea tuturor forțelor din Parlament. Și nu văd necesitatea ca plenul Parlamentului tot pe aceiași oameni să-i delege într-o comisie specială. Aceasta ar fi, după părerea mea...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Bolea,

Este clar.

Domnul Litvinenco are 8 amendament, dumnealui le dă citire, dumneavoastră menționați comisia a susținut sau nu a susținut și eu supun votului. Și aici ne oprim.

Domnul Vasile Bolea:

Ok.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă rog foarte mult.

Cine este pentru a fi aprobat... Da până acuma ce ați făcut? (*Rumoare în sală.*) Dați citire. Și următoarele... Hai eu vă aștept pe toți să vorbiți și eu am să tac.

Stimați colegi,

Autorul dă citire amendamentului, comisia spune l-a susținut, nu l-a susținut, fără argumentare. Eu supun votului, fiindcă s-a discutat în comisie.

Domnule Litvinenco,

Vă rog, dați citire amendamentului.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Alineatul (3) din articolul 3 din Legea CSM-ului va avea următorul cuprins: „Cinci membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din rândul profesorilor de drept sunt numiți de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși.

Candidații se selectează prin concurs organizat și desfășurat de o comisie specială, constituită de către Biroul permanent, fiecare fracțiune parlamentară înaintând câte un candidat în componența acesteia.

În calitate de membri ai comisiei speciale pot fi desemnați reprezentanți care au experiență notorie în domeniul dreptului, din activitatea academică, precum și reprezentanți ai societății civile.

Nu poate fi desemnat în calitate de membru al comisiei speciale persoana care deține mandat de deputat, are calitatea de demnitar, precum și persoana care este membru al unei organizații social-politice sau partid.

Comisia specială organizează un concurs public până la expirarea mandatului membrilor desemnați sau în decurs de 30 de zile de la vacanța funcției.

Concursul include cel puțin analiza dosarelor și audierea/interviul candidaților. Comisia specială prezintă Comisiei juridice procesul-verbal în care se indică inclusiv ordinea descrescătoare a punctajelor obținute de fiecare candidat. Comisia juridică, pe baza procesului-verbal al comisiei speciale, întocmește un raport prin care propune plenului Parlamentului numirea membrilor CSM.”

Asta este formula propusă...

Doamna Zinaida Greceanî:

Dumneavoastră i-ați dat citire, domnule Litvinenco.

Toti deputații au auzit, în stenogramă este fixat.

Cine este pentru acest amendament dat citire de către domnul deputat Litvinenco, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Următorul amendament, domnule Litvinenco.

Doar amendamentul, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Expunerea articolului 3 alineatul (4) din Legea CSM-ului în următoarea redacție. Propun următoarea redacție: „Se consideră aleși membri și membri supleanți ai Consiliului Superior al Magistraturii candidații care au acumulat mai mult de jumătate din voturile celor prezenți la adunare, conform ordinii descrescătoare.”

Deci textul ăsta urmează a fi substituit cu textul „Se consideră aleși membri și membri supleanți ai CSM-ului candidații care au acumulat cel mai mare număr de voturi subsecvent membrilor aleși, conform ordinii descrescătoare a voturilor obținute.”

Ideea de bază este ca membrii și supleanții să fie aleși printr-o singură procedură. Se face ordinea descrescătoare, cei care nu au trecut în calitatea de membri ai CSM-ului devin automat membri supleanți și participă în măsura în care nu pot veni la ședințe respectivii membri. Asta este raționamentul, pentru că la moment se creează un blocaj în fond.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am înțeles.

Domnule Bolea,

Vă rog, foarte succint.

Domnul Vasile Bolea:

La moment nu se creează un blocaj.

Fix această idee este consemnată în proiectul de lege. Dumneavoastră, pur și simplu, ați mutat cuvintele, locul cuvintelor în propoziții. Doar atât.

(Voce nedeshușită din sală).

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, în amendament scrie „nu se acceptă”.

Domnul Vasile Bolea:

Nu se acceptă, da.

Deoarece prevederile respective și ideea este deja consemnată în proiectul de lege și ea este mult mai simplă și pe înțelesul tuturor, celor care citesc această lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Supun votului.

Voi când faceți sinteza, scrieți de ce nu se acceptă și faceți referire, ca deputaților să le fie clar.

Stimați colegi,

Dar sunt nevoită să supun votului amendamentul care este propus de domnul Litvinenco, care doar numai ce a fost dat citire.

Cine este pentru, vă rog să votați. Menționând ceea ce am menționat...

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Mulțumesc.

Următorul amendament, domnule Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Pentru stenogramă.

Aici scrie „nu se acceptă”, eu nu știu cum colegul spune că s-a acceptat în situația în care nu se acceptă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

S-a acceptat, că se conține în legea de bază, în proiectul de bază.

Da, mulțumesc.

Următoarea.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Pentru stenogramă, ca să fie luată sinteza la pachet cu raportul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Așa, în continuare, amendament care ține de articolul 5 al proiectului respectiv. E vorba de asigurarea interimatului funcției. Propunerea este ca... de fapt, nici nu de interimat, deci este problema de a extinde mandatul membrilor până la desemnarea succesorilor în situația în care mandatul acestora expiră. Altfel, am putea fi în situația în care activitatea CSM-ului este blocată. Este o normă și o... este un precedent prevăzut în legea-cadru în materie de statut al demnitarilor și acolo este prevăzut că, dacă mandatul unui demnitar expiră, ăsta se prelungește de drept, până în momentul în care vine succesorul de drept, pentru că nu poți lăsa instituția fără o conducere. Este o normă care derivă în principiu din prevederile legislației care este la moment și care se aplică în cazul tuturor demnitarilor publici din țară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Nu s-a acceptat acest amendament.

Sunt la pagina 5 din sinteză argumentările de rigoare.

Vă rog să le citiți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului al treilea amendament dat citire de către domnul deputat Litvinenco.

Cine este pentru, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Al patrulea amendament.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Acestea sunt acceptate parțial.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dar dacă sunt mai multe decât opt, doamnă Președinte, poate sunt mai multe, poate sunt mai puține?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dumneavoastră ați spus opt și eu...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Așa, în continuare avem articolul 8² din Legea CSM-ului.

Condiții de eligibilitate... (*voce nedeslușită din sală*) da, eu știu că...

Deci printre condițiile de eligibilitate pentru calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, proiectul include existența calificativelor „foarte bine” și „excelent” la evaluarea performanțelor și sancțiuni disciplinare sau existența sancțiunilor disciplinare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Amendamentul, vă rog să dați citire.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci amendamentul constă în excluderea condiției sau... de eligibilitate, condiția existenței sancțiunilor disciplinare, având în vedere faptul că, conform analizelor efectuate, judecătorii care au dat dovadă de integritate și profesionalism, sunt cei cărora li s-au intentat sancțiuni disciplinare și au fost sancționați. Deci practic prin această abordare, li se pun piedici pentru a candida anume judecătorilor onești, pe când cei care, știm noi cu toții cum sunt, nu au nici o problemă, având în vedere că ei nu au calificative necorespunzătoare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Am rugat foarte succint să dați citire amendamentului.

Argumentările le-ați examinat în comisie.

Sunt toate fracțiunile prezente în comisie.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Acest...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Dați-i voie să...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Articolul 8² alineatul (1), a fi excluse literele b) și c).

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Supun votului amendamentul dat citire de către domnul Litvinenco.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

O precizare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Acest amendament a fost acceptat parțial de comisie, fiind exclus din articolul 8² litera b) „a obținut la ultima evaluare cel puțin calificativul „foarte bine””, în rest, celălalt, litera c) este rămasă...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Să fie exclus și c).

Pentru că este nonsens, adică păstrăm b)... excludem b), dar păstrăm c), de aceea și logic...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cine este...

Cu voi, juriștii, nu mai scoți niciodată în capăt.

Amendamentul a fost parțial susținut de către comisie.

Domnul Litvinenco insistă integral să fie susținut.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Să fie exclus și c).

Doamna Zinaida Greceanîi:

Să fie exclus și c).

Cine este pentru, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Continuăm exercițiul?

(Voce nedeslușită din sală.)

Da, continuăm.

Da, vă rog.

Domnule Litvinenco.

Următorul, dar vă rog, amendamentul.

Domnul Vasile Bolea:

Ăsta-i ultimul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci amendamentul următor este cam ultimul, doamnă Președinte.

Domnilor de la PD...

Domnul Vasile Bolea:

Aliluia.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Ține de articolul 12 alineatul (1) din Legea CSM-ului și propunerea este de a completa alineatul (1) cu litera d¹) care ar avea următorul cuprins: „promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară sau transferarea într-o instanță judecătorească ierarhic inferioară a judecătorului ales în calitate de membru al CSM.” Asta este propunerea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog.

Ce-i la acest...?

Domnul Vasile Bolea:

Nu a fost acceptat.

La pagina 7 se conțin argumentele de rigoare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Cine este pentru a fi aprobat amendamentul expus numai ce de domnul Litvinenco, vă rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Atât?

Da, mulțumim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Ultimul, ultimul.

Doamna Zinaida Greceanî:

Ultimul?

Da, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule președinte,

Chiar ne pare rău, pentru că amendamentele nu sunt de natură să schimbe conceptul, noi tot am vrut deblocarea activității. Bine, blocarea a fost din cauza că nu mergea la CSM ministrul justiției. Dar chiar ne pare rău și având în vedere această atitudine lipsită de respect, din punctul meu de vedere, atât față de noi, cei care am înaintat amendamente, cât și față de forurile, unele foruri foarte respectuoase, noi nu vom vota acest proiect de lege. Chiar dacă...

Doamna Zinaida Greceanî:

Chiar dacă ați fost inițiatori.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Nu am fost inițiatori. La un alt concept și o altă abordare.

Domnul Vasile Bolea:

Chiar dacă unele amendamente de ale dumneavoastră au fost acceptate de către comisie.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Arătați ridicol. Eu îmi cer scuze.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Bolea,

Nu faceți calificative. Dumneavoastră sunteți președintele comisiei, vă rog să vă abțineți.

Domnul Vasile Bolea:

Mă scuzați.

Doamna Zinaida Greceanî:

Următorul amendament vine din partea domnului Vremea Igor.

Domnul Igor Vremea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Mă refer la amendamentul domnului Vasile Bolea, cu acordul dumnealui. Noi am discutat suplimentar și pentru acuratețea proiectului propunerea făcută pentru articolul 3 din proiectul de lege, dat fiind că durata mandatului, conform legii și Constituției, se referă la fiecare membru în parte, dar nu la organul Consiliului Superior al Magistraturii, propunem revotarea amendamentului care l-a propus domnul Bolea.

Mai bine-zis, votarea amendamentului de către plen în redacția dumnealui cu excepția faptului că la alineatul (3) se exclude litera b), iar litera a) devine, să spunem, alineatul (1), propoziție unică și va avea următorul conținut: „Selectarea membrilor în Consiliul Superior al Magistraturii din rândul profesorilor de drept titular pe un mandat de 4 ani”. Se referă la selectarea membrilor din rândul profesorilor de drept, dat fiind că nu este vorba numai de doi membri, dar de mai mulți membri și de aceasta...

Domnul Vasile Bolea:

Și ei trebuie să fie numiți pentru un mandat de patru ani, un mandat deplin.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Redacția enunțată de către domnul Igor Vreimea se acceptă?

Domnul Vasile Bolea:

Se acceptă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De fapt, autor ați fost dumneavoastră.

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se acceptă?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi votat în plenul Parlamentului acest amendament cu precizările expuse și în redacția expusă de către domnul Igor Vreimea, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mai aveți, domnule Vreimea? Nu.

Următorul amendament – domnul Novac Grigore.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

În principiu amendamentul, practic, a fost acceptat de comisie, dar pentru acuratețe, ca să-i dau citire, și aș ruga plenul să se expună asupra textului dat. La articolul 8² alineatul (1) litera a) textul „trei ani” se substituie cu textul: „Trei ani efectiv lucrați și a fost numit în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.”.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Deci, doamnă Președinte,

Comisia a acceptat amendamentul domnului Novac prin care „trei ani” să fie substituit cu „trei ani efectiv lucrați”. Și acum, domnul Novac, după „trei ani efectiv lucrați” se mai adaugă propoziția...

Domnul Grigore Novac:

„Și a fost numit în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.”

Domnul Vasile Bolea:

La latitudinea Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnule Vreamea,

La acest amendament?

Da, vă rog.

Domnul Igor Vreamea:

Eu consider, cel puțin, că nu poate fi acceptată această formulă la moment, deoarece conceptual noi am prevăzut și am votat „trei ani”. Dacă introducem sintagma „și au fost numiți până la plafonul de vârstă”, atunci nu mai are rost acești trei ani. Fiindcă automat noi mărim perioada de activitate a judecătorului pentru a fi numit în CSM și îi excludem pe aceștia despre care vorbeam noi ca să stimulăm activitatea sau inițiativa tinerilor de a fi promovați în Consiliul Superior al Magistraturii.

De aceea eu cred că nu trebuie susținută sintagma aceasta.

Doamna Zinaida Greceanîi:

La latitudinea Parlamentului.

Domnule președinte al comisiei...

Domnul Vasile Bolea:

Da, urmează să fie votată sintagma respectivă de către...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Să vă înțeleagă pe voi, juriștii, nu știu cine. (*Rumoare în sală.*)

Da vă rog, domnule Vreamea.

Domnul Igor Vreamea:

Conform proiectului, pot accede cei care trei ani efectiv au lucrat, dar dacă suplinim sau completăm cu această sintagmă „și au fost numiți până la plafon”, atunci din trei se transformă în cinci ani. Mărim perioada. Adică, iată de ce eu zic conceptual noi am adoptat trei ani și nu trebuie să mergem pe varianta aceasta la moment.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

A fost amendamentul domnului Novac care este și autorul amendamentului și vine cu suplinirea acestui amendament.

Cine este pentru propunerea domnului Novac, rog să votați.

După câte înțeleg, nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Rămâne varianta inițială.

Stimați colegi...

Mai văd domnul Plîngău. Ați mai avut un amendament? Dumneavoastră ați expus deja.

Domnul Vasile Bolea:

Dar domnul Plîngău n-a avut amendament.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu a avut amendament.

Domnule Diacov,

Ați avut amendament? (*Rumoare în sală.*)

Dar ați zis că nu aveți amendament. (*Rumoare în sală.*) Domnul Diacov tot nu are amendamente.

Domnul Vasile Bolea:

De procedură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu citiți, vă rog, morală.

Stimați colegi,

Haideți... (*Rumoare în sală.*) Nu, dacă l-ați scos din sărite pe un bulgar, pe domnul Tatarlî, de acum asta-i culmea.

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Domnule președinte,

Nu mai sunt altele.

Stimați colegi,

Se supune votului... (*Rumoare în sală.*)

Procedura după ce votăm.

Stimați colegi,

În timpul votării nici un fel de procedură. Haideți să votăm și pe urmă revenim.

Stimați colegi...

Stimați colegi deputați...

Domnule Nesterovschi,

Vă rog să vă întoarceți la mine cu fața. (*Rumoare în sală.*)

Am să numărăm foarte bine.

Stimați colegi,

Dar mai avem o sumedenie de proiecte care trebuie votate. Cum îi ultimul pe ordinea de zi? A, pauză. Clar.

Eu n-am anunțat încă pauză, dar...

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Vă rog, numărătorii să numărați deputații în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 31 prezenți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și sectorul nr. 3?

3 sau 2?

Cum nici unul, dar dumneavoastră ce nu sunteți ...? (*Râsete în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 2.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Avem 58 de deputați în sală. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi deputați,

Avem cvorumul în sală. După ce colegii din sectorul nr. 3 au ...

Sunt 58 de deputați în sală.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Se supune votului pentru lectura a doua, ținând cont de amendamentele care au fost acceptate de plenul Parlamentului, proiectul nr. 298 din 5 decembrie 2019 în lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog...

Numărătorul... adică, a rămas un numărător.

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 31.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 31.

Sectorul 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Zero. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Cu 56 de voturi, proiectul a fost adoptat în lectura a doua și finală.

Și acuma... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Vă rog să...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

S-a încurcat ceva?

Stimați colegi,

Vă rog...

Domnule Odnostalco,

Vă rog să menționați încă o dată, fiindcă ceva... i-ați numărat pe toți la
hurtă.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 26.

În total – 51.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2,

Vă rog să votați încă o dată, sectorul nr. 2.

Și noi tot votăm aceștia din sectorul nr. 2, aceștia din prezidium.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

26 și 25 – fac 51 de voturi.

**Rectificare – cu 51 de voturi, proiectul a fost votat în lectura
a doua.**

Mulțumim.

Stimați colegi,

Acuma propunerea a fost...

Colegii s-au grăbit să iasă din sală, dar avem foarte multe proiecte.

O să rezistați?

Voci din sală:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mergem mai departe. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

... Din Guvern dacă este?

Următorul proiect este proiectul sub nr. 271 din 22 noiembrie 2019.

Autor – Guvernul.

Rog, domnul Cazan, dacă este.

Da, vă rog.

Secretarul general adjunct al Guvernului.

Domnul Roman Cazan – *secretar general adjunct al Guvernului:*

Bună ziua!

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

O să mă strădui să fiu succint.

Deci propun atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

Ca esență, scopul proiectului este poziționarea Agenției Proprietății Publice în structura organizațională a Guvernului. Se modifică, respectiv, articolele 2 și 7.

Nu a parvenit nici un amendament.

Deci eu rog susținerea acestui proiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule Cazan.

Văd că întrebări nu aveți.

Vă rugăm să vă ocupați locul.

Domnul Roman Cazan:

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Și rog Comisia economie, buget și finanțe să prezinte raportul – domnul președinte Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea

proprietății publice, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Proiectul de lege propus spre examinare este conform principiilor de bună guvernare formulate în cadrul reformei administrației publice centrale.

Scopul proiectului de lege este de a asigura realizarea eficientă a politicilor statului din domeniul gestionării proprietății publice prin modificarea statutului Agenției Proprietății Publice. *(Gălăgie în sală.)*

Implementarea prevederilor proiectului de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Proiectul de lege supus examinării este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de raportul de expertiză anticorupție.

Urmare a examinării proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot majoritar, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 271 din 22 noiembrie 2019 și îl propune spre aprobare în lectura întâi și în lectura a doua. *(Gălăgie în sală.)*

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule președinte.

Întrebări nu aveți.

Vă rog să vă ocupați locul.

Stimați colegi,

Supun votului dumneavoastră proiectul de Lege nr. 271 din 22.11.2019 pentru modificarea Legii nr. 121 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, nr. 8 din ordinea de zi.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul a fost adoptat în lectura întâi.

Stimați colegi, *(Voce nedeslușită din sală.)*

Comisia propune susținerea proiectului și în a doua lectură, deși la mine este scris doar o singură lectură.

Raportul este pentru două lecturi, da?

Dacă insistați, haideți. Pe urmă să nu organizăm lectură finală.

Stimați colegi,

Se supune votului... votării în a doua lectură proiectul de Lege privind modificarea Legii nr. 121, proiectul nr. 271 din 22 noiembrie 2019, nr. 8 din ordinea de zi.

Cine este pentru a adopta proiectul de lege în a doua lectură, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să dați rezultatele pe sectoare.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Domnul Vlad Batrîncea:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 30.

Domnul Vlad Batrîncea:

– 30.

Cu 55 de voturi, proiectul a fost adoptat în lectura a doua și ultima.

Ministerul Economiei este? Nu este.

Dacă Ministerul Economiei nu este, stimați colegi, **trecem la întrebarea nr. 12 din ordinea de zi, și anume proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli), proiectul nr. 255 din 8 noiembrie 2019.**

Prezintă deputatul Radu Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da, vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Prezentul proiect de lege vizează modificarea unor acte legislative, scopul principal fiind eficientizarea politicilor în domeniul dezvoltării rurale și realizarea acelor obiective ale Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014–2020, care nu au fost atinse până în prezent.

Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014–2020 a cuprins obiectivul general sub nr. 3 „Îmbunătățirea nivelului de muncă și al nivelului de trai în mediul rural”. Una dintre măsurile ce urmau să asigure atingerea acestui obiectiv era măsura LEADER care așa și nu a fost implementată în calitate de instrument de dezvoltare susținut din sursele publice. LEADER este un instrument de dezvoltare rurală teritorială al UE și face parte din politica de dezvoltare rurală a UE. 5–7% din fondurile de dezvoltare rurală și agricultură sînt direcționate pentru Programul LEADER.

Abordarea LEADER este implementarea atât în țările membre, cât și în țările asociative, creând o bază pentru reinventarea zonelor rurale și asigurarea creșterii economice durabile la nivelul local, inclusiv prin diversificarea activității nonagricole. Principalul element al funcționării abordării LEADER este parteneriatul intersectorial, teritorial, în componența căruia intră reprezentanții a trei sectoare din localitățile învecinate: cel public, civic și antreprenorial, care activează pe un teritoriu definitivat, gestionând și administrând procesele de dezvoltare locală pe baza Strategiei de dezvoltare locală. Acest parteneriat teritorial este denumit „Grupul de Acțiune Locală” (GAL).

Reieșind din cele menționate, rog susținerea acestui proiect de lege.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule Mudreac.

Aveți o singură întrebare – domnul deputat Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Domnule autor,

Noi apreciem foarte mult această inițiativă demult așteptată. Vreau să amintesc că noi, anterior, am înaintat o inițiativă similară, doar că, reieșind din faptul că nu au fost identificate surse necesare pentru implementarea acestei abordări, cumva a fost transferat.

Întrebarea mea este în contextul finanțării. Este un instrument absolut bun, aplicat pe larg în țările Uniunii Europene. Noi știm foarte bine cum a funcționat în toate țările Uniunii Europene. Mai recent, în România, din 2010–2015 a fost... a avut un succes deosebit și a contribuit substanțial la dezvoltarea localităților rurale.

Sunt convins că acest instrument, de rând cu alte măsuri de sprijin care sunt la ziua de astăzi disponibile atât fermierilor, producătorilor agricoli, cât și mediului de afaceri, în general, din mediul rural, dar și autorităților publice locale, sunt convins că acesta va aduce beneficii localităților, în vederea bunăstării și creșterii nivelului de trai în aceste localități.

Unica întrebare majoră, care rămâne a fi deschisă, este legată de acoperirea financiară. În condițiile în care noi știm foarte bine că acest instrument sau aceste măsuri urmează a fi finanțate din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural... iar noi cunoaștem foarte bine care sunt problemele la ziua de astăzi legate de acoperirea sau de necesitățile financiare ale acestui fond. Or, conform datelor furnizate de către colegii de la Ministerul Agriculturii, noi avem un deficit destul de mare. În ce măsură vom fi capabili și vom putea acoperi și necesitățile legate de acoperirea financiară pentru măsurile care urmează a fi implementate, ca rezultat al adoptării acestui proiect de lege?

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă rugăm răspunsul, domnule Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc de întrebare.

Conform Legii nr. 276 privind principiile de subvenționare... ceea ce... cum o numim noi – subvenționarea în agricultură, 5% din acest Fond de subvenționare, dacă să luăm în calcul pentru anul 2020, este 1 miliard de lei, adică 5% – acestea sunt 50 de milioane care revin subvenționării dezvoltării rurale. Acest fond LEADER va beneficia din contul acelor 5% care sunt destinate pentru finanțarea dezvoltării rurale. Ceea ce era până la ziua de astăzi, dumnealor nu erau în lista celor care puteau să beneficieze din acele 5%. Plus la care, pe baza celor 5%, pot beneficia de surse externe pentru acoperirea diferitor proiecte la nivel local, atragerea investițiilor și granturilor din afară, asta este.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Ciubuc,

A doua întrebare sau precizare.

Domnul Nicolae Ciubuc:

O precizare. Într-adevăr, este stabilit mecanismul procentual, doar că noi constatăm că n-o să fie bani suficienți... dacă rămânem la limita bugetului aprobat pentru anul 2020, așa cum a fost adoptată ieri în lectura a doua Legea bugetului... cu 1 miliard de lei, ținând cont de valoarea datoriilor, respectiv, noi riscăm iarăși să creștem această povară.

De aceea, ca sugestie pentru următoarea sesiune, împreună cu colegii de la Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii, ca să găsim soluții pentru a identifica surse suplimentare în așa fel ca să completăm sau să majorăm fondul respectiv, ca să putem asigura finanțarea măsurilor respective. Și, nu în ultimul rând, reluarea și continuarea dialogului cu partenerii de dezvoltare, mai cu seamă Uniunea Europeană, care sunt interesați în finanțarea inclusiv acestui program, pentru a prelua sau pentru a accesa aceste fonduri și a avea continuitatea necesară.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule Ciubuc.

Domnule Mudreac,

În calitate de autor, întrebări nu aveți.

Și acum vă rugăm, în calitate de președinte al Comisiei agricultură, să prezentați raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Domnul Ciubuc o să prezinte, ca vicepreședinte.

Domnul Vlad Batrîncea:

Cine?

A, domnule Ciubuc,

În calitate de vicepreședinte al comisiei, vă rog să prezentați raportul comisiei.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia agricultură, industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea actelor legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către domnul deputat în Parlament domnul Radu Mudreac, și relevă următoarele.

Proiectul de lege supus examinării prevede modificarea Legii cu privire la principiile de subvenționare..., dar și Legea privind administrația publică locală și prevede instituirea unui mecanism nou de susținere a zonelor rurale, și anume instrumentul, prin intermediul Programului LEADER, care va contribui substanțial la dezvoltarea zonelor rurale.

Proiectul dat a fost supus avizării și examinării de către Guvern, fiind avizat pozitiv, cu înaintarea anumitor propuneri și obiecții de ordin redacțional.

La fel, acest proiect a fost examinat de către comisiile permanente ale Parlamentului și au fost, la fel, înaintate anumite sugestii de îmbunătățire.

Reieșind din cele expuse, Comisia pentru agricultură și industrie alimentară, cu votul majorității deputaților din cadrul acestei comisii, a votat pentru promovarea și susținerea acestui proiect în primă lectură în plenul Parlamentului Republicii Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumim, domnule Ciubuc.

Întrebări nu aveți.

Vă rog să vă ocupați locul.

Stimați colegi, *(Voce nedeslușită din sală.)*

Înțeleg că la vot.

A, coraport avem?

O clipă, vă rog.

Coraportul – domnul Vasile Bîtea, președinte al Comisiei administrație publică.

Domnul Vasile Bîtea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia administrație publică a examinat, în ședința din 18 decembrie 2019, proiectul de Lege nr. 255 din 08.11.2019 pentru modificarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Radu Mudreac, în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova.

Ca urmare a examinării proiectului de lege respectiv, comisia permanentă expune următoarele:

- Actele normative supuse modificării și completării prin proiectul de lege citat necesită să fie dispuse în ordinea succesiunii cronologice, conform datei publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

- La articolul I din proiectul de lege, se va scrie denumirea corectă a legii supuse modificării: „Legea nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural”.

- La articolul II din proiectul respectiv, care completează cu litera i) alineatul (2) al articolului 14 din Legea nr. 436 privind administrația publică locală, atenționăm că această literă propusă spre completare deja se conține în alineatul respectiv.

De asemenea, comisia permanentă consideră oportună definirea termenului de „parteneriat teritorial”, prin redarea unei definiții exacte a noțiunii și a exclude eventuale confuzii juridice din cadrul normativ.

Totodată, în vederea uniformizării terminologiei, subliniem necesitatea aducerii în concordanță a termenului „Grupul de Acțiune Locală”, propus prin proiectul de lege, atât la articolul 3 din Legea nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, cât și prin completarea alineatului (2) al articolului 14 din Legea nr. 436 privind administrația publică locală.

La proiectul de lege au parvenit avizele comisiilor permanente, al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție.

Reieșind din cele expuse, în conformitate cu prevederile articolului 63 din Regulamentul Parlamentului, Comisia administrație publică se pronunță unanim pentru examinarea și aprobarea în prima lectură a proiectului de lege menționat.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule președinte.

Dumneavoastră nu aveți întrebări.

Rog să vă ocupați locul.

Stimați colegi,

Se supune votului dumneavoastră proiectul de Lege nr. 255 pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli, Legea privind administrația publică locală), proiectul nr. 12 din ordinea de zi.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul a fost votat în prima lectură.

Stimați colegi,

Mai departe ne întoarcem la **proiectul sub nr. 9 din ordinea de zi, și anume proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36, proiectul nr. 269 din 20 noiembrie 2019.**

Inițiator – Guvernul.

Prezintă domnul Vitalie Tarlev, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii.

Domnule Tarlev,

Vă rog.

Domnul Vitalie Tarlev – secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Stimați domnilor deputați,

Se prezintă atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016.

Propunerea Guvernului vine să actualizeze, să modernizeze Legea comunicațiilor poștale pe câteva paliere. În primul rând, ghidat de schimbările care au loc în acest sector al comunicațiilor, de procesele... care au loc la nivel global, în special, în formatul Uniunii Poștale Universale, care și-a ajustat o serie de noțiuni, care și-a ajustat o serie de proceduri, inclusiv a adăugat servicii poștale electronice în Nomenclatorul de activități în sistemul poștal universal.

Alt... să spunem așa, motor al acestor modificări vine pe dimensiunea ajustării pieței serviciilor poștale din Republica Moldova la rigorile pieței europene și armonizarea, la nivel regional, cu ceea ce ține de regulile de gestionare al acestui sector, a fost alt motor, alt imperativ pentru a veni cu patru seturi de propuneri. În primul rând, este vorba de protecția

consumatorului, este vorba de examinarea și soluționarea reclamațiilor utilizatorilor. Și, în acest sens, Guvernul vine cu un set întreg de propuneri care vin să asigure mecanismele de examinare, de evaluare a petițiilor utilizatorilor.

Pe de altă parte, următorul bloc vizează procedurile de control vamal, conținutul coletelor, cum aceste colete sunt colectate, împachetate, transmise, lista de mărfuri inadmisibile și consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Vamal, crearea condițiilor adecvate pentru lucrătorii Serviciului Vamal în ceea ce ține de examinarea acestor colete.

Vreau să remarc că piața serviciilor poștale a cunoscut o dinamică pozitivă în ultimii ani. S-a diversificat și gama de servicii, dar și numărul operatorilor. Avem peste 40 de operatori înregistrați. Respectiv, nu toți au condiții adecvate pentru ca lucrătorii vamali să-și execute obligațiile conform cerințelor.

Al treilea, vasăzică, bloc de măsuri legislative propuse vizează reducerea rezervei păstrate sub monopol pentru operatorul serviciului universal poștal de la 350 de grame la 100 de grame până în 2021, și de la 100 de grame la zero până în 20... la data de... îmi cer scuze, 350 la 100 de grame, începând cu momentul publicării, și de la 100 de grame la zero – de la 01.09.2021. Aceste activități sunt complementate și de al patrulea bloc care vizează pachetul social, așa spune așa.

În formatul Uniunii Poștale Universale, la Istanbul, a fost adoptată sau a fost semnată o Convenție privind protecția unor categorii social-vulnerabile, cum ar fi nevăzătorii. Cunoaștem că costurile pentru imprimarea pentru nevăzători sunt sporite și pentru prizonierii de război, conform terminologiei internațional folosite, vasăzică, pentru aceste două categorii – nevăzătorii și prizonierii de război, Republica Moldova s-a angajat să suporte costurile din contul bugetului. Pentru anul următor – 2020, costurile acestea se cifrează la 45,6 mii de lei. Poziția este coordonată și cu capacitățile Ministerului Finanțelor.

Respectiv, aceste patru blocuri de modificări, de ajustări legislative sunt obiectul proiectului de lege.

A fost examinat în ordinea stabilită, a fost supus dezbaterilor publice, consultărilor publice.

Rugăm susținerea plenului Parlamentului pentru acest proiect de lege.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumim, domnule secretar de stat.

Nu aveți întrebări.

Rog să vă ocupați locul la tribuna guvernamentală.

Îl rugăm pe domnul președinte Vladimir Golovatiuc să prezinte raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale transpune Directiva 2002/39/CE a Comisiei Europene a Parlamentului European și a Consiliului din 10 iunie 2002 de modificare a Directivei 97/67/CE privind continuarea deschiderii spre concurență a serviciilor poștale ale comunității, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L176 din 5 iulie 2002, Directiva din 2008/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 februarie 2008 de modificare a Directivei 97/67/CE cu privire la realizarea integrală a pieței interne a serviciilor poștale ale comunității, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene LE/52 din 27 februarie 2008.

Proiectul de lege nominalizat este propus în scopul onorării angajamentelor asumate de către Republica Moldova prin Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană privind continuarea procesului de liberalizare a serviciului poștal, prin transpunerea legislației Uniunii Europene din domeniu în legislația națională.

În acest context, proiectul de lege transpune prevederile Uniunii Poștale Universale privind utilizarea formularelor și documentelor Uniunii în procedura de trimitere poștală internațională și privind controlul vamal al trimiterilor poștale internaționale.

Proiectul de lege supus examinării este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de raportul de expertiză anticorupție.

Urmare a examinării proiectului de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot majoritar, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 269 din 20 noiembrie 2019 și îl propune spre aprobare în lectura întâi.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule președinte al comisiei.

Nu aveți întrebări.

Puteți să vă ocupați locul în sală.

Stimați colegi,

Se supune votului proiectul sub nr. 9 din ordinea de zi, și anume proiectul de Lege nr. 269 din 20 noiembrie 2019 pentru

modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016, pentru a fi aprobat în prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul a fost aprobat în prima lectură.

Stimați colegi,

Trecem la întrebarea sub nr. 10 din ordinea de zi, **proiectul de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situații de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare nr. 314 din 18 decembrie 2019.**

Inițiator – Guvernul.

Prezintă Vitalie Tarlev, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii.

Vă rog, domnule secretar de stat.

Înainte de a-i oferi cuvântul, doar o clipă, domnule secretar de stat.

De procedură, pentru stenogramă, domnul Vasile Bîtca, vă rog microfonul.

Domnul Vasile Bîtca:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

O precizare, pentru stenogramă. Primul amendament... la Legea nr. 261, vă rog. Eu am făcut două amendamente și vreau ca să fiu mai explicit.

Primul amendament propus s-a referit la articolul 14 alineatul (2) litera o) din Legea nr. 436 privind administrația publică locală.

Și al doilea amendament s-a referit la articolul 43 alineatul (1), completat cu litera j²) din legea respectivă.

Vă mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumim, domnule președinte al comisiei.

Secretariatul,

Vă rog să asigurați introducerea în stenogramă și respectarea tuturor procedurilor.

Domnule secretar de stat,

Vă rugăm mult.

Domnul Vitalie Tarlev:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte al Parlamentului.

Domnilor deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situații de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la 11 decembrie 2019.

În baza analizelor efectuate și pornind de la premisa că Republica Moldova este o țară vulnerabilă la riscurile de furnizare, de alimentare cu resurse energetice, a fost prelucrat, pregătit și propus spre aprobare acest mecanism de risc, așa spune, de a asigura în cazuri de risc pentru Republica Moldova în care tranzitul de gaze naturale din Federația Rusă prin Ucraina nu va avea loc după 1 ianuarie 2020.

Țin să remarc că necesitatea stringentă de asigurare a securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, în acest context, impune și stimulează Guvernul să vină cu soluții alternative. Soluția numărul 1, vasăzică, este (și toți urmăresc asta) – păstrarea tranzitului în regim tradițional, prin Ucraina. Al doilea scenariu care este pregătit, asupra căruia a lucrat Guvernul și operatorii de aprovizionare cu gaze naturale, a fost asigurarea necesităților interne prin revers, din coridorul transbalcanic.

Și acest proiect propus dumneavoastră vine, de fapt, să fortifice al treilea scenariu, în cazul în care primele două nu o să satisfacă complet necesitățile.

În acest sens, vasăzică, pentru acesta al treilea scenariu, BERD și-a exprimat disponibilitatea privind acordarea unui mecanism de finanțare pentru achiziționarea volumului de gaze necesar Republicii Moldova. În urma ratificării acestui Acord de finanțare, semnat între Republica Moldova și BERD, BERD va pune în aplicare un instrument de finanțare, la cererea Republicii Moldova, în sumă de până la 50 milioane de dolari pentru achiziționarea acestui volum de gaze de pe piața ucraineană și/sau piețele Uniunii Europene.

În conformitate cu condițiile BERD de acordare a instrumentului de finanțare, urmează a fi încheiat contractul dintre Agenția comercială „Energocon” și „Naftogaz”, Ucraina. Contractul de Agenție comercială urmează să fie... să definească serviciile „Naftogaz” de achiziționare și livrare a volumului necesar de gaze naturale în Republica Moldova.

Instrumentul de finanțare va fi activat. Țin să remarc, este foarte important, că acest instrument de finanțare va fi activat doar în cazul în care „Moldovagaz” notifică despre imposibilitatea îndeplinirii obligației de serviciu public de furnizare de ultimă opțiune a gazelor naturale, impuse prin Hotărârea ANRE nr. 272/2018.

În contextul celor enunțate și în scopul asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, Guvernul solicită aprobarea acestei propuneri și susținerea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule raportor,

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Mulțumesc foarte mult.

În primul rând, eu trebuie să înțeleg, asta-i planul „A”, „B” sau „C”?
(*Voce nedeslușită.*)

Pentru că este salutar și eforturile oricărui Guvern sunt necesare pentru a asigura siguranța... securitatea energetică și de a ne asigura că, pur și simplu, știți, oamenilor noștri le place mâncarea încălzită.

Dar puteți să ne explicați, vă rog, totuși, cât costă această garanție? Pentru că din câte... ca lumea să înțeleagă, noi plătim o anumită sumă de bani... doar pentru siguranța că nu se va tăia gazul. Puteți să ne explicați, vă rog, totuși, cât? Pentru că versiuni sunt diferite.

Domnul ministru Usatîi, alaltăieri, spunea: zero. După asta, în comisie, ni s-a spus: jumătate de milion, după asta, în presă, s-a mai vehiculat – un milion.

Ca oamenii să înțeleagă, vă rog.

Domnul Vitalie Tarlev:

Toate răspunsurile au fost corecte, domnule deputat. Acesta este planul „C”.

Planul „A” și ați urmărit cred că ultimele știri, DG CONNECT... scuze, DG Energy ieri a comunicat despre un progres, despre așteptări optimiste, în ceea ce privește deblocarea acestor negocieri dintre Federația Rusă și Ucraina. Respectiv, acesta este planul „A”.

În cazul în care intervin dificultăți în ceea ce privește aprovizionarea în maniera tradițională, pe canalele tradiționale, atunci de către operator au fost întreprinse un complex întreg de măsuri tehnice pentru a asigura reversul din coridorul transbalcanic. Cu o anumită rezervă că, totuși, pentru operatorul din Republica Moldova și pentru Republica Moldova, în general, aceasta este o acțiune fără precedent, Guvernul și-a prelucrat și scenariul al treilea. În acest caz, iarăși, este vorba de zero costuri până la momentul activării acestei opțiuni. Vasăzică, momentul... se activează această opțiune doar după momentul când sunt îndeplinite procedurile interne. BERD-ul este la curent cu procedurile interne din Republica Moldova în ceea ce ține de intrarea în vigoare a acestui Acord.

După ratificarea de către Parlament, acesta urmează a fi promulgat de către Președinte. După promulgarea de către Președinte, mai urmează și opinia Ministerului Justiției care trebuie să certifice, într-un fel, că procedurile naționale au fost parcurse. Și iată, după aceste proceduri, se poate de vorbit despre activarea acestui instrument.

Respectiv, mingea va fi pe terenul administrației din Republica Moldova și activarea se va produce doar în cazul în care „Moldovagaz”, după cum și am enunțat, notifică despre imposibilitatea îndeplinirii obligației.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Da, domnule Alaiba,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Dumitru Alaiba:

Și a doua întrebare este una principială, în general, pentru noi și eu sper că pentru toți cei prezenți în sală, ține de transparență. Pe data de 11 decembrie se semnează un Acord cu BERD-ul.

Alaltăieri... nu, marți, săptămâna asta, acest Acord se aprobă în Guvern. Alaltăieri, proiectul de Acord vine în Comisia economie, buget și finanțe. Deci noi vorbim de aproape două săptămâni, în care un document... prin care noi ne obligăm la anumite chestiuni, rămâne secret. Nu a fost publicat nicăieri, nu a fost dat publicității. Nu-i vorba de noi, este vorba de oameni. Noi votăm aici și datoria noastră este să înțelegem fiecare vot pe care îl dăm – „pentru” sau „împotriva”.

Colegii din comisie... eu nu știu în Guvern cum anume s-a votat, dar eu am mari dubii că cineva a citit acel document. Pur și simplu, s-a mers cu ochii închiși. Asta nu este deloc normal, pentru o societate pe care noi, cel puțin, o vedem ideală pentru țara noastră.

Puteți să ne explicați, totuși, ca și reprezentant al instituției responsabile pentru promovarea acestui Acord, de ce nu s-a dat publicității?

Pe noi presa ne întreba dacă știm noi ceva. Totuși, noi vorbim de o decizie importantă.

De ce nu s-a publicat în momentul semnării? De ce nu s-a publicat pe site-ul Guvernului, atunci când a nimerit această chestiune pe agenda Guvernului? S-a publicat o pagină de... pur și simplu, pentru că trebuia de publicat ceva, eu am presupunerea. Deci care a fost problema ca conținutul acestui document să fie dat publicității la timp, ca noi, cu toții, să putem să ne pregătim, să înțelegem, să calculăm, să nu umblăm cu ochii închiși?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule secretar de stat,

Vă rog, răspunsul.

Domnul Vitalie Tarlev:

Domnule deputat,

În perioada enunțată de dumneavoastră, care este una foarte scurtă... este cu respectarea întregului proces tehnologic în ceea ce ține de faptul că la nivel guvernamental, în comisiile parlamentare, proiectul a fost promovat în regim prioritar. La fel, au fost respectate la fiecare etapă... poate termenele au fost prescurtate, dar a fost respectat la fiecare etapă întregul set de proceduri în ceea ce privește transparența.

Eu nu aş pune la îndoială bunăvoința și corectitudinea procedurilor Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, este un partener credibil și un partener care a răspuns destul de prompt la solicitarea Guvernului pentru a veni cu această a treia linie de acțiuni pentru asigurarea securității energetice a Republicii Moldova. Faptul că Guvernul își îndeplinește sarcinile care stau în față este o dovadă că... și partenerii cu care se merge pentru realizarea acestei acțiuni, vorbește despre multe, credem noi, și interesul public a fost respectat într-un total.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Da, vă rog, o precizare.

Domnul Dumitru Alaiba:

Nici noi nu punem la îndoială bunele intenții ale BERD-ului. Și, dacă sincer, asigurarea noastră că acest proiect este unul OK pentru țara noastră nu este Guvernul, dar este BERD-ul, pentru mine personal. Prioritar a fost proiectul, prioritară n-a fost transparența. Să scanezi un document și să-l postezi online, nu este așa de greu. Pur și simplu, nu s-a vrut.

Eu n-am primit răspuns la întrebarea: care a fost impedimentul real de ce, timp de aproape două săptămâni, un document care are o valoare semnificativă, inclusiv financiară, nu a fost postat, nu a fost dat publicității prin nici o formă?

Domnul Vitalie Tarlev:

Domnule deputat,

Setul de documente prezentat este complet și cu respectarea tuturor procedurilor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu am chiar trei întrebări, dar am dreptul numai la două.

Prima... Хоть десять. Prima întrebare... totuși, foarte-foarte clar să-mi răspundeți.

Că... așa cum a spus domnul Alaiba, au fost trei răspunsuri diferite și azi eu am auzit al patrulea răspuns la întrebarea precedentă.

Iată, noi ratificăm acest Acord. El intră în vigoare. Dar mai departe Rusia cu Ucraina s-au înțeles ori nu s-au înțeles, dar merge reversul normal, dar Acordul a fost rectificat și promulgat.

Cât avem de plătit doar din simplul lucru? Iată, noi vrem să știm cât o să coste votul nostru în această situație, în cazul în care nu va fi reactivat acest Acord? Că, la comisie, eu am auzit cifra de 1 milion de dolari. Eu vreau să știu, dacă noi votăm și Acordul nu intră în vigoare, câți bani o să fie scoși din buzunarele contribuabililor Republicii Moldova. Asta-i prima întrebare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnule secretar,

Vă rog să răspundeți.

Domnul Vitalie Tarlev:

Da. La prima întrebare, doamnă Președinte, domnule vicepreședinte, am răspuns: este vorba de zero până în momentul activării. Va fi activat doar în cazul în care opțiunea 1 sau 2 nu funcționează. În momentul activării acestei clauze, deja pornesc alte mecanisme care sunt descrise în Acord.

În sensul întrebării dumneavoastră, nu vom plăti nimic, votul dumneavoastră nu va costa nimic, până în momentul în care „Moldovagaz” nu anunță că nu are capacitatea să suplinească necesitățile Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mi se pare un răspuns foarte clar. (*Voci nedesluite din sală.*) De acum mai...

Domnul Vitalie Tarlev:

Zero. N-am spus evaziv, am spus: zero.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Până la momentul activării Acordului de finanțare, nu achităm nimic. Odată ce este activat, de atunci se pornesc plățile.

Mai clar cum?

Și eu am înțeles.

Cine n-a înțeles? (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi...

Domnule Slusari,

Aveți a doua întrebare?

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Dă Doamne să fie așa.

Au fost 15 persoane.

Doamna Zinaida Greceanîi:

În Acord este stipulat.

Domnul Alexandru Slusari:

Acordul așa și nu a apărut, Acordul nu-i nici pe site-ul Parlamentului. Poate acum recent a apărut. Dar au fost 15 persoane în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe și au primit cu totul alt răspuns că, după ce noi rectificăm și chiar dacă nu vom folosi, avem de plătit. Eu de atâta și am vrut ca toți cetățenii să vadă aceasta... să audă acest răspuns.

A doua întrebare la care eu tot am primit, în cadrul comisiei, un răspuns evaziv. Presupunem, să nu dea Domnul, dar iată planul „C” va fi reactivat. Va fi procurată o anumită cantitate de gaze naturale. Înțeleg că banii direct o să meargă... deși partea contractuală este „Energocom”, banii direct o să meargă la „Naftogaz”. „Naftogaz”-ul o să ne livreze cantitatea necesară. După asta „Energocom”, din câte eu am înțeles, transmite această cantitate, juridic, cel puțin, către „Moldovagaz”. „Moldovagaz” livrează gazele consumatorilor. Consumatorii încep să achite prin intermediul „Moldovagaz”. Dar „Moldovagaz” are raporturi juridice cu „Gazprom” și are datorii... Și „Gazprom” are și titluri executorii.

Vreau să știu, dacă acești bani pe care populația îi va plăti, să nu dea Domnul, pentru a acoperi datoria față de „Naftogaz”, să nu fie preluați în contul datoriilor de către „Gazprom”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule secretar, răspunsul.

Domnul Vitalie Tarlev:

Da, acest Acord de suport al proiectului de rambursare este prezentat dumneavoastră în baza Legii nr. 419 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. În ce context? În contextul în care în modelul actual „Moldovagaz” livrează produsul, după care colectează banii.

În cazul dat, este vorba despre o linie de creditare deschisă în avans, garantată de către Banca Europeană.

În ceea ce ține nemijlocit de mecanism și litigiile pe care le are „Gazprom” cu alți furnizori, o să-l rog pe colegul meu Călin Negura. El, din câte cunosc, a răspuns, în cadrul comisiei, la această întrebare, dar o să rog...

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog, domnule Negura, microfonul. Vă rog să răspundeți încă o dată, dar, vă rog, foarte clar, ca să fie clar pentru toată lumea.

Domnul Călin Negura – șef al Direcției politice în domeniul energetic din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii:

Bună ziua!

Stimați domnilor deputați,

Nu există absolut nici un risc în ceea ce ține de realizarea plăților de la „Moldovagaz” către „Energoacom”, pentru că deciziile cu privire la aceste plăți se fac de către conducerea executivă a „Moldovagaz” din Republica Moldova.

„Gazprom” nu are confirmate în instanțele de judecată din Republica Moldova acele datorii de care dumneavoastră vorbiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Următoarea întrebare – domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Domnule secretar de stat,

Dincolo de necesitatea stringentă de a diversifica sursele energetice, am înțeles că, la Berlin, s-a convenit vizavi de posibilitatea de a accepta Ucraina tranzitul gazului. Și mă conving că axa Moscova–Berlin–Chișinău funcționează bine.

Vroiam să vă întreb, în context, în ce măsură se mai impune necesitatea opțiunii „C”, a treia, vorbiți dumneavoastră, de vreme ce se pare că s-a convenit. Oare nu era mai bine ca suma respectivă, eventual, să o redirecționăm către gazoductul Iași–Ungheni–Chișinău și să urgentăm anume această rețea?

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Usatîi...

Vă rog, răspunsul. Foarte clar și succint. Vă rog, nu intrați în detalii.

Domnul Vitalie Tarlev:

Da. În ceea ce ține de prima parte, vreau să vă asigur că noi urmărim, la fel ca și întreaga Europă, securitatea furnizărilor de gaze naturale pe piața europeană. Dar negocierile nu s-au încheiat. Când va fi anunțat rezultatul, atunci.

Ceea ce ține de a doua parte, da, noi urmărim, noi suntem optimiști... și știm că... ne bazăm pe capacitatea mediatorilor, dar rezultatul nu a fost anunțat. Ceea ce ține de a doua opțiune, sunt proiecte diferite. Nu există nici un risc, nici o reținere, în ceea ce ține de construcția gazoductului alternativ. Dar acestea, totuși, sunt acțiuni, parteneri și obiective diferite, nu pot fi puse în aceeași linie de acțiuni.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Marian Radu.

Domnul Radu Marian:

Da. Mulțumesc.

Domnule secretar de stat,

Totuși, sunteți de la Ministerul Economiei, noi vrem să auzim cifre, da. Deci spuneți concret: la ce preț va cumpăra gaz „Energocom” de la „Naftogaz” din Ucraina și la ce tarif va fi livrat cetățenilor, în cazul în care acest Acord va fi activat?

Domnul Vitalie Tarlev:

Da, o să apelez la ajutorul colegului meu, domnul Călin Negura.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Negura.

Microfonul, vă rog, da.

Domnul Călin Negura:

Stimate domnule deputat,

Prețul la care va fi achiziționat gazul de către „Energocom” pe piață, prin intermediul NAK „Naftogaz”, va fi unul competitiv, în baza unei proceduri competitive, organizate sub supravegherea BERD. Noi nu putem spune acum care ar putea fi prețul rezultat din această achiziție, eventual, în luna ianuarie sau februarie, dacă vom avea nevoie de acest volum de gaze.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Marian,
Aveți a doua întrebare?

Domnul Radu Marian:

Da. Să înțeleg că nu-i exclus faptul că prețul la gaz pentru consumatori ar putea crește, dacă nu știm care va fi tariful? Eu ceea ce vreau să adaug aici, tot la precizare. Că tot n-ați spus ce se va întâmpla dacă va fi activat Acordul. Deci în caz că intră în vigoare, va trebui să plătim jumătate de milion de dolari și dacă va fi folosit peste un milion, deci așa e corect, da?

Domnul Vitalie Tarlev:

Domnule deputat,

Comisiunile și tarifele pe care le are Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în ceea ce ține de finanțarea genului dat de acțiuni, sunt foarte competitive. Parteneriatul acesta trebuie să rămână ca plan de rezervă pentru Republica Moldova. Și eu vă asigur că este una din cele mai competitive oferte de a rezolva această problemă a Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea.

O precizare? Da, vă rog, o precizare.

Dar, vă rog, fără declarații, fără presupuneri ce o să fie peste 30 de ani.

Domnul Radu Marian:

Dar ce? Noi la 1 ianuarie... noi urmează să avem o situație...

Doamna Zinaida Greceanîi:

De la 1 ianuarie.

Domnule Marian,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Radu Marian:

Deci ceea ce a fost... eu am spus o precizare. Acum, totuși, o întrebare. Inițial, în proiectul bugetului de stat ați inclus o garanție de 90 de milioane de dolari. După aia ați scos-o.

Doamna Zinaida Greceanîi:

A mai rămas domnul Jordan – următoarea întrebare.

Domnul Radu Marian:

Acum vreau să înțeleg, de ce ați scos această garanție? Și aveți de gând să plătiți și datoria de... să puneți această datorie... din nou pe banii cetățenilor? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Usatîi... vă rog să răspundeți și cu asta...

Domnul Tarlev.

Domnul Vitalie Tarlev:

Domnule deputat,

Această linie de creditare, de fapt, vine să garanteze că ulterior consumatorul va achita această factură. Nu este o datorie publică, este garantată.

Dar dumneavoastră cunoașteți, consumatorii în Republica Moldova își plătesc consumul, respectiv, aceste resurse financiare vor veni de pe piața de la consumatori.

Doamna Zinaida Greceanîi:

E clar, este clar răspunsul.

Mulțumim foarte mult.

Colegii... n-am auzit colegii din sectorul nr. 3, măcar unul să spună că noi vom susține și că această garantare trebuie să o avem pentru ca cetățenii Republicii Moldova să nu înghețe iarna. (*Rumoare în sală.*)

Toți doar au criticat, au criticat, au pus întrebări.

... Mai avem domnul Jardan și domnul Diacov.

Pe rând, domnule Jardan, vă rog.

Domnul Petru Jardan:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Practic, mi-ați citit gândurile. Noi vrem să declarăm că o să susținem proiectul dat, doar ca o opțiune extraordinară. Nu vrem să ajungem în iarnă când o să înghețăm și să ne gândim: cine este vinovat, de ce am rămas fără gaze?

Într-adevăr, astăzi s-a anunțat că Rusia cu Ucraina și Uniunea Europeană au ajuns la un numitor comun. Dar, oricum, ar fi bine să avem opțiunea de rezervă. Ceea ce ține de prețurile de procurare, putem să le analizăm deja ulterior, dar o să le analizăm la cald, nu înghețați.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamnă Președinte,

Eu... mai ales pentru tinerii deputați, care vin din actuala opoziție și pentru cei care conduc ședința...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru președinte...

Domnul Dumitru Diacov:

La noi discuțiile, care trebuie să aibă loc în comisii, au loc în plen. Întrebări de „foaie verde”, de unde se nimeresc. Este proiectul concret, nimeni nu adresează întrebări pe proiect. Și la proiectul trecut, și la proiectul actual ș.a.m.d. De aceea noi nu transformăm în discuții despre tema cutare.

Vă rog frumos, noi mai avem încă vreo 7–8 proiecte de discutat, haideți să lucrăm mai succint. În toate parlamentele lumii, timpul se reglementează, dar la noi... „foaie verde”. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Stimați colegi,

Domnule Grosu...

Domnule Grosu,

Vreți să anunțați că fracțiunea susține proiectul?

Da, vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte Diacov,

Noi apreciem sfaturile dumneavoastră, dar e un subiect foarte important. Că... dacă la 1 ianuarie se întâmplă ceva, apoi vai de capul nostru. (*Rumoare în sală.*)

Deci noi o să susținem acest proiect, dar întrebările noastre, stimați colegi, vin de a clarifica toate momentele.

În plus, eu vreau să vă întreb: pentru toate scenariile... noi mai aveam și o rezervă de păcură, oferită de Guvernul României, mai este ea? Da? Cât a mai rămas din ea, domnule secretar de stat?

Domnul Vitalie Tarlev:

Subiectul discuției este, totuși, altul.

Nu m-am pregătit să vă anunț care sunt rezervele alternative.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog Guvernul... Guvernul aude, se transmite. Rog Guvernul să prezinte informația. (*Rumoare în sală.*)

Deputații au acces la secretul de stat. De aceea faceți. Este păcura și este absolut suficientă în rezervele statului.

Stimați colegi,

Gata.

Domnule Tarlev,

Vă rog să luați loc.

N-aveți răbdare deloc.

Domnul președinte al Comisiei economie, buget și finanțe Golovatiuc...

Eu vreau să vă ofer cuvântul să vă expuneți toți în plenul Parlamentului, să vă manifestați, să audă, să vadă lumea cât de competenți suntem, cât de multă grijă avem față de cetățeni. Până la urmă, cât de populiști suntem. Asta vreau s-o fac. Și mi se pare că îmi reușește.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situație de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la 11 decembrie 2019, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Acordul de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situație de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare este propus spre ratificare în scopul asigurării Republicii Moldova cu gaze naturale și garantarea livrării de gaze naturale consumatorilor din Republica Moldova.

Suma Acordului de suport al proiectului și rambursare este de 50 milioane de dolari SUA și va fi acordată prin emiterea unui acreditiv standby de către BERD, la solicitarea Republicii Moldova, pentru achiziționarea unui volum de gaze naturale pe piața ucraineană și/sau piețele Uniunii Europene.

Urmare a examinării proiectului de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situație de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Comisia economie, buget și finanțe, cu

vot majoritar, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 314 din 18 decembrie 2019 și-l propune spre aprobare în lectura întâi și în lectura a doua.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule președinte.

Nu aveți întrebări.

Coraport – Comisia politică externă și integrare europeană.

Doamnă Ivanov,

Vă rog.

De pe loc – doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat proiectul de Lege cu privire la ratificarea Acordului de suport al proiectului și rambursare „Instrument de procurare a gazelor în situație de urgență” dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Acordul a fost semnat de către Prim-ministrul Republicii Moldova, la Chișinău, la data de 11 decembrie 2019 și va intra în vigoare odată cu respectarea unui șir de obligațiuni expuse în articolul 6 din Acord, inclusiv după ratificarea acestuia de către Parlament.

Prevederile Acordului nu contravin politicii externe promovate... de Republica Moldova și nu afectează drepturile și obligațiunile asumate în conformitate cu alte instrumente internaționale la care statul nostru este parte.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia politică externă și integrare europeană, cu votul majorității membrilor prezenți, propune examinarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Întrebări, de asemenea, nu aveți.

Stimați colegi,

Este propunerea...

Eu supun votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul de Lege sub nr. 314 din 18 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Practic, unanim.

Și acum supun votului, după cum au fost și propunerile comisiilor de profil, adoptarea proiectului nr. 314 din 18 decembrie 2019 în lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

Consens.

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 31.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 31.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 19.

Cu 75 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Mulțumesc.

Și felicitări.

Următorul proiect de Lege este proiectul sub nr. 285 din 28 noiembrie 2019.

Secretarul de stat al Ministerului Justiției, domnul Radu Foltea. (*Voce nedeslușită.*)

Domnul Nagacevschi.

Ați vrut să-l vedeți pe ministrul justiției. (*Gălăgie în sală.*)

Domnule Nagacevschi,

Vă rog.

Domnul Fadei Nagacevschi – *ministru al justiției:*

Eu am venit... Și la moțiune am venit.

Voi n-ați vrut s-o examinați. (*Râde.*) OK.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Vă prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative.

Pe cât de simplu ar părea acest proiect, pe atât de important este pentru consolidarea anume a dreptului la accesul la justiție al persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova.

Acest proiect vine, în principiu, să modifice unele norme din Codul de procedură penală, dar și din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat. El vine să clarifice anumite termene cu privire la modul de contestare a unor acțiuni ale organului de urmărire penală, momentul de la care aceste acțiuni pot fi contestate, astfel încât cetățenii Republicii Moldova, persoanele juridice să nu se trezească în situația că ei nu sunt informați, însă termenele de contestare a anumitor acțiuni de urmărire penală sunt expirate. Și, în condițiile respective, noi venim cu anumite reglementări suplimentare pentru a asigura certitudinea juridică și previzibilitatea momentului și a termenului de contestare a anumitor acțiuni de urmărire penală.

Totodată, noi venim să clarificăm modalitatea de reprezentare a persoanelor juridice în cadrul unui proces penal, în cazul în care și persoana juridică, și administratorul sunt puse sub acuzare pentru aceeași infracțiune. Eventual, ambele persoane sunt urmărite penal. Și cum ar urma să se apere acea persoană juridică. Și, de asemenea, noi oferim posibilitatea ca și persoana juridică care este în incapacitate de plată să beneficieze de asistență juridică garantată de stat. Or, dreptul la apărare le este garantat tuturor persoanelor din Republica Moldova, și nu doar cetățenilor.

În același timp, noi venim să clarificăm și anumite categorii suplimentare care urmează să beneficieze de asistență juridică garantată de stat. Este vorba de victime ale anumitor infracțiuni care sunt menționate în acest proiect, inclusiv solicitanții de azil care, în principiu, beneficiază de asemenea asistență juridică garantată de stat, însă în Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nu era prevăzută această categorie.

Deci în general, proiectul vine să execute și niște hotărâri ale Curții Constituționale. De aceea, prin prisma eficienței garantării dreptului la

apărare, eu sper că va exista în Parlamentul Republicii Moldova suficientă înțelepciune și majoritate pentru a susține respectivul proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule ministru.

Aveți întrebare din partea unui deputat.

Domnule Dinu Plîngău,

Vă rog.

Domnul Dinu Plîngău:

Domnule ministru,

Am discutat, proiectul este bun, am avut și remarca respectivă la Comisia juridică.

Dar am o întrebare într-un context mai larg, pe cât de importantă, pe atât și de necesară. Cu Comisia de la Veneția ați discutat pe proiectul acesta?

Domnul Fadei Nagacevski:

Sigur. Aveți în vedere de acest proiect?

Domnul Dinu Plîngău:

În contextul larg. (*Râde.*)

Dacă mai contează, în genere, opinia Comisiei de la Veneția în Republica Moldova?

Domnul Fadei Nagacevski:

Domnule deputat,

Deci cu Comisia de la Veneția, ca și cu partenerii noștri externi de dezvoltare, nu vorbesc doar de Comisia de la Veneția, vorbesc de Consiliul Europei, vorbesc de Ambasada Statelor Unite ale Americii, de ambasadorul Franței. Astăzi voi avea discuții inclusiv cu ambasadorul Mihalko.

Secretarul meu de stat a fost la Comisia Europeană unde a avut discuții, unde noi îi asigurăm pe toți și vă asigurăm și pe dumneavoastră că reforma justiției va fi discutată pe larg, inclusiv într-un mod absolut transparent și democratic, cu toți participanții la acest proces... din Republica Moldova. Vorbim și de cetățenii Republicii Moldova, și societatea, și mediul academic, și mediul de experți, inclusiv cei care vor fi vizați de respectiva reformă a justiției.

Noi cu toții trebuie să înțelegem că, în măsura în care un proiect, o reformă nu este incluzivă, în măsura în care o reformă se face prin excluderea celor care urmează să fie reformați, o asemenea reformă nu va ține. De aceea eu muncesc foarte mult, anume pentru a găsi consensul politic și consensul național. Și eu sper că cu toții vom înțelege că reforma justiției nu este despre

partide, nu este despre campanie electorală, dar este despre cetățenii Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru...

Domnul Fadei Nagacevschi:

Mai sunt întrebări?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Fadei Nagacevschi:

Domnilor deputați,

Vă rog frumos...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru....

Domnule ministru,

Nu știu pe cine...

Vă ofer cuvântul. Dacă faceți gălăgie, nu știu cui să ofer cuvântul.

La toți odată? Vă las să vorbiți toți odată.

Stimați colegi,

Domnule Plîngău,

Aveți o precizare?

Da, vă rog, la proiect.

Domnul Dinu Plîngău:

Da, doamnă Președinte,

O precizare, referitor la consens. Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii a întrunit astăzi 51 de voturi și nici nu știm sigur dacă a avut aceste 51 de voturi. Asta înseamnă consens.

Și referitor la opinia președintelui Buquicchio. Nu înțeleg de ce solicitați avizarea în regim de urgență a proiectului, dacă nu țineți cont de el și insistați să fie votat astăzi în lectura a doua? De ce de compromis din start?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Vă rog, dați-mi voie eu să-i răspund domnului Plîngău.

O să țină cont de toate obiecțiile, toate opiniile și o să vedeți că exact așa o să fie.

Vă mulțumesc foarte mult pentru înțelegere.

Următoarea întrebare – domnul Alaiba.

Întrebarea, vă rog, la subiect, fără declarații.

Domnul Dumitru Alaiba:

Domnule ministru,

Așa un discurs de înflăcărat despre transparență, incluziune ș.a.m.d., doar că faptele sunt diferite.

Fix o oră în urmă, noi am ieșit din sală din cauza lipsei acestor principii în alt proiect mult mai important.

Eu o să ezit și, probabil, n-o să votez nici un proiect pe justiție în cadrul actualului Guvern, niciodată, pentru că nu cred că ați demonstrat voința de a face reformă adevărată a justiției. Doar vorbe, și doar vorbe, despre transparență. Eu numai ce am vorbit și despre alte subiecte în care transparența-i doar o vorbă goală...

Doamna Zinaida Greceanii:

Domnule Alaiba,

Noi v-am auzit.

Stimați colegi,

Ajung atâtea declarații.

Domnule ministru,

Vă rog și pe dumneavoastră...

Deputații au înțeles foarte corect. Cei care au de votat, vor vota. Cei care nu vor să voteze, vor face doar declarații și mai mult nimic.

Stimați colegi...

Domnule ministru,

Mai multe întrebări nu sunt.

Vă rog, Comisia juridică, numiri și imunități.

Domnule ministru,

Vă rog să luați loc.

Domnul Vasile Bolea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Se dă citire raportului la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative, înregistrat sub nr. 285 din 28 noiembrie 2019, pentru lectura întâi. (*Gălăgie în sală.*)

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege nr. 285 din 28 noiembrie 2019... inițiativă legislativă a Guvernului, pentru modificarea unor acte normative și comunică următoarele.

Proiectul este elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 30 din 22 noiembrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 521 alineatul (2) din Codul de procedură penală și Hotărârii Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019... pentru doamna Maria Ciobanu... privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alineatul (2) din Codul de procedură penală.

Proiectul vine să reglementeze limitele temporare și mecanismul cu privire la contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni, precum și unele aspecte ce țin de reprezentarea persoanei juridice împotriva căreia se desfășoară un proces penal. De asemenea, proiectul prevede ca persoanele juridice să beneficieze de dreptul la asistență juridică garantată de stat.

Pentru lectura a doua vor fi examinate amendamentele deputaților, propunerile comisiilor permanente, obiecțiile de ordin tehnico-legislativ ale Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

În rezultatul dezbaterii, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Lege nr. 285 din 28 noiembrie 2019 spre aprobare în prima lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte,

Nu aveți întrebări.

Vă rog să luați loc. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi deputați...

V-a făcut un „reverence”, doamnă deputat.

Stimați colegi,

Supun votului, după cum a propus și comisia, pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 285 din 28 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți. Ba îmi pare că chiar unanim.

Nu știu dacă cineva...

A, domnul Radu Marian nu s-a... Ați votat? Bravo.

Proiectul este aprobat cu majoritatea voturilor în prima lectură.

Asta mai înțeleg și eu constructiv.

Următorul proiect este proiectul sub nr. 292 din 3 decembrie 2019.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Cu toate că este un proiect înregistrat de către colegul nostru domnul Igor Munteanu, dar din cauza faptului că dumnealui nu este prezent, permiteți-mi să îl prezint în numele dumnealui.

Atenției dumneavoastră se prezintă proiectul de Hotărâre privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi.

Cunoașteți cu toții că este o funcție vacantă.

Curtea de Conturi și Președintele au făcut un concurs. La propunerea Președintelui, în corespundere cu Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, se propune să fie numit în funcția de membru al Curții de Conturi, pentru un termen de 5 ani, domnul Eduard Moroșan. Dumnealui este prezent.

Dacă sunt careva întrebări?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnule președinte al comisiei,

Aveți doi deputați care au solicitat întrebări.

Domnule Slusari,

Vă rog.

La președintele comisiei sau la...

Domnul Alexandru Slusari:

Desigur, la președintele comisiei. Deoarece dumneavoastră ați menționat că ați vorbit... în numele domnului Munteanu.

Eu am comunicat azi dimineață cu dumnealui. Dumnealui a spus că comisia de fond nu a fost convocată, nu a fost discutat acest subiect. Și eu vreau să vă întreb: de ce vorbiți în numele domnului Munteanu?

Doamna Zinaida Greceanî:

În primul rând, da, domnule Slusari, ceva aici în Secretariat s-a produs o neînțelegere între comisii.

De toate numirile care se prezintă în Parlament este responsabilă Comisia juridică, numiri și imunități. De aceea eu am schimbat rezoluția și am adresat aceasta la Comisia juridică, numiri și imunități. Și, de fapt, inițiator trebuia să fie domnul Bolea. Iar Comisia juridică, numiri și imunități s-a convocat și a propus ceea ce trebuia să propună.

A doua întrebare mai aveți, domnule Slusari? Nu aveți.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Marian Radu.

Domnul Radu Marian:

Da. Mersi.

Eu n-am văzut CV-ul domnului Moroșan.

Poate puteți să ne dați niște date biografice sau ce îl recomandă să devină membru al Curții de Conturi?

Înțeleg că a activat, timp de mai mulți ani, ca șef de direcție la SIS. Care a fost relevanța acestei experiențe pentru a deveni membru al Curții de Conturi?

Doamna Zinaida Greceanî:

Eu cred, stimați colegi...

Aici este prezent și președintele Curții de Conturi – domnul Lupu care... de fapt, Curtea de Conturi este responsabilă de organizarea concursului și poate să ne dea mai multe detalii.

Noi doar trebuie să votăm în plen, așa este legea.

Domnule Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu – *președinte al Curții de Conturi a Republicii Moldova:*

Mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Doamnelor și domnilor deputați,

Întâi și întâi de toate, despre motivație, dacă vă interesează acest lucru. Noi am avut o discuție deja după ce și-a încheiat lucrările Comisia de concurs la Curtea de Conturi. Și a fost desemnat, conform punctajului acordat de către membrii comisiei pentru colegul nostru, sper, din această zi, ieșind din această sală.

Are o experiență foarte vastă, coincid domeniile de activitate, timp de... nu știu cât, nu mai țin minte, că un deceniu jumătate, aproape două, deci nu doar că în serviciile speciale, dar anume pe dimensiunea economică

financiară. Adică aptitudini de analiză, aptitudini de concluzii, sinteză a informației, lucru care este foarte relevant și o funcție foarte necesară, inclusiv pentru specificul activității de audit al Curții de Conturi.

În privința CV-ului. Mă depășește puțin acest lucru. Vreau să vă zic că, imediat după ce s-a încheiat concursul, am prezentat întregul set de documente, deci tot dosarul de concurs, inclusiv CV-ul, și nu doar CV-ul, încoace în Parlament, în speranța că toți deputații din această sală l-ar fi avut.

Dar ca să fiu și succint, concis, dar, deopotrivă, și foarte concret, reconfirm, încă o dată, decizia comisiei, care este una foarte elocventă, corespunderea totală, ca și experiență, ca și vârstă, ca și capacități. Când vorbesc de vârstă, vorbesc de aceeași experiență. Cred că mă înțelegeți. Astea ar fi lucrurile.

Dacă doriți ceva detalii din CV, poftim, specificați care anume și atunci candidatul poate să vă răspundă.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Poftim, o precizare, domnule Marian.

Domnul Radu Marian:

Da, eu îs membru al Comisiei de control al finanțelor publice. Și, cum spunea și domnul vicepreședinte Slusari, nu am văzut documentele și de aia și am întrebat.

Dar poate a fost o greșeală la nivel de Secretariat sau nu știu?

Domnul Vasile Bolea:

Dacă îmi permiteți?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Lupu, o precizare.

Răspuns la o precizare.

Domnul Marian Lupu:

Doamnelor și domnilor parlamentari,

Reieșind din prevederile Legii nr. 260 privind Curtea de Conturi și reieșind din prevederile Regulamentului Parlamentului, pe care eu sper că le cunosc în continuare și le țin minte, reconfirm: doamna Președinte are perfectă dreptate, tot ce ține de numiri în Parlament, conform prevederilor și funcțiilor comisiei respective, indiferent că e vorba de Curtea de Conturi sau de alte instituții din sistemul parlamentar, funcția primară este a acestei comisii.

Noi și săptămâna viitoare intenționăm să semnăm un Memorandum de cooperare cu Comisia de control al finanțelor publice.

La începutul anului viitor, un grup de experți europeni vor veni ca să organizeze anumite seminare, să desemneze informații privind funcțiile exacte ale acestei comisii, care este una nouă și are o misiune foarte importantă, anume cea de asigurare a controlului parlamentar asupra utilizării mijloacelor publice financiare. Adică, tot ce ține de rapoartele noastre, constatări, această comisie va fi ochiul Parlamentului care va privi îndeaproape cum se folosește banul bugetar de către entitățile care gestionează aceste mijloace.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Președinte,

Mulțumim.

Eu cred că la altă etapă deja discutăm și despre atribuțiile Curții de Conturi. Cu atât mai mult, noi o să vă așteptăm și cu rapoartele respective în plenul Parlamentului.

Mai avem o întrebare – domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Da, analogic, nici eu... chiar acuma încerc și pe site-ul Curții de Conturi să văd, cel puțin, o informație despre această angajare. Poate eu nu mă lămuresc în structura acestui site. Nu există nici măcar numele domnului candidat. De aceea nu cred că eu personal sau colegii mei pot să voteze ceva ce nu știu. Colegul a spus că nu a avut informație despre CV ș.a.m.d.

Mai mult decât atât, poate, domnule raportor, așa o propunere, eu mai demult am făcut un foarte rapid studiu „Moldova la Curtea de Conturi”: un președinte – șase vicepreședinți; Lituania: 1 – 3; Estonia: 1 – 3; Slovenia: 1 – 2; Slovacia: 1 – 2.

Poate avem prea mulți șefi? Asta-i întrebarea. Poate ne uităm la Constituție...

Doamna Zinaida Greceanî:

Noi astăzi aprobăm nu vicepreședinții, dar membrii Curții.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Alaiba,

Dumneavoastră trebuie să vă uitați inclusiv la numărul populației care sunt în aceste țări în coraport cu populația din Republica Moldova.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule președinte al comisiei...

Stimați colegi,

Noi nu aprobăm astăzi un vicepreședinte... al Curții de Conturi, noi aprobăm un membru. (*Gălăgie în sală.*) Nu-i chiar același lucru.

Stimați colegi...

Domnule Bolea,

Vă rog, raportul comisiei.

Alte întrebări nu aveți.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Se dă citire raportului asupra proiectului de Hotărâre a Parlamentului privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului nr. 292 din 3 decembrie 2019 privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi și comunică următoarele.

Prin prezentul proiect de hotărâre se propune numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Eduard Moroșan.

Reieșind din prevederile articolului 17 alineatul (2) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, membrii Curții de Conturi se numesc de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, pe un termen de 5 ani, la propunerea președintelui Curții de Conturi.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat dosarul personal al domnului Eduard Moroșan și a constatat că acesta corespunde condițiilor stabilite de Legea nr. 260 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi, propune Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 292 din 3 decembrie 2019.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Domnule președinte,

Întrebări nu sunt.

Luați loc, vă rog.

Stimați colegi,

Se propune votului proiectul de Hotărâre privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi a domnului Eduard Moroșan, proiect sub nr. 292 din 3 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți.

Stimați colegi,

Conform prevederilor legale, cel care este ales de către Parlament în funcția de membru al Curții de Conturi, trebuie să depună jurământul.

Domnule Moroșan,

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Eduard Moroșan – membru al Curții de Conturi:

„Jur să slujesc Republica Moldova cu credință, să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să protejiez proprietatea publică, democrația și bunăstarea poporului.”

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Moroșan,

Vă mulțumim.

Vă felicităm!

Vă urăm succese. Și să înțelegeți un lucru – încrederea care vi s-a acordat, votul de încredere pe care vi l-a acordat plenul Parlamentului, este încrederea poporului. De aceea vă rog să stați la straja finanțelor publice și a patrimoniului public al Republicii Moldova.

Mulțumim.

Succese vă urăm. (*Aplauze.*)

Următorul proiect de Hotărâre este sub nr. 309 din 13 decembrie 2019.

Domnule Bolea,

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 80/2019 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului.

Dumneavoastră vă este distribuit acest proiect de hotărâre. El a fost elaborat în corespundere cu acele procese-verbale pe care le-au prezentat fracțiunile parlamentare și care au fost inserate în... acele modificări care au fost inserate în proiectul respectiv de hotărâre.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim, domnule președinte.

Întrebări nu aveți.

În calitate de președinte... raportul comisiei, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Raport asupra proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 80/2019 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 80/2019 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Bolea Vasile, și comunică următoarele.

Potrivit prevederilor articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului, membrii supleanți ai comisiilor permanente se aleg de Parlament cu votul majorității deputaților aleși.

Proiectul de hotărâre a fost perfectat conform deciziilor fracțiunilor parlamentare care sunt anexate.

În cadrul procesului de examinare a prezentului proiect de hotărâre în comisie, deputatul Bolea Vasile a propus completarea proiectului de hotărâre după cum urmează: la articolul 1 punctul 2), Comisia economie, buget și finanțe, cuvintele „Golovatiuc Vladimir – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor” se substituie cu cuvintele „Cunețchi Tatiana – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor”, iar la punctul... la articolul 1 punctul 11), Comisia de control al finanțelor publice, cuvintele „Cunețchi Tatiana – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor” se substituie cu cuvintele „Golovatiuc Vladimir – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor”.

Membrii Comisiei juridice, numiri și imunități au acceptat propunerile înaintate de deputatul Bolea Vasile.

Și în rezultatul examinării, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, au decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 309 din 13 decembrie 2019.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim, domnule președinte.

Vă rog să luați loc.

Nu aveți întrebări.

Dacă nu, puteți să rămâneți, că următoarele toate sunt ale dumneavoastră, puteți să rămâneți și la tribuna centrală.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre sub nr. 309 din 13 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți.

Următorul proiect de Hotărâre este proiectul sub nr. 318.

Domnule Bolea,

Vă rog, din partea autorului.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă un proiect de Hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament.

Luând în considerare faptul că, ceva timp în urmă, colegul nostru, domnul Alexandru Botnari, a depus cerere de demisie, se propune să se ia act de cererea de demisie a deputatului în Parlament Alexandru Botnari și să fie declarat vacant un mandat de deputat în Parlament, care aparține Partidului Democrat din Republica Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Circumscripție... e circumscripție.

Domnul Vasile Bolea:

Da. *(Rumoare în sală.)* Îmi cer scuze. Îmi cer scuze.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți, că nu suntem nimeni mai de treabă. *(Râsete în sală.)*

Domnul Vasile Bolea:

Atunci se propune: la articolul 2 să fie indicat că se declară vacant un mandat de deputat în Parlament.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Nu aveți întrebări.

Raportul comisiei, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului nr. 318 privind demisia unui deputat în Parlament și comunică următoarele.

În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Constituție și articolul 2 alineatul (6) din Legea despre statutul deputatului în Parlament, unul din temeiurile de încetare a calității de deputat îl reprezintă demisia.

În conformitate cu articolul 2 alineatul (8) al Legii despre statutul deputatului în Parlament, cererea de demisie din funcția de deputat se prezintă Președintelui Parlamentului, iar Parlamentul, prin hotărâre, va lua act de cererea de demisie a deputatului și va declara mandatul vacant.

Comisia juridică, numiri și imunități a constatat că cererea, prin care se informează despre renunțarea la calitatea de deputat în Parlament în legătură cu intervenirea incompatibilității, a fost depusă de către domnul Alexandru Botnari în adresa Președintelui Parlamentului.

Și drept urmare, Comisia juridică, cu votul unanim al membrilor prezenți, a decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 318 din 18 decembrie 2019, cu mențiunea la articolul 2 că se declară vacant un mandat de deputat în Parlament.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte,

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament nr. 318 din 18 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți. Proiectul este adoptat.

Următorul proiect, domnule Bolea, tot al dumneavoastră, nr. 321 din 19 decembrie 2019.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Atenției dumneavoastră se prezintă proiectul de Hotărâre privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament, unde se propune să se constate încetarea calității de deputat în Parlament a domnului Serghei Cataranciuc în legătură cu decesul său și să fie declarat vacant un mandat de deputat în Parlament care aparține „Blocului electoral ACUM, Platforma DA și PAS”.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Și raportul comisiei, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Comisia juridică, pentru numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului nr. 321 din 19 decembrie 2019 privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărâre, se propune Parlamentului să se declare vacant un mandat de deputat în Parlament, care aparține „Blocului electoral ACUM, Platforma DA și PAS”, în legătură cu decesul domnului Sergiu Cataranciuc.

În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Constituție și articolul 2 alineatul (7) din Legea despre statutul deputatului în Parlament, unul din temeiurile de încetare a calității de deputat îl reprezintă decesul.

În conformitate cu articolul 2 alineatul (9) al Legii despre statutul deputatului în Parlament, în caz de deces, Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului va întocmi un raport.

Parlamentul, prin hotărârea sa, va lua act de raportul comisiei și va declara mandatul vacant.

Totodată, s-a propus ajustarea prenumelui deputatului din proiectul de hotărâre cu cel care figurează în actul de identitate „Serghei”.

Drept urmare, membrii Comisiei juridice au decis, cu votul unanim al membrilor prezenți, să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 321 din 19 decembrie 2019.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,
Stimați colegi deputați,
Luați loc, vă rog.

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre privind declararea vacanței unui mandat de deputat în Parlament, proiectul sub nr. 321 din 19 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Unanim.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Următorul proiect de hotărâre... următoarele două proiecte de hotărâre vin din partea Biroului permanent.

Biroul permanent a însărcinat Comisia politică externă... **președintele Comisiei politice externe să prezinte proiectul nr. 322 din 20 decembrie 2019.**

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Îmi permiteți să prezint proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 47/2019 privind componența nominală a delegației Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a X-a la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.

„În temeiul articolului 13 alineatul (1) litera b) din Regulamentul Parlamentului,

Biroul permanent al Parlamentului adoptă prezenta hotărâre.

Se propune Parlamentului proiectul de Hotărâre pentru modificarea hotărârii respective.

Așadar, în rubrica „șeful delegației” se completează cu poziția „Batrîncea Vlad – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova”.

La rubrica „membri”, poziția „Batrîncea Vlad – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova” se exclude.

În rubrica „membri supleanți”, poziția „Ion Ceban – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova” se substituie cu poziția „Răileanu Adela – Frațiunea parlamentară a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova”.

Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Da, sunt niște întrebări.

Doamnă Tauber,

Vă rog.

Doamna Marina Tauber:

Mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Stimată doamnă președinte al comisiei,

Am o întrebare. Deci pe data de 29 noiembrie, Frațiunea Partidului „Șor”, repetat, a depus spre examinare Biroului permanent întrebarea referitor la participarea noastră în delegația aceasta, care ne este asigurată de Regulamentul Parlamentului național, dar și de Regulamentul APCE-ului.

Întrebarea noastră: de ce atât de repede au fost introduse alte schimbări, dar extrasul acesta din 29 noiembrie nu a fost, cel puțin, analizat?

Noi cunoaștem că reprezentantul nostru domnul Ulanov nu a fost astăzi prezent la ședința Biroului permanent. Totodată, nu cred că acest lucru trebuie să influențeze analiza dumneavoastră.

Nu vreau să fiu negativă astăzi, în ajunul sărbătorilor. Totodată, vă rog frumos ca anul viitor noi să nu încalcăm Regulamentul Parlamentului nostru și Regulamentul APCE-ului, pentru că toți cunoaștem că drepturile noastre, ale Frațiunii Partidului „Șor”, prin decizia aceasta și prin neatenția dumneavoastră față de problema aceasta, sunt încălcate.

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Eu propun la chestiunea în cauză, noi am examinat nu o singură dată în cadrul Biroului permanent propunerile respective și ale dumneavoastră, și cunoașteți care au fost și argumentele.

Dacă mai este necesar, Biroul permanent, după Anul Nou, revine la examinarea inclusiv acestei chestiuni.

Doamnă Ivanov,

Mai aveți întrebări. Adică Biroul permanent.

Domnule Țicu Octavian,

Vă rog.

Domnul Octavian Țicu:

Eu vreau să-l felicit pe domnul deputat Mihai Popșoi, pentru că, în sfârșit, și-a văzut realizat visul de a-l avea pe domnul Batrîncea președinte la APCE. *(Aplauze și râsete în sală.)*

Și vreau să felicit și colegii din Partidul Democrat care, așa cum înțeleg eu, îi dau domnului Batrîncea un vot de încredere în calitate de șef la APCE, un om care este românofob și a manifestat de nenumărate ori înclinațiile antiromânești. Ați dat o palmă României astăzi, cred. Și eu cred că este un mesaj foarte clar ce reprezentați voi aici.

Doamna Zinaida Greceanî:

Următoarea întrebare – domnul Litvinenco. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În semn de protest față de împărțirea rușinoasă a delegației permanente la APCE, plus, în continuare, atribuirea președinției la alte instituții, cum este EURONEST-ul, socialiștii și la delegația Republicii Moldova în Comitetul cu Uniunea Europeană, noi, Frațiunea „PAS” și colegii de la Platforma DA, părăsim sala. Este inadmisibil ceea ce ați făcut. *(Rumoare în sală.)*

Mulțumesc.

(Deputații din Frațiunea „ACUM Platforma DA” și Frațiunea „Partidul Acțiune și Solidaritate, Blocul ACUM”, în semn de protest, părăsesc Sala de ședințe.)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

S-a revenit...

Dumneavoastră vorbiți de proiectul următor.

S-a revenit la normalitate: fiecărei fracțiuni îi revin atâtea delegații cât corespund proporționalității.

Vă mulțumim.

Dar la închiderea sesiunii reveniți? *(Voci nedeslușite din sală.)* Sigur ori nu?

Stimați colegi,

Eu rog numărătorii...

Domnule Odnostalco,

Vă rog să menționați câți deputați suntem în sală, fiindcă trebuie să fim corecți, să avem cvorum. (*Râsete în sală.*)

Stimați colegi,

Dar nu sunteți invizibili, nu sunteți extraterestri să nu vă văd. Sunteți... noi suntem obligați să vă numărăm, că sunteți... cvorumul asigurați.

Da. Domnule Odnostalco,

Vă rog să anunțați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 24.

Sectorul nr. 2? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Eu n-am pus la vot, eu număr deputații în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 28.

Doamna Zinaida Greceanî:

Încă o dată.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 28.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 28.

Cu tot rău. Îi rău de tot.

Am să vă rog pe dumneavoastră să veniți aici, să stați să numărați.

Și văd în sectorul nr. 3 încă 2 deputați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 2.

Doamna Zinaida Greceanî:

Avem 54 de deputați în sală.

Purcedem la votare, la procedura de vot.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre nr. 322 din 20 decembrie 2019, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți. Este proiect de hotărâre.

Mulțumim.

Următorul proiect...

Acesta este adoptat.

Următorul proiect de Hotărâre este nr. 323 din 20 decembrie 2019.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Îmi permiteți să prezint proiectul de Hotărâre pentru aprobarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 71/2019 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale și organizațiile parlamentare bilaterale.

„În temeiul articolului 13 alineatul (1) litera b) din Regulamentul Parlamentului,

Biroul permanent al Parlamentului adoptă prezinta hotărâre.

Articol unic. – Se propune Parlamentului proiectul de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 71 privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova la organizațiile parlamentare internaționale, conform anexei.”

Stimată doamnă președinte,

Fiecare deputat are anexa.

Eu cred că nu este cazul să dau citire.

Doamna Zinaida Greceanî:

Nu este cazul să dați citire.

Văd că aveți o întrebare sau o propunere.

Domnule Furculiță,

Vă rog. (*Voce nedeslușită.*)

Vă rog, mai tare la microfon.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da, eu cer scuze pentru personalul tehnic.

Deci solicităm în compartimentul „Adunarea Interparlamentară a Țărilor Membre ale CSI” la rubrica „membri” poziția „Usatîi Alexandr” să fie schimbată cu „Țîrdea Bogdat”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și următoarea? Dar pe...

Domnul Corneliu Furculiță:

... mai mult nu, doar aceasta...

Doamna Zinaida Greceanîi:

... doar aceasta.

Stimați colegi,

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Dacă fracțiunea a venit cu această propunere, este acceptat.

Stimați colegi,

Și acum supun...

Domnule Reniță,

La acest subiect aveți o întrebare?

Doamnă președinte,

Vă rog să reveniți.

Domnule Reniță,

Vă rog.

Domnul Iurie Reniță:

Nu vine curentul, doamnă.

Doamnă Președinte al Parlamentului,

Vă rog frumos să mă eliminați din toate comisiile acestea de prietenie, că oricum nu m-ați trimis niciodată în nici o comisie și delegație.

Vă rog frumos, atunci nu mă mai includeți nicăieri și lasă să se ducă cei care merg de cinci, șase ori deja pe linie parlamentară. De aceea, vă rog frumos, că e o bătaie de joc.

Vă rog să mă eliminați din orice comisie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Reniță,

În primul rând, vreau să remarc, eu nu trimit pe nimeni. (*Râsete în sală.*) Este doar propunerea Direcției generale juridice, Direcției... politică externă, care propune delegarea unor deputați după profil, respectiv.

De aceea solicitarea dumneavoastră nu știu... acestea nu sunt grupurile de prietenie, sunt delegațiile internaționale.

Da.

Vă rog, domnule Reniță.

O precizare, domnule Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Da, mulțumesc foarte mult.

Doamnă Președinte,

Appreciez foarte mult remarca că Comisia politică externă – decide. În perioada cât eu am deținut... niciodată nu mi-ați atribuit asemenea lucruri. Acum aflu – Comisia politică externă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Direcția relații externe.

Rectific – Direcția relații externe. Rectific.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Rămâne în vigoare solicitarea mea.

Vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog Biroul permanent să țină cont de propunerile domnului Reniță.

Dar poate noi vă lăsăm totuși? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Este propunerea cea care este, numai ca să precizez: din delegații sau din... (*Voce nedeslușită din sală.*)

„Ori/ori” ori „sau/sau”, „și/și” ...

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre sub nr. 323 din 20 decembrie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți. Proiectul este adoptat în lectura... Proiectul de Hotărâre este adoptat.

Următorul proiect de Hotărâre este înregistrat sub nr. 317 din 18 decembrie 2019.

Dar nu văd autorii.

Domnul Igor Grosu:

Este.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este? Да вы что?

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

... Dumneavoastră știți că eu foarte mult țin la dumneavoastră și cum aveam să...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mă gândeam să prezint eu ori ce să fac?

Domnul Igor Grosu:

Nu.

Nu, tot respectul, tot respectul. Eu sunt foarte atent, am promis că revin, revin.

Îmi permiteți?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Vă rog, domnule Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Foarte succint. Este vorba de Hotărârea Parlamentului nr. 48/2019 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional.

Este, de fapt, inițiativa colegului meu Mihai Popșoi, care și-a dat demisia și contextul este foarte simplu.

Ținând cont de faptul că în luna noiembrie s-a constituit o altă majoritate parlamentară, ceea ce a influențat și comportamentul persoanelor care urmau să fie audiate în cadrul comisiei, adică boicotau prezența în cadrul comisiei, domnul Popșoi și-a dat demisia.

Amintesc că inițial această comisie era condusă de domnul deputat Vladimir Țurcan, care ulterior a plecat la Curtea Constituțională, fiind preluată de domnul Popșoi. Domnul Popșoi și-a dat demisia.

Urmează ca Parlamentul să decidă, fie revine PSRM-ului președinția, fie Partidului Democrat eventual.

Și se mai propune extinderea termenului pentru o analiză minuțioasă a materialelor acumulate – cu 60 de zile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

... din... aceasta vine inițiativa... aveți...

Domnule Diacov,

Da.

Vă rog, aveți propunere?

Domnul Dumitru Diacov:

Este absolut clar pentru toată lumea că această comisie a fost constituită atunci în febra aceea politică, când două fracțiuni s-au trezit față în față și trebuiau cumva să-și argumenteze crearea acelei coaliții.

Pe parcurs, nu o dată ne-am convins că și această comisie nu prea are de lucru, umblă prin raioane și pescuiesc oameni ca să capete ceva. Cu atât mai mult... eu vorbesc de organele de drept, cu atât mai mult, această comisie parlamentară, practic, s-a transformat într-un instrument politic.

De aceea noi nu am participat, nu participăm și vă dăm un sfat: să renunțați la această speculație și să lăsați organele de drept. Dacă vor găsi careva argumente, poftim, lasă să vină cu un raport, fiindcă toată lumea înțelege că în acea perioadă a fost decizia Curții Constituționale și toate deciziile organelor puterii de atunci au fost în baza acestei decizii a Curții Constituționale.

De atâta eu cred că aceasta este iroseală de timp, de energie și aceasta o să prelungească speculațiile politice și aici în Parlament, și în societate.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Domnule președinte,

Nu pot să fiu de acord cu dumneavoastră.

Ținând cont de viteza cu care, spre exemplu, Curtea Constituțională adopta niște decizii, după care le anula și tot așa, chiar dacă sunt organele de drept care, bineînțeles, trebuie să-și îndeplinească misiunea, este și datoria Parlamentului și a membrilor acestei comisii să elucideze și să vină cu o opinie cât de corect au fost derulate aceste evenimente, ca să tragem niște concluzii și să nu mai repetăm asemenea greșeli pe viitor.

Dar, cum spuneam, decizia vă aparține.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Slusari,

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Diacov,

„Не дождетесь” cu lichidarea acestei comisii.

Onorat Plen,

Cine-i în coaliție noi vedem, dar chiar și în aceste condiții, reprezentanții Platformei DA au dus până la bun sfârșit două Comisii de anchetă și dacă este problemă să nu nimerească, văd că socialiștii se eschivează de la responsabilitate, democraților nu le putem oferi această comisie, dacă este această problemă, reprezentantul Frațiunii „Platforma DA” este gata să conducă în continuare această comisie.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Mai avem...

Domnule Jizdan,

Ați vrut și dumneavoastră la acest subiect să menționați ceva?

Domnul Alexandru Jizdan:

Da, doamnă Președinte.

Mulțumesc.

Stimate coleg, domnule Grosu,

Noi suntem deprinși deja cu crearea acestor comisii. Cunoaștem că organele de anchetă, Procuratura Generală și ceilalți lucrează intensiv.

Întrebarea mea era: totuși, ce s-a făcut până acum pe marginea acestei anchete? Am impresia că, totuși, până la urmă, se dorește ca dumneavoastră sau cei care ați creat această anchetă... este de a avea microfonul în față și în continuare de a ponegri Partidul Democrat. Fiindcă noi atunci am avut o decizie a Curții Constituționale și toată lumea s-a conformat cu această Curte Constituțională.

Eu îl susțin pe președintele de onoare, domnul Diacov, prin ceea că toți ne dorim să vedem ce s-a întâmplat atunci. Avem organele... Procuratura Generală, PCCOCS-ul, CNA-ul care astăzi lucrează foarte intensiv. Nu înțeleg de ce, totuși, insistați prin această inițiativă de a prelungi lucrările anchetei?

Dar întrebarea mea este dacă cunoașteți ce s-a făcut până acum, totuși, să cunoaștem? Este eficientă această comisie sau nu?

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, domnule președinte.

Sigur, eficiența comisiei pornește de la faptul dacă dau curs invitației cei care sunt vizați. Și noi am considerat că după noua configurare politică din Parlament, sincron ca să zic așa, cei care erau invitați nu mai veneau la ședința comisiei.

Am zis OK. Dacă problema este în președinția pe care o deținem noi, colegul meu, am zis haideți să fie președinte cineva de la PSRM sau de la Partidul Democrat și atunci lucrurile poate o să meargă mai bine. Existența sau neexistența unei comisii nu încurcă anchetei, sunt lucruri paralele. Noi trebuie să dăm o apreciere politică, să ascultăm opiniile acestor domni, care într-un termen foarte scurt și, dumneavoastră știți, Curtea Constituțională într-un termen foarte scurt a adoptat niște decizii, după care la 180 de grade le-a anulat.

Nimic mai mult, vrem să-i invităm, să-i ascultăm, să-i întrebăm ce i-a determinat să nu rămână fermi pe pozițiile lor. Și decizia vă aparține, voința politică.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Nu văd...

Domnule Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Deci lucrul în echipă s-a făcut, s-a făcut mult lucru. În primul rând, scopul Comisiei de anchetă este prezentarea unui raport juridico-politic, în special mai mult pentru societate, ca toată lumea să înțeleagă ce a avut de fapt loc în acele perioade complicate când am avut dualitatea puterii.

Indiferent ce vom spune noi ori ce vor spune diferiți actori politici sau oamenii din societate, trebuie să înțelegem un lucru că în acea perioadă au existat două Guverne. În condițiile în care există această dualitate a puterii, imediat trebuie să constatăm faptul, în special cei de la Procuratură să constate faptul, că cineva din acele două Guverne efectiv a uzurpat puterea în stat și se face vinovat. Aceasta este misiunea Comisiei de anchetă pentru a da o claritate pe acest subiect.

Și, da, admit că acum activitatea comisiei este una mai dificilă și vă spun de ce, și sunt de acord cu unele raționamente, pentru că nu știu dacă, totuși, vorbim de Partidul Democrat, nu știu dacă... pe ce măsură mai există Partidul Democrat și nu a fost absorbit sau lichidat prin absorbție de Partidul Socialiștilor, mai ales după câțiva „frigărui” se poate întâmpla asta...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Plîngău,

Eu am informație că voi vreți să-i absorbiți... și o faceți. De aceea noi nu vrem să absorbim pe nimeni.

Stimați colegi,

Haideți să temperăm discuțiile, acuși...

Domnule Diacov – dreptul la replică.

Da, vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Și dreptul la replică, și vreau să vă spun că nici socialiștii, nici PAS și nici DA...

Doamna Zinaida Greceanîi:

... nu au nici o șansă...

Domnul Dumitru Diacov:

... cu atât mai mult, nu au stomacul pregătit pentru a „digeră” Partidul Democrat.

Eu vă rog, terminați cu chestiile acestea.

Domnul Popșoi a fost președinte al comisiei pe parcursul a 5 sau 6 luni de zile. Foarte interesant. Noi nu ne-am implicat, nu am împiedicat activitatea. De ce până acum nu a fost prezentat un raport?

Organele de drept se ocupă, treaba lor, lasă să se ocupe, nimeni nu e împotrivă. Dar era bine ca președintele să fie aici prezent să lămurească: a obosit, nu mai vrea, s-a săturat să examineze? De ce noi artificial prelungim activitatea unei comisii, care-i clar pentru toată lumea că n-o să dea roadă? Înțelegeți? Numai pentru a menține o anumită atmosferă în Parlamentul acesta?

Eu cred că noi și așa avem 101 de probleme pe care aici facem fel de fel speculații în fiecare zi. Haideți să terminăm cu chestia aceasta.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Batrîncea.

Trebuie să le ofer deja la toți cuvântul ca să facem o alegere corectă. Mie mi se pare că noi prea adânc ne-am...

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Doamnă Președinte,

Fracțiunea Partidului Socialiștilor, care este cea mai mare din Parlament, a luat act de acest ping-pong. Ceea ce vă spunem la sigur că noi

avem poziția noastră și nu trebuie nimeni să spună în locul socialiștilor cine cu cine și cum ș.a.m.d.

Noi am fost acei care am argumentat de mai multe ori necesitatea la mai multe comisii. Am luat parte la aceste comisii și vă aduc aminte că, datorită activității deputaților noștri în comisii, acestea au avut și careva rezultate. Și dacă cineva din această sală sincer dorește rezultate palpabile, sistemice și profesionale, nu ardeți podurile – unu, și doi – nu trebuie să dați diferite calificative.

A fost decizia Parlamentului privind crearea mai multor comisii, deciziile sunt clare și, dacă îmi permiteți, din partea colegilor socialiști venim cu propunerea ca activitatea acestei comisii să fie extinsă.

Și doi – Frațiunea Partidului Socialiștilor îl înaintează la funcția de președinte al acestei Comisii de anchetă pe domnul deputat Grigore Novac, care cu certitudine va face față situațiilor din această comisie și din Parlament în general.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule...

Alte întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Stimați colegi din Frațiunea Partidului Democrat,

Oricum, comisia a activat, după cum a menționat și domnul Diacov. Oricum termenul acestei comisii a expirat – nu există raportul. De ce nu există raportul, cred că trebuie să ne clarificăm. Eu am o propunere foarte clară... (*Râsete în sală.*)

Domnule Țirdea,

Haideți să nu faceți haz din necaz și așa e mult necaz în Parlamentul acesta.

Stimați colegi,

Dacă mă auziți, eu am o propunere.

Comisia trebuie să-și încheie mandatul așa cum trebuie, să vină cu un raport în fața Parlamentului – 60 de zile, din simplul motiv că Parlamentul își reia activitatea în luna februarie. Poate să nu fie 60, poate să fie 45 de zile după ce revenim în activitatea plenară. Aici noi trebuie să decidem.

Dar eu mi-aș dori foarte mult ca această comisie... toate comisiile parlamentare de anchetă sunt pur politice... pur politice. Dacă ajută cumva organele de drept, organele de anchetă, să dea Domnul, dar acolo mai mult

se lucrează... se muncește pe mai multe emoții și de aceea ceea ce se discută în societate deseori... Aceasta este opinia mea personală.

De aceea eu vă propun pentru toți să susținem prelungirea acestui termen, ca să vină în următoarea sesiune, care va fi la începutul lunii februarie, să generalizeze toate materialele acumulate și să fie prezentate Parlamentului.

Haideți să spunem nu „cu 60 de zile”, dar „până la 60 de zile” și eu am să rog foarte mult ca să fie termenul cât mai restrâns, ca să izbutesc să generalizeze toate materialele. A fost domnul Țurcan președinte, pe urmă a revenit domnul Popșoi și tot așa se schimbă președinții și mi se pare că materialele acelea nu mai ajung la noi.

De aceea propunerea mea este... și eu o supun votului.

Cine este pentru ca... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Dar eu vin cu o propunere până la aprobarea în întregime.

Nu este proiect de lege și...

Domnule Creangă,

Vă rog să stipulați, dacă nu este proiect de lege, este luare de cuvânt?

Domnul Ion Creangă – șef al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului:

Doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Deputații au dreptul să ia cuvântul pe orice chestiune din ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Nu, îi foarte clar.

De aceea eu am să supun votului.

Domnule Țîcu,

Vă ofer cuvântul, vă ofer tribuna, dar...

Ascultați-mi, vă rog, inițial, propunerea.

Eu am să propun să fie extins până la 60 de zile, cu porunca către comisie să fie cât mai curând posibil, la începutul sesiunii să punem punct deja acestei chestiuni.

Și a doua propunere. Eu susțin propunerea pe care au înaintat-o colegii mei socialiști – să fie domnul Grigore Novac președinte al comisiei.

Domnule Țîcu,

Aveți 5 minute la dispoziție la subiectul respectiv.

Domnul Octavian Țîcu:

Eu, de fapt...

Doamnă Președinte,

Nu vreau să vorbesc despre acest subiect, pentru că este clar unde el duce...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Țîcu...

Domnule Țîcu,

La subiectul discutat, vă rog să fim înțelegători. Noi tot timpul v-am ascultat pe dumneavoastră.

Vă rog să luați loc, dacă nu-i la subiectul respectiv. La sfârșit, vă oferim cuvântul și o să vorbiți.

Domnul Octavian Țîcu:

Întreb, pentru că doamna de la Secretariat mi-a spus că nu vor fi declarații la sfârșit decât din partea fracțiunilor, dar eu am o declarație pe care trebuie s-o fac și de aceea vreau să întreb dacă o pot face acum sau...?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți, puteți să rămâneți la tribună.

Stimați colegi,

Ca să nu bulversăm toată ședința, aveți puțină înțelepciune.

Eu vreau să vă propun să votăm pe subiectul care este în discuție, să...

Domnul Octavian Țîcu:

Eu pot vorbi după aceasta, nu e o problemă, doar să știu dacă pot să citesc declarația sau nu pot s-o citesc, înainte sau...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Puteți, eu cred că puteți să citiți declarația... chiar dacă...

Domnul Octavian Țîcu:

Bine.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... dar vă rog să nu interveniți în alte subiecte.

Stimați colegi,

Cine este pentru propunerea pe care am făcut-o eu – extinderea „până la 60 de zile”, nu „60 de zile”.

Separat, pe rând.

Cine este pentru această propunere?

Stimați colegi,

Punem „punct” odată decât să facem atâta gălăgie.

Cine este pentru, rog să votați.

De fapt, majoritatea celor prezenți.

Acum este propunerea ca în calitate de președinte să fie...

Stimați colegi,

Vă rog, nu vă duceți nicăieri, că nu hotărăște aceasta. Eu înțeleg că domnul Bîtca are ședință în raion.

Stimați colegi,

Cine este pentru ca să fie în calitate de președinte domnul... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da, vă rog.

Domnule Reniță,

Vă rog.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Eu apreciez propunerea dumneavoastră, dar vă rog să o respectați și pe a altora.

Eu propun ca președinte al comisiei să fie persoana care deja a activat, care cunoaște foarte bine subiectul și e vorba de Dinu Plîngău.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Novac tot este în componența acestei comisii. Au fost două propuneri.

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Mulțumim foarte mult.

Noi venim cu propunerea de a-l substitui pe domnul Gaiciuc ca membru al acestei comisii, care a depus mandatul, cu domnul Labuneț.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, aceasta...

Cine este pentru această propunere, fiindcă este dreptul fracțiunii, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Și acum supun votului propunerile așa cum au parvenit.

Prima propunere a fost să fie președinte... în calitate de președinte al comisiei, domnul Novac.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea...

Nu este majoritatea.

Cine este pentru ca să fie domnul Dinu Plîngău, vă rog să votați.

Stimați colegi,

Și unde am ajuns? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Stimați colegi,

Aici am încheiat, nu a fost luată...

Stimați colegi,

Pe subiectul din ordinea de zi sub nr. 317 din 18 decembrie 2019 nu a fost luată nici o decizie. Nu a fost luată nici o decizie.

Mai departe este vicepreședintele comisiei care trebuie să generalizeze toate subiectele și să vină la începutul ședinței.

Cine este vicepreședinte? Domnul Bolea. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Următorul proiect de Hotărâre vin să-l propun chiar eu, proiectul de Hotărâre înregistrat sub nr. 316 din 18 decembrie 2019, care sună în felul următor.

Vă rog să fiți atenți.

„În temeiul articolului 67 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 37 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului, Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Sesiunea a doua ordinară din anul 2019 se încheie la data de 20 decembrie 2019.

Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Cine este pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre nr. 316 din 18 decembrie 2019, rog să votați.

Majoritatea deputaților prezenți.

Mulțumesc mult.

Stimați colegi,

I-am promis domnului Țîcu, după votarea proiectelor de hotărâre, o declarație la sfârșitul ședinței. În afară de aceasta, după cum a convenit, a

propus Biroul permanent, sunt alocuțiunile liderilor fracțiunilor parlamentare.

Domnule Țicu,

Aveți la dispoziție cinci minute.

Domnul Octavian Țicu:

Buna ziua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Unde plecați?

Mai avem și colindători.

Vă rog să reveniți.

Domnul Octavian Țicu:

Buna ziua.

Dragi cetățeni ai Republicii Moldova și români de pretutindeni,

Eu am un memoriu din partea reprezentanților comunității românești din Ucraina în număr de circa 400 de mii, un memoriu adresat domnului Președinte al Republicii Moldova Igor Dodon, doamnei Președinte al Parlamentului Zinaida Greceanîi, domnului Prim-ministru Ion Chicu și deputaților acestui Parlament.

Înainte de a da citire acestui memoriu al participanților la Conferința științifică internațională „Minorități naționale inventate. Moldovenismul: politici, cauze și efecte”, voi face o mică introducere.

Dincolo de problema identitară care constituie piatra de temelie a falimentului statului Republica Moldova, o mare problemă pentru existența acestei dihotomii este soarta comunităților românești din tot spațiul ex-sovietic. Și ne referim la cei 400 de mii de români, care sunt scindați în Ucraina după principiul „moldovean-român”, aproximativ 150 de mii sunt declarați români și 250 de mii sunt moldoveni, 170 de mii în Rusia care se declară... 160 și ceva de mii de moldoveni și 5 mii de români, și în Kazahstan unde avem 13 mii de moldoveni și circa 2 mii de români.

Datorită faptului că statul moldovenesc nu a avut față de această comunitate o abordare sincronă cu cea a statului român, avem o problemă gravă de percepție, mai ales în Ucraina.

La ora actuală comunitatea românească din Ucraina este supusă unui proces dublu de deznaționalizare, pe de o parte, prin ucrainizarea școlilor atât românești, cât și moldovenești, cât și prin inocularea moldovenismului.

Participanții la Conferința științifică internațională, personalități importante ale comunității românești din Ucraina: cercetători, profesori, scriitori, ziariști, oameni de cultură și oameni politici din Ucraina în

Republica Moldova și România constată cu îngrijorare asaltul statului ucrainean asupra integrității comunității românești, considerând că aceasta este o nouă formă de deznaționalizare care se realizează prin menținerea dihotomiei identitare „român-moldovean” și dihotomiei lingvistice „limba română versus limba moldovenească”, promovate în Ucraina la nivelul politicii de stat.

Un rol important în realizarea acestei politici îl are scindarea identitară din Republica Moldova, scindarea întreținută în mod special prin menținerea glotonimului „limbă moldovenească” în articolul 13 din Constituție.

Participanții la conferință constată că la originea actualei situații care pune în pericol unitatea comunității românești din Ucraina se află moldovenismul sovietic promovat ca politică de stat în fostele URSS și RSSM, doctrină care a avut ca idee fixă divizarea politică, etnică, socială, lingvistică și culturală a românilor din cele două țări, România și URSS, după modificarea frontierelor din 1940–1944.

Această politică a avut un scop concret într-o epocă apusă, iar recidiva ei în condițiile independenței statale a Republicii Moldova și Ucrainei este inadmisibilă.

Participanții la conferință consideră că românii din Ucraina și Republica Moldova sunt parte integrantă a spațiului de cultură și civilizație românească, respectiv moldovenii fac parte din poporul român.

În temeiul legii... Hotărârii Marii Adunări Naționale din 27 august 1989 la care au participat peste 750 de mii de moldoveni-români, Declarația de Independență a stipulat clar că limba de stat a Republicii Moldova este limba română.

Prin urmare, solicităm:

Unu – modificarea articolului 13 din Constituția Republicii Moldova în sensul ca limba de stat oficială a Republicii Moldova să fie limba română.

Doi – Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova să intervină pe lângă Guvernul Ucrainei în vederea unificării celor două programe de învățământ din școlile comunității românești din Ucraina, regiunile Odessa, Cernăuți și Transcarpatică, astfel încât să se elimine scindarea școlilor românești din Ucraina în școli naționale cu limbă română și limbă moldovenească.

Solicităm un dialog științific între cele 3 academii: Academia de Științe a Moldovei, Academia de Științe a Ucrainei și Academia Română, pentru a pune capăt acestui diferend lingvistic.

Vă mulțumesc.

Cetățeni, dragi români,

La mulți ani!

Și priviți în jurul vostru cât de mult vă respectă acești parlamentari.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim mult.

Important este ca noi, cei care suntem cetățeni ai Republicii Moldova, să ne respectăm pe noi ca cetățeni ai Republicii Moldova și să apărăm integritatea statului nostru – Republica Moldova.

Alocuțiunile din partea... văd că... sala cam este... (*Voce nedeslușită din sală.*) Coaliție...

Domnule Slusari,

Noi am votat toți împreună în coaliție foarte multe proiecte în aceste două zile și la precedentele ședințe, de aceea terminați cu toate coalițiile. Coalițiile eu vreau să le facem toți împreună.

Luarea de cuvânt din partea fracțiunilor mai este necesară?

Domnul Alexandru Slusari:

Desigur.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da?

Da, vă rog. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Dar nu văd fracțiunile să fie prezente în sală.

Dar atunci se anunță o pauză de 15 minute. O pauză de 15 minute... (*Voce nedeslușită din sală.*) Pe tot... dar trebuie... suntem o echipă.

Corpul diplomatic...

15 de minute – pauză.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanî:

... din fracțiuni să verifice dacă deputații revin în sală, au revenit în sală.

Stimați colegi,

Vă rog, să vă ocupați locurile în sală.

Stimați colegi deputați...

Stimați colegi ,

Continuăm ședința conform procedurii la închiderea sesiunii luările de cuvânt, alocuțiunile fracțiunilor parlamentare.

Prima alocuțiune – vine din partea domnului, Frațiunii Partidului „Șor”. Cu alocuțiune vine domnul Petru Jardan, din partea Frațiunii.

Stimați colegi,

Cu toții vă rog, să vă țineți de Regulament, 7 minute alocuțiunea.

Vă rog.

Vă iertăm cumva, eu de fiecare dată acolo vreau să vă văd în față, dar aici e normal.

Domnule Jardan,

Vă rog.

Domnul Petru Jardan:

Stimați colegi,

Pentru prima dată vă salut de la această tribună, dacă am să am careva emoții cer scuze, dar am să mă strădui fără mari emoții.

Am pregătit și un discurs cred că este unul asemănător cu al multora din dumneavoastră. Avem și noi critici a guvernelor, critici a activității noastre în Parlament, cum se face tradițional. Este un sfârșit de an, se fac careva totaluri și, fiind opoziție, se practică de obicei de a critica ce fac.

Da, suntem din opoziție, dacă nu ați știut și am anunțat înainte de a forma dumneavoastră o majoritate că suntem opoziție și opoziție constructivă. Și am încercat să demonstrăm acest lucru, dar, ținând cont de faptul că totuși suntem înaintea sărbătorilor de iarnă, o să las la o parte acest discurs, o să încerc să nu fac aluzii la toate evenimentele care a avut acest an, la activitatea Guvernului precedent, actual, la activitatea Parlamentului, pentru că a vorbi frumos toți putem și ați demonstrat-o fiecare aici la tribună. Nu pretind a fi orator.

Stimați colegi,

Stimați cetățeni,

Vine Anul Nou 2020, care este un an, cel puțin, matematic prin felul cum se privește pare a fi unul magic.

Eu sper din tot sufletul că anul care vine să fie mult mai bun ca anul care îl petrecem și rog Domnul să ne dea înțelepciune nouă tuturor, să-l putem face mai bun pentru cetățeni pentru cei care ne-au ales și ne urez iarăși nouă tuturor să fim capabili să nu dezamăgim acele persoane care ne-au votat și ne-au dat acest mandat.

Din numele colegilor mei, vreau să vă urez dumneavoastră, tuturor cetățenilor Republicii Moldova, vreau să urez un An Nou fericit, un Crăciun fericit și tradiționalul „La mulți ani!”.

Mersi.

Nu am să vă răpesc mult din atenție. *(Aplauze!)*

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Următoarea alocuțiune vine din partea președintelui Fracțiunii „DA”, domnul Slusari. *(Voci nedeslușite din sală.)*

Domnul Alexandru Slusari:

He дождетесь.

Stimați cetățeni,

Astăzi facem totalurile acestei sesiuni parlamentare toamnă-iarnă, care are culoarea coaliției roșu-albastru. *(Rumoare în sală.)*

În câteva zile din iunie în 2019...

Doamna Zinaida Greceanî:

Și oleacă de galben. *(Râsete în sală.)*

Domnul Alexandru Slusari:

... prin formula care părea totalmente incredibilă tot în această sală a fost detronat un individ care credea că este cel mai deștept personaj din această țară și va dăinui veșnic. S-ar părea că trebuia să fie o lecție bună pentru toți cei cărora le-a trecut prin minte vreodată că pot captura țara și regimul lor poate supraviețui în eternitate.

Dar mai avem un om pe nume Igor Dodon care este un politician „de sorginte” autoritar sistemică. Timp de 3 ani dânsul, stând cuminte în ungherul în care a fost trimis regulat de Plahotniuc, a urmărit cu invidie crâncenă cum se clădește sistemul unui stat capturat și își nota în carnețel cum funcționează diverse scheme și în ce mod sunt mișcați ca pionii pe tablă de șah diferiți oameni, marionete trase de sforile unui păpușar.

Igor Nicolaevici a avut răbdare și destui bani de peste hotare pentru a aștepta să se coacă situația când ura față de cel care l-a făcut președinte, dar l-a umilit constant, să ajungă și pe bune la cota maximă și să se poată materializa.

După partida din iunie când Blocul „ACUM” a salvat țara de un personaj malefic, Igor Dodon s-a furișat pe după un paravan al minciunilor și al falselor promisiuni și a ridicat mantia șifonată aruncată în grabă de dictatorul fugar, ajutat din unii miniștri din haremul acestuia.

Platforma „DA”, fiind un partid responsabil, își asumă o parte de vină pentru această revanșă de scurt timp a forțelor obscure. Chiar dacă, din start,

am fost adepții implementării neîntârziată a Declarației de capturare a statului, prin adoptarea unor legi speciale, limitate în timp, nu am avut capacitatea să-i convingem pe colegii din alte fracțiuni să nu se alăture în acest demers.

Îmi amintesc cum tremura de frică Igor Dodon în iunie și înțeleg că dânsul atunci era capabil să accepte măcar și aderarea Moldovei la NATO. *(Aplauze.)*

Nemaivorbind de dimisii din cadrul Consiliului audiovizual, instituții din justiție, autoritățile de reglementare și de niște asumări politice pentru numiri temporare în vederea epurării sistemului corupt. Peste 5 luni Guvernul „ACUM” a ajuns la această formulă, dar era deja prea târziu.

Igor Nicolaevici deranjat de perspectiva de a schimba în curând Președinția pe Penitenciarul nr. 13, le-a deschis brațele democraților și ia cuprins atât de tare, încât aceștia riscă să fie sugrumați după orice frigărui. *(Aplauze.)*

Dar și în aceste condiții vitrege Frațiunea Platforma „DA” a activat eficient și privește cu optimism în viitor.

Sunt mândru de toți colegii mei din grupul parlamentar. Pe segmentul economic noi ne-am concentrat pe realizarea celor 5 „D” din programul nostru: descentralizarea, deoffshorizarea, detenebrizarea, debirocratizarea și demonopolizarea.

Datorită eforturilor deputaților noștri în anul 2020 bugetele locale de nivel întâi vor fi completate cu circa 600 milioane lei.

În prima lectură a fost votat proiectul de Lege privind descentralizarea serviciilor notariale.

A fost elaborat Proiectul privind statutul municipiului Bălți.

Și, în continuare, noi vom face totul posibil ca primarii să nu facă coadă la Chișinău cerșind banii de la lideri politici, iar majoritatea resurselor să rămână în bugetele locale ale satelor și orașelor mici pentru că oamenii să beneficieze de diverse servicii la ei acasă, fără a face drumuri lungi la centrele raionale sau la Chișinău.

Deputatul Platformei „DA” Igor Munteanu este autorul unui alt proiect important privind deoffshorizarea Moldovei.

Înflorirea fenomenului paradisurilor fiscale prejudiciază bugetul nostru anual de miliarde de lei. Scopul proiectului este decuplarea instituțiilor publice și întreprinderilor de stat de la orice legătură cu offshorurile. Documentul a fost votat în primă lectură și putea fi votat și în lectura a doua, dacă nu ne grăbeam așa de tare să închidem sesiunea parlamentară actuală.

În contextul detenebrizării și debirocratizării domeniului economic fracțiunea noastră a înaintat un proiect foarte important privind aplicarea

moratoriilor asupra controalelor de stat pentru businessul mic și mijlociu. Segment care cuprinde aproape 99 la sută din totalul întreprinderilor din Moldova. Adoptarea acestei legi ar fi fost și o primă etapă a implementării reale a Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii privind sprijinul real al acestui sector.

În cadrul sesiunii actuale reprezentanții Platformei „DA”, au avut marea onoare să conducă 2 comisii parlamentare de anchetă din cele 3 create și au avut curaj să ducă investigațiile, audierile și concluziile care au stat la baza rapoartelor comisiilor până la capăt.

Colegul meu Igor Munteanu a prezentat rapoartele ample și minuțioase despre două privatizări și concesionări dubioase ale întreprinderilor strategice de stat, cum ar fi: „Aeroportul Internațional” și „Air Moldova”, și era gata să prezinte și rapoartele pe situația „Tutun CTC” și „Gărilor Auto”, dacă nu a fost lăsat să o facă, pentru că iarăși cineva se grăbește tare la odihnă.

Pe 17 octombrie 2019 eu am prezentat, din numele zecilor de mii de cetățeni care au ieșit în strada în 2015, Raportul privind elucidarea circumstanțelor devalizării sistemului bancar de către câteva grupări criminale concreșcute cu mulți politicieni și demnitari de stat.

Atunci cu 61 de voturi, noi am adoptat o Hotărâre a Parlamentului menită să se dezvolte acest Raport privind investigarea procesului de lichidare a celor 3 bănci și prin revizuirea legii care pune achitarea miliardelor pe umerii cetățenilor, prin auditul modalității alocării creditelor de urgență și prin audierea raportului prezentat de Procuratură privind investigarea „Jafului bancar”.

Dragi cetățeni,

Trebuie să cunoașteți că după adoptarea acestei hotărâri au trecut deja mai mult de două luni, însă Igor Dodon face totul posibil ca raportul nostru să fie pus pe un raft îndepărtat și să adune praf.

Toate inițiativele Platformei privind executarea hotărârii respective sunt blocate și cel mai urât lucru este respingerea propunerii noastre de a aplica un moratoriu asupra achitării din buzunarele contribuabililor în valoare dublă a miliardelor furate de la noi în urma devalorizării sistemului bancar. Prin acest moratoriu ar fi fost disponibilizați pentru anul viitor 853 milioane de lei pentru proiecte sociale și de infrastructură.

Acum vedem clar fața adevărată a mai multor forțe politice deconspirată prin atitudinea lor față de problema furtului miliardului și recuperarea banilor.

Regret că sunt nevoiți să execute indicațiile de sus unii deputați din PSRM pe care îi stimez și cu care am descurcat în cadrul Comisiei cot la cot și fără animozități subiectul „Jafului bancar”.

Dragi cetățeni,

Vă promitem că vom face totul posibil și imposibil în anul 2020 pentru realizarea promisiunilor noastre electorale, pentru a nu admite a doua capturare a statului, pentru ca să nu întâlnim și anul 2021 cu felicitările televizate de la Dodon la Revelion.

Vom acționa cu perseverență pentru a anula legea miliardului și vom face presiunea necesară în privința investigării fraudei bancare și recuperării banilor.

Ne vom concentra pe îmbunătățirea sistemului protecției sociale în special a familiei și copiilor.

Nici o zi nu va lipsi din agenda Platformei „DA” reformarea veritabilă a justiției și combaterea corupției mari.

Vom continua procesul de descentralizare veritabilă și realizare a mai multor proiecte de infrastructură și de mediu în zonele rurale.

Vom veni cu mai multe inițiative privind sprijinul producătorilor autohtoni al agricultorilor și al segmentului business-ului mic și mijlociu. Vom lupta pentru demonopolizare economiei...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Slusari,

Vă rog, 10 secunde.

Domnul Alexandru Slusari:

...jumate de minut.

30.

...Vom lupta pentru demonopolizarea economiei, în special a pieței mass-media.

Deputatul Platformei „DA” Dinu Plîngău era gata să ducă la bun sfârșit și activitatea Comisiei de anchetă privind uzurparea puterii.

Noi am însușit anumite lecții și apărarea intereselor cetățenilor nu este pentru noi doar o frază de figurație.

Nu vom uita niciodată de cei peste 100 de mii de oameni, care au cerut pe 6 septembrie 2015 în piața Marii Adunări Naționale schimbarea clasei politice. Am acumulat deja multă experiență, am devenit mai profesioniști, dar niciodată nu ne vom transforma în politicieni cinici care uită de propriile rădăcini...

(Domnul Slusari vorbește cu microfonul deconectat.) (Aplauze.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Așa suntem noi impulsivi, cu multe emoții, deseori populiști.

Următoarea alocuțiune din partea Frațiunii „PAS” – domnul Igor Grosu, domnul președinte al Frațiunii.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Stimată doamnă Președinte,

Anul 2019 v-a intra în istoria țării și a parlamentarismului ca un an al controverselor. De la frică la disperare, la speranță și din nou la dezamăgire și disperare.

Început sub zodia lui Plahotniuc, care controla totul în această țară, dar care a avut contraperformața să strice relațiile cu marile puteri, dar și să devină urât de cetățeni, chiar dacă a schimbat sistemul electoral cu vechiul său partener Igor Dodon, cu scopul de a se menține la putere, alegerile din 24 februarie au arătat că nu a fost suficient, că nu poți minți poporul cu toate televiziunile pe care le ai și cu toate pomenile electorale.

A fost una dintre cele mai toxice și murdare campanii din istoria Republicii Moldova. Aveai impresia că, după data de 24, nu mai este viață, iar în țară era gata să instaureze o dictatură hibridă în care alegerile se anulează, bugetul se fură în ziua amiaza mare, iar oamenii fug disperați din țară.

Dar de data aceasta oamenii au ales democrația, votul lor a adus speranța. Primul lucru care l-a făcut acest Parlament, care ba era de Legislatura a XX-a, ba a X-a, a fost să-și ia o vacanță – 3 luni.

Plahotniuc și Dodon nu se puteau înțelege pentru alianță, pe care o plămădeau încă din 2016, când Dodon a fost ajutat să devină Președinte.

Parlamentul a fost blocat timp de 3 luni de zile. Până în data de 8 iunie a fost doar o singură ședință cea de constituire, ca apoi să se intre într-o fază de totală inactivitate. Negocierile pe la cluburi închise între Plahotniuc și Dodon, filmate și ulterior difuzate, în care unul se plânga că nu-i ajung milioanele pe care le primește de la Putin, iar altul era gata să federalizeze țara, doar ca să rămână la putere, au arătat o alianță, care era lucrativă.

Nu s-au înțeles doar în cauza nemăsuratei zgârcenii a unuia și din cauza că acesta a devenit un factor destabilizator în regiune, punându-și în cap pe toți partenerii externi.

La începutul lunii iunie, atunci când expirau cele 3 luni prevăzute de lege, țineți minte cum se numărau cele 90 de zile, Plahotniuc a forțat nota. A aruncat câțiva bieți curcani în curtea Președinției și a făcut chiar pe socialiști, unii să prindă curajul să iasă de sub stăpânire probabil și să voteze Guvernul Maiei Sandu.

Regimul lui Plahotniuc a picat, iar Moldova avea șansa să o ia pe un drum nou, pe un drum al democrației și speranței.

Blocul „ACUM” a luat decizie corectă atunci, pe care oamenii în fond au acceptat-o, având doar 26 de mandate, trebuia să facă tot posibilul să fie scăpată țara de un dictator, chiar cu prețul imaginii, interesul țării a dictat-o.

Au urmat 5 luni de activitate intensă în Parlament, au fost adoptate mai multe legi benefice pentru oameni, pentru localități. A fost modificat Codul electoral și multe alte lucruri bune.

Puteam face mai mult, bineînțeles. Am încercat să fim transparentți, am venit cu mai multe inițiative, care au vizat deoligarhizarea, am venit cu propuneri pe plan social, cu îmbunătățirea condițiilor pentru oameni. Am făcut tot posibilul să acoperim aceea gaură lăsată în buget, am deblocat finanțarea externă, cel mai important am organizat alegeri locale libere de care au beneficiat toți, inclusiv și partidele din opoziție până la partidele de la guvernare, cât și candidații independenți.

Dar, Președintele Dodon s-a speriat prea tare de progresele noastre și de schimbarea lucrurilor spre bine în această țară. S-a speriat de o justiție reformată și de venirea unui Procuror General independent, care ar fi tras la răspundere pe hoții de miliarde și pe marii corupți ai aceste țări. S-a speriat de un „DNA”, după modelul românesc, care a pus la respect hoții indiferent de înălțimea funcțiilor pe care le ocupau.

Stimați deputați din coaliția majoritară,

Îmi amintesc ceva timp în urmă se spunea că coaliția dintre PSRM și ACUM este una nefirească și atipică. Întrebarea: cum este actuala coaliție de guvernare, este una firească și tipică? Lucrul acesta îl vom afla foarte curând.

Un distins domn din această sală ne vorbea despre dragostea în politică, dar în politica noastră nici o istorie de dragoste nu ține prea mult, mai ales atunci când ea nu este bazată pe lucruri durabile. Va trece și această dragoste, eu n-am menționat cine a spus.

Stimați deputați,

În anul care vine – 2020, vom continua să muncim pentru oameni, vom lupta pentru democrație și reforme. Va fi anul alegerilor și nu vorbesc doar despre alegerile prezidențiale sau probabil anticipate, vorbesc despre acea alegere pe care fiecare din oamenii de bună-credință din Republica Moldova ar trebui să o facă – alegerea corectă, alegerea viitorului.

Moldova nu mai poate să se afle la răspântie, așa cum a existat 30 de ani încoace. Este timpul să facem alegerea corectă în ce țară vrem să trăim și în ce țară vrem să trăiască copiii noștri. Vom alege o Moldovă liberă și prosperă, o Moldovă europeană sau o țară bântuită de frică, sărăcie și deznădejde, Moldova lui Plahotniuc și Dodon sau altceva. Și eu știu că alegerea va fi corectă, de care și urmașii noștri vor fi mândri.

Stimați colegi,

Din partea Frațiunii Partidului Acțiune și Solidaritate, vă urez un An Nou fericit, gânduri bune pentru toți din țară și pentru membrii familiilor dumneavoastră!

La mulți ani! (*Aplauze!*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Următoarea alocuțiune din partea Frațiunii Partidului Democrat – domnul Dumitru Diacov.

Nu oftați, niciodată nu a fost ușor.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Noi facem bilanțul nu numai sesiunii actuale, noi facem bilanțul anului, anului 2019, al 28-lea an al biografiei Republicii Moldova.

Eu nu prea am auzit până acum, sper că poate mai departe, o să auzim o analiză a acestui an, din punct de vedere politic, din punct de vedere al fracțiunilor partidelor parlamentare, care poartă răspunderea de ceea ce s-a întâmplat în această țară.

Eu n-am obiceiul să-mi scriu cu 3 zile înainte raportul, vorbesc ceea ce simt acum în secunda de față.

Eu acum mi-am adus aminte de un reportaj la o televiziune unde o doamnă își petrece copilul peste hotare și plângând această femeie spunea că, cum să nu plece copiii noștri, dacă ei vin seara și pun televizorul, și ascultă pălăvrăgelile, și insultele, și discuțiile, și agresivitatea aceasta care în fiecare seară vine de pe ecrane.

Să știți că oamenii nu pleacă din țară numai din lipsa locurilor de muncă. Noi deja în Republica Moldova avem locuri de muncă bine plătite. Ei pleacă și mulți din ei și din cauza atmosferei, oamenii, tineretul, mai ales care are acces la rețeaua internațională, ei vor să trăiască aici în Moldova ca și în orice colț al lumii. Și din punctul acesta de vedere, noi toți avem o mare datorie față de cetățenii acestei țări. Și noi când vorbim, când facem bilanțul politic în Parlament, în forul suprem al țării, trebuie să luăm, să ținem cont de această stare de spirit a țării noastre. Nu discursul acesta agresiv care a fost caracteristic mai ales pentru anul 2019, noi nu am avut un an mai neobișnuit, mai nociv, mai greu, mai complicat, cum vreți, pentru Republica Moldova.

Ce-i interesant? Partidele care se cheamă democratice spun că: „Uite, noi când am făcut atunci coaliție cu socialiștii a fost o chestie bună, noi am salvat țara”. Voi ați înzestrat și socialiștii, și pe domnul Dodon cu toate

pârghiile, cu toate instituțiile necesare. Ce vă plângeți acum? Acum stați și răbdați. (*Rumoare în sală.*)

Noi am votat, noi nu am intrat în coaliție. Noi am votat acest Guvern și am creat o perspectivă pentru Republica Moldova. Și noi nu am intrat în Guvern, noi am salvat într-o mare măsură țara, ca țara să aibă Guvern, ca țara să fie guvernată... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Domnule președinte Diacov,

Vă rog...

Domnul Dumitru Diacov:

Vă rog, să nu mă întrerupeți...

Doamna Zinaida Greceanî:

Nu, eu vreau să vă rog, să-i rog pe colegi să nu vă întrerupă, nu pe dumneavoastră.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, nu-i nimic, eu mă isprăvesc cu dânșii, că ei nu-s mulți, da. (*Aplauze!*)

Stimați colegi,

Noi trebuie să fim obiectivi atunci când ne gândim ca să mai activăm pe scena politică moldovenească și ne gândim la viitor, fiindcă ce înseamnă să facem bilanțul lui '19, anul 2019 înseamnă să ne gândim, dar cum o să fie '20. Eu nu..., iată 3, 2 persoane din opoziția activă, cum vreți voi să vă poziționați, nu ați spus nici un cuvânt de 2020, da ce o să facem noi în 2020.

Dar cum proiectăm noi viitorul acestei țări? Și este o problemă foarte serioasă, uitați-vă într-adevăr câtă demagogie politică la noi se face.

Voi vă considerați partide de dreapta, dar ce promovați de la tribuna aceasta, numai lozinci, nu că socialiste, dar aproape comuniste, înțelegeți? Una după alta.

Eu nu am auzit de la voi idee care se referă la creșterea economică, nu am auzit idee de la organizarea business-ului în Republica Moldova, mai mult ca atât, ați venit la guvernare și ați creat o serie de probleme pentru economia de piață din țara noastră.

Bine, eu nu vorbesc acum de socialiști, fiindcă ei tac și sunt cumiți, (*rumoare în sală*) dar sigur că noi o să venim în 2020 și o să întrebăm. Și o să întrebăm... Guvernul tehnic a intrat în funcțiune în luna noiembrie-decembrie. Pe noi ne interesează ce o să facă acest Guvern și noi o să sprijinim și o să votăm, atunci când este vorba de treburile țării, și sigur că o să avem o poziție foarte clară, atunci când noi nu o să fim de acord.

Dar eu vorbesc și vă chem să ne gândim, ce perspectivă politică oferim noi acestei țări. Noi nu vorbim de lucruri fundamentale că: Republica Moldova trebuie să clarifice ce sistem politic o să aibă mai departe.

Ia, uitați-vă, noi am avut sistemul parlamentar, adică Președintele se alegea în Parlament. Din cauza aroganței unei persoane, egoismului unei persoane și a unui partid politic, noi, practic, în 2000 ne-am la alegeri anticipate, noi în 2009 ne-am dus la alegeri anticipate, în 2010 ne-am dus la alegeri anticipate. E normal lucrul acesta?

Acum eu mă gândesc cum o să fie 2020. 2020 o să fie un an extraordinar de complicat, dacă noi n-o să ne schimbăm comportamentul nostru.

Eu mă gândesc că noi deja avem în fiecare seară candidații la funcție de Președinte. Închipuiți-vă că câștigă Maia Sandu alegerile prezidențiale, dar socialiștii sunt la guvernare. În țara aceasta o să fie pace, o să fie liniște, o să fie cooperare?

Câștigă Dodon alegerile prezidențiale, peste un an la alegerile parlamentare vine dreapta la putere, o să fie liniște, o să fie pace, o să fie înțelegere în țara aceasta?

Stimați colegi,

Aceasta este o problemă extraordinar de serioasă. Noi ne organizăm politic și ținem cont de experiența de 28 de ani, câte greșeli am făcut și câte lucruri bune am făcut...

Hai să facem împreună concluzii din calea care noi am trecut-o.

Eu vă doresc ca în 2020 să fiți mai înțelepți, toți și noi, să facem mai puține greșeli, să ne gândim în realitate la țara noastră moldovenească atunci când luăm decizie politică. Să știți că concurența și funcțiile acestea, nu-i fericirea lumii, cum se spune, funcțiile vin și funcțiile se duc, dar țara trebuie să rămână, așa cum spunea un clasic.

De aceea eu vă doresc înțelepciune, vă doresc sănătate, vă doresc ca în familiile dumneavoastră să fie tot bine și să ne consacram mai mult Republicii Moldova.

Mulțumesc. (*Aplauze!*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Următoarea alocuțiune vine din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor. Cu alocuțiune vine – domnul Vlad Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

În primul rând, este ultima ședință a anului 2019, a unui an destul de complicat, interesant, plin de evenimente politice și eu vreau să spun că cu mândrie reprezint cea mai mare, cea mai disciplinată și organizată Frațiune din Parlamentul Republicii Moldova, Frațiunea Partidului Socialiștilor. (Aplauze!)

Eu vă mulțumesc mult, dragi colegi, că împreună cu dumneavoastră noi ne-am asumat anul acesta și am făcut multe lucruri bune, luna iunie a acestui an.

Atunci când cineva se mândrește, stimați colegi, că eu am fost probabil unul din cei mai activi avocați al acestor schimbări, atunci când spuneți de realizări, schimbări spre bine, cam uitați să spuneți că au fost 35 deputați socialiști și vă asumați la 100% toate rezultatele și pe urmă spuneți, noi, așa am votat noi un Guvern și am aflat de la televiziune că este Guvernul asumat de Blocul „ACUM”.

Stimați colegi,

A fost un Guvern votat de o coaliție, împreună am semnat hârtia, am vrut să producem schimbări, ca pe urmă să ajungem în situație că nici un aviz al acestui Guvern colegii mei nu au primit.

Mai departe Guvernul asumat ne răspundea: „Noi știm să fim foarte corecți, știm să fim parteneri buni”. Veneam, în regim de lucru, cu unele inițiative: „Haideți să majorăm pensiile”. Știți ce ne răspundea Guvernul asumat de Blocul „ACUM”: „Nu-s bani”.

Iată la finele acestui an s-a votat și indexarea pensiilor de 2 ori pe an și mai multe indemnizații. Veneam cu mai multe idei și de fiecare dată eram rugați să nu abordăm probleme, necătând că acestea probleme erau în Acordul între cei 35 de deputați socialiști și Blocul „ACUM”.

Trebuie să ne învățăm, în primul rând, să fim parteneri buni, doi, să recunoaștem că dacă vorbim de adevăr, nu să vorbim despre semi adevăr. Da, într-adevăr, am creat Comisie pe furtul miliardelor. Spuneți-mi, vă rog, ar veni această Comisie cu rezultate, concluzii dacă nu ar fi susținută de colegii socialiști din această Comisie? Dacă nu ar exista aceste voturi, nu ar fi nici un rezultat, haideți să o recunoașteți, a fost voință politică? A fost.

A fost Comisie cu privire la privatizări. Eu am fost acel, care deschis, de la această tribună, am spus că domnul Munteanu a lucrat cu brio, cu brio a făcut ceea ce a făcut, dar a fost colegul Petru Burduja, am fost eu, noi tot am muncit în această Comisie și am votat împreună cu acei 35 de deputați.

Și astăzi Guvernul inițiază procedura privind întoarcerea Aeroportului și întoarcerea la „Air Moldova”, datorită că Parlamentul Republicii Moldova a avut o majoritate. Este muncă comună, este rezultat comun, păi haideți să asumăm, să spuneți că aceasta a făcut o coaliție.

Dar știți ce am auzit eu, care am fost avocatul acestei majorități: „dar coaliție nu există, ați inventat noțiune nouă – „înțelegere politică”, că nu ați vrut să fie scris acord”. Nu ați vrut acord, nu ați vrut coaliție. Îmi pare rău, dar asumați-vă tot absolut și nu trebuie de făcut astăzi chip că– „noi vom face”. Astăzi ați spus de mai multe ori „noi vom face”. Dacă nu ați avut capacitatea să o faceți în majoritatea parlamentară, ce veți face pe viitor, cu cine și cum?

Așa este viața parlamentară, așa că haideți să ne lăsăm cu toții.

Și doi. Există un comportament politic. Atunci când atacați pe domnul Igor Dodon, domnul Președinte Dodon s-a aflat cu noi în luna iunie în această sală, împreună cu noi a negociat. Să vă aduc aminte cum prin coridoare: „Mai dați-ne o comisie parlamentară, mai dați-ne... nu știu ce”.

Am mers în întâmpinare că știam ce înseamnă dialog politic și astăzi suntem atacați flagrant, fără să recunoașteți măcar parțial că, într-adevăr, din luna iunie a dispărut acea atmosferă de frică.

Ați numit ceea ce este astăzi regim? OK, haideți să vorbim despre regim. Câte dosare penale politice au fost pornite? Zero. Chiar vă spun cu o cunoștință în cauză, mai multe dosare au fost clasate. Pe cine astăzi persecută Procuratura din deputații în Parlament? Pe nimeni. Sunt schimbări evidente, acestea schimbări sunt și datorită Frațiunii Partidului Socialiștilor. Și eu cred că de acestea schimbări se bucură și cei din Partidul Democrat astăzi. Că noi am venit aici să facem politică, dar trebuie să existe anumite reguli, nu trebuie să existe frică și că astăzi dacă ești la guvernare, mâine – opoziție, trebuie să fii persecutat.

Dar haideți să ne autorizăm cu toții, haideți să recunoaștem unele lucruri. Ce aduc acestea atacuri la Socialiști? Ca cumva eventual să ne faceți, iată astăzi ați văzut ce înseamnă o comisie, atunci când nu există majoritatea. Să vă fie și să ne fie pentru toți o lecție, dacă avem capacitate să recunoaștem anumite adevăruri, dar să nu operăm cu semi adevăruri.

Că astăzi am aflat, stimați colegi, și pot să vă arăt fotografia cu poza doamnei Președinte, cu poza mea și cu unele poze a colegilor din sală, că noi suntem acei care am aprobat 6500 de lei premiul către Anul Nou pentru toți deputații. Eu la Biroul permanent de două ori am propus ca deputații să nu primească aceste premii, anume ca să nu fim catalogați în diferite feluri, să nu suferim de ura oamenilor. Și astăzi văd fața mea că noi am fost acei care am aprobat 6500 de lei și a fost plasată în Facebook cu sute de like-uri, promovat, mediatizat ș.a.m.d.

Colegi, pentru ce, dacă acest lucru nu a avut loc? De aceea, corectitudinea, anumită corectitudine trebuie să fie la noi la toți și nu trebuie dacă cineva pretinde că este absolut corect, haideți să fim corecți în tot.

Astăzi pot să vă spun că mă mândresc cu faptul că totuși majorarea pensiilor, indexarea de două ori pe an a fost posibilă, necătând că Guvernul trecut a spus că nu este posibil.

A fost în prima lectură anulată plata pentru manuale în școli, ceea ce nu am putut convinge la anumită etapă să fie votat.

Au fost majorate salariile pentru bugetari cu 10 la sută pentru unele categorii cu 20% și mai bine și ceea ce este deosebit de bine a fost votat de toți deputații în Parlament. Înseamnă că aceste lucruri pot fi posibile și pentru aceasta.

Cetățenii au oferit mandatul la toți 101 deputați și aceasta este bine și normal și trebuie să avem această voință politică să o facem. Atunci când am fost în luna august, septembrie, octombrie nu am putut convinge.

Mai departe și cred că ultima că am fost acel care, împreună cu colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor din partid, am avut sute de proteste la Banca Națională, la Parlament, la Guvern, atunci când se furau banii din sectorul bancar. Mai mulți colegi care astăzi spun că aceasta Socialiștii sunt vinovați și careva coaliție, erau în componența Guvernului și noi am protestat împotriva.

Astăzi cineva spune că noi suntem împotriva anulării legii miliardelor. Să vă zic cum unii colegi din Blocul „ACUM” spuneau că: „nu poate fi făcut acest lucru cu părere de rău, nu poate fi anulată această lege”.

Nu... domnul Slusari a vorbit opt minute. Eu mai mult nu am să vorbesc, dragi colegi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nouă. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

Eu nu am întrerupt absolut pe nimeni...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

... am fost foarte atent necătând că am avut și eu de spus.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Batrîncea,

Vă rog, să continuați.

Domnul Vlad Batrîncea:

Și astăzi tot aceleași persoane care spuneau că nu este posibil de anulat legea miliardelor, spun că iată un moratoriu dă răspuns. Dar nu dă răspuns, noi înțelegem foarte bine. Trebuie să întoarcem: a) banii furați – să tragem

la răspundere, să facem tot posibilul ca în buget să se întoarcă niște bani și, ulterior, este o procedură care noi suntem gata s-o aplicăm și noi o vom face. Dar nu trebuie să dați tot peste cap și să învinuiți deja și pe socialiști în ceea ce la sigur că socialiștii nu au făcut.

Eu, încă o dată, mă mândresc cu această echipă și îmi pare bine că se poate și în aceste condiții cu Guvern, cu Președintele Republicii Moldova, cu mai multe instituții de făcut tot posibilul ca pensiile să fie majorate și indexate de două ori pe an, ca salariile să fie majorate, ca drumurile să fie făcute și, bineînțeles, să fie disciplină și să dispară frica din societate.

Doresc din tot sufletul ca în anul 2020 să facem mult mai multe lucruri concrete pentru Parlament, mai multă înțelepciune, mai mult să vorbim despre adevăr la 100%, dar nu la 50% și să oferim un exemplu întregii societăți, exemplu de corectitudine.

Încă o dată mulțumesc mult colegilor și la toți absolut, la toți colegii din Parlament, la toți cetățenii care ne urmăresc, doresc mai multă răbdare, optimism, încredere și multă sănătate.

Mulțumesc. *(Aplauze!)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule Batrîncea.

Stimați colegi,

După procedură îi permiteți și Președintelui Parlamentului să vină cu o totalizare.

... Da, se permite și mai mult, pentru Președintele Parlamentului care nu vine în fiecare zi la tribuna centrală.

Stimați colegi,

Foarte multe emoții, cu toții suntem foarte agitați, emotivi, mai părăsim Sala, mai revenim, dar cred că așa ne temperăm emoțiile.

Onorat plen,

Stimați colegi,

Am ajuns la finele anului 2019. Un an plin de evenimente, schimbări și, de ce nu, realizări. Am fost martori la căderea unui regim autoritar construit sub o persoană și interesele acestuia. Am trecut prin constituirea unei majorități parlamentare inedite, în care forțe politice cu viziuni diferite s-au unit pentru garantarea stabilității politice pe plan intern și extern.

Am asistat la căderea unui Guvern generat de ambițiile personale sau frica de a nu livra rezultatele promise, precum și la numirea unui Executiv tehnocrat care a avut curajul să-și asume, într-o perioadă extrem de complicată, răspunderea în fața cetățenilor pentru continuarea și implementarea reformelor și a politicilor atât de necesare statului nostru.

Desigur, îmi dau seama că aceste cuvinte, care am încercat să le spun foarte răspicat, vor stârni nemulțumiri pentru unii prezenți în această Sală. Vor stârni, ulterior, și critici, și reacții dure. Așa a devenit clasa politică de azi, în neputință de a-și recunoaște propriile greșeli, caută cu disperare deseori pe cine să atace și cui să-i atribuie toate păcatele, în special cele comise de ei însăși. Însă, constat că uneori aceste supărări și frustrări pot fi evitate, iar metoda prin care o putem face este una foarte simplă.

Stimați colegi,

Această metodă este dialogul. Anume comunicarea dintre noi, una directă și sinceră, care are drept scop identificarea soluțiilor la problemele apărute, care este îndreptată spre crearea unor condiții mai bune de trai pentru societatea noastră și care este îndreptată spre consolidarea forțelor noastre comune – anume această comunicare va determina calea spre succesul țării noastre.

În calitatea mea de Președinte al Parlamentului Republicii Moldova am avut mereu ușile deschise pentru toți, indiferent de formațiunea politică pe care o reprezintă. Am fost și rămân a fi convinsă de faptul că trebuie să identificăm acele puncte de tangență care ne unesc, pentru că doar uniți vom deveni un stat de succes puternic și respectat de toți partenerii externi.

Am dat dovadă toți la votarea proiectelor sociale propuse de Președintele Țării – domnul Igor Dodon, de Guvern, de unii deputați, că putem lăsa la o parte concurența politică și suntem capabili să facem alegerea pentru binele poporului, fiind votate aceste proiecte de legi unanim de către toți deputații prezenți în ședință.

Vă îndemn și mai departe să identificăm astfel de probleme, rezolvarea cărora vor duce la bunăstarea întregii societăți, pentru că am fost aleși să reprezentăm cetățenii anume pentru aceasta. Fiecare prezent din această sală trebuie să contribuie la îmbunătățirea cadrului legal pentru a crea condiții decente în diverse ramuri: protecție socială, agricultură, cultură, securitate, economie, educație și multe altele.

Mă bucur, stimați colegi, să constat că într-o perioadă relativ scurtă, deoarece Legislativul o bună perioadă de timp a fost în incapacitatea de a se întruni, am avut parte de o activitate destul de prodigioasă.

Astfel, în această perioadă, eu vorbesc de Legislativul curent, actual, au fost adoptate 175 de acte legislative, dintre care: 73 de legi, 102 de hotărâri, iar conform datelor preliminare, încă Secretariatul nu a generalizat – 81 de proiecte de acte legislative au fost aprobate în prima lectură.

286 de proiecte de acte legislative au fost înregistrate în Parlament, autori fiind: Guvernul – 43; Președintele Republicii Moldova – 12; Frațiunea Partidului Socialiștilor – 50; Frațiunea „PAS” – 70; Frațiunea „DA” – 26; Frațiunea Partidului Democrat – 21; deputații independenți – 1; alți autori, grup de deputați, Biroul permanent – 59.

Comisiile permanente au elaborat și prezentat – 257 de rapoarte și corapoarte, 604 avize.

Deputații au înaintat – 236 de amendamente la proiectele de acte legislative.

Au avut loc 31 de ședințe plenare și 204 ședințe ale comisiilor permanente.

La capitolul control parlamentar avem: 37 de întrebări și interpelări; 29 rapoarte de activitate și dări de seamă prezentate de organele centrale de specialitate ale administrației publice, precum și cele formate de Parlament.

Au fost formate comisiile de anchetă, dintre care 2 comisii deja și-au prezentat rapoartele, celelalte urmează să-și prezinte rapoartele.

După cum am menționat nu o singură dată, colaborarea eficientă dintre Parlament și Guvern este una absolut necesară. Mă bucur că la ziua de azi avem acea înțelegere cu Executivul condus de Prim-ministrul – domnul Ion Chicu, care în concepția mea și a multor colegi, experți și parteneri, inclusiv externi, este un profesionist desăvârșit și are alături o echipă puternică, care va genera rezultate scontate.

Drept dovadă este politica fiscală și bugetul, și bugetele, toate 3 bugete au fost votate în plen și care a demonstrat că se poate construi, se poate constitui având o abordare pragmatică, unitară și care ține cont de angajamentele asumate de Guvern prin programul de guvernare.

La elaborarea acestora s-a respectat tendința de majorare a salariilor, precum au menționat și colegii. Pentru bugetari au fost luate în calcul toate angajamentele sociale, precum s-a pus și un accent sporit pe componenta investițională.

Totodată, continuitatea promovării unei politici externe echilibrate în interesul țării și a poporului nostru își demonstrează eficiența. Avem un dialog bun cu toți partenerii externi. Au fost date asigurări de susținere a Republicii Moldova atât din Est, cât și din Vest, fapt care ne face să credem că doar o astfel de abordare va poziționa statul nostru pe poziția de încredere și respect reciproc pe plan internațional.

În încheiere, stimați colegi, vreau să vă mulțumesc tuturor dumneavoastră deputaților pentru munca activă pe parcursul acestui an, chiar dacă nu a fost un an calendaristic deplin.

Vă doresc în ajun de sărbători, stimați colegi, mai multă lumină în suflet, pace și bunăstare în familiile dumneavoastră, sănătate și realizări frumoase.

Aș vrea să vă mai zic din tot sufletul că trebuie cu toții să fim mai toleranți și fie ca tot ce este mai frumos și deosebit să vă aparțină dumneavoastră, fiecăruia, și să nu uitați că cetățenii Republicii Moldova au așteptări mari de la fiecare din noi.

Haideți să contribuim cu toți la îndeplinirea dorințelor și aspirațiilor cetățenilor noștri.

Până la urmă, repet de fiecare dată, nimeni nu o să ne vină să ne facă ordine la noi în țară, decât noi cei care suntem cetățenii Republicii Moldova.

Vă doresc „La mulți ani!” și un An Nou bun cu realizări frumoase și cu schimbări mai spre bine în țara noastră!

Mulțumesc.

Și acum dați-mi voie să mă ridic acolo, să continuăm procedurile în ajunul sărbătorilor și la încheierea sesiunii.

Mulțumesc. *(Aplauze!)*

Stimați colegi,

După cum este o tradiție și cum se cuvine unui Parlament la încheierea sesiunii, trebuie să onorăm Drapelul de Stat și Imnul de Stat al Republicii Moldova, dar pentru interpretarea Imnului de Stat, invit Capela Corală Academică „Doina”, Prim-dirijor – Ilona Stepan, artistă emerită.

Vă rugăm mult.

Stimați colegi,

În timp cât vin distinșii artiști, declar sesiunea de toamnă închisă.

(Se interpretează Imnul de Stat al Republicii Moldova de către artiștii Capelei Corale Academice „Doina”).

(Aplauze!)

Mulțumim mult Capelei Corale „Doina” pentru această frumoasă interpretare a Imnului de Stat al Republicii Moldova.

Vă mulțumim și vă urăm și dumneavoastră sărbători frumoase și fericite!

La mulți ani! *(Aplauze!)*

Stimați colegi,

Două colege de ale noastre m-au rugat, noi o să avem și o ceată de colindători, vă rog să nu vă împrăștiați, le dăm voie distinșilor noștri artiști să părăsească sala.

Între timp cu anunț, doamna Tauber.

Vă rog, un anunț foarte scurt și, ulterior, doamna Koksal, până vor veni cetele de colindători.

Doamna Marina Tauber:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Dragi concetățeni,

Permiteți-mi și mie, în primul rând, din numele președintelui fracțiunii și din numele tuturor colegilor, să vă felicit cu sărbătorile de iarnă, să vă doresc tuturor multă, multă sănătate, fericire, răbdare, înțelepciune, liniște și pace sufletească. Să fiți sănătoși toți dumneavoastră, dar și familiile dumneavoastră.

Și dorim din numele domnului președinte al Fracțiunii Ilan Șor, să vă invităm pe toți dumneavoastră, dar și pe toți concetățenii noștri, profitând de această ocazie, mâine la inaugurarea iarmarocului, Târgului de Crăciun, cel mai mare Târg de Crăciun din țară, la Orhei și deschiderea OrheiLand-ului de iarnă.

Vă așteptăm pe toți cu drag cu familiile dumneavoastră și cu copiii dumneavoastră. Încă o dată cu sarbătoarea și „La mulți ani!”.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Următorul anunț, doamna Koksal.

Vă rog.

Doamna Ivanna Koksal:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați deputați,

По случаю принятия в 1994 году 23 декабря Закона об особом правовом статусе Гагаузии, в преддверии 25-летия, сегодня во Дворце имени Николая Сулак, в 17:30, будет вечер гагаузской культуры. Мы с коллегами Александром Суходольским и Федором Гагауз, приглашаем вас всех принять участие в этом праздновании.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Спасибо за приглашение, поздравляем с этим юбилеем.

Stimați colegi,

După cum am menționat...

Stimați colegi,

Nu fiți gălăgioși când suntem în ajun de a primi colindătorii.

Au venit astăzi să ne colinde Ansamblul folcloric „Haiducii” de la Palatul raional de Cultură „Nicolae Lupov” din orașul Rezina, conducător artistic – Maxim Frunză, iar colegiilor mei din Prezidiu le propun să revenim și noi în sală.

(Urmează colindătorii din cadrul Ansamblului folcloric „Haiducii”.)

Ședința s-a încheiat la ora 15.40.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.